

ROZHODNUTIE

Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany prírody a krajiny a posudzovania vplyvov na životné prostredie (ďalej len „OU-LM-OSZP“ alebo „Okresný úrad“ alebo „príslušný orgán“) ako príslušný orgán štátnej správy podľa § 5 ods. 1 zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s ust. § 56 písm. b) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“ alebo „zákon o posudzovaní“) vydáva na základe výsledkov procesu posudzovania vykonaného podľa ustanovení zákona, podľa 37 zákona o posudzovaní a podľa § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“)

Z Á V E R E Č N É S T A N O V I S K O

(Číslo: OU-LM-OSZP-2019/00435-084-Pa)

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov

Ing. Ľuboš Húsenica

2. Identifikačné číslo

-

3. Sídlo

Pribylina 228, 032 42 Pribylina

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

1. Názov

Farma pre chov rýb

2. Účel

Účelom navrhovanej činnosti je výstavba chovných rybníkov a rekreačného rybníka so stravovaním a ubytovaním v zruboch v k.ú. Liptovská Kokava.

3. Užívateľ

Ľuboš Húsenica, Pribylina 228, 032 42 Pribylina

4. Umiestnenie (katastrálne územie, parcelné číslo)

Kraj: Žilinský kraj
Okres: Liptovský Mikuláš
Obec: Liptovská Kokava
Situovanie záujmového územia podľa Katastra nehnuteľností Slovenskej republiky
Katastrálne územie: Liptovská Kokava
Parcelné čísla pozemkov KN (register C): KN-C 1325/1, 1370/1
Druh pozemku: trvalo trávne porasty, ostatná plocha

5. Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Termín začatia výstavby: 07/2020
Termín ukončenia výstavby: 07/2022
Predpokladaný termín začatia prevádzky: rok 07/2022
Ukončenie prevádzky: nie je stanovený termín

6. Stručný opis technického a technologického riešenia

Navrhovaná činnosť spočíva vo výstavbe chovných rybníkov a rekreačného rybníka so stravovaním a ubytovaním v zruboch a reštaurácii v celkovej kapacite 12 lôžok a 50 stoličiek. Navrhovaná činnosť sa plánuje v dvoch etapách:

Prvá etapa

SO 01 – Príprava územia
SO 02 – Kopaná studňa a privod vody
SO 03 – Chovné rybníky č.1
SO 04 – Chovné rybníky č.2
SO 05 – Odchovná nádrž
SO 06 – Športový rybník
SO 07 - Prevádzkové sklady
SO 08 – Prevádzková budova a správa farmy
SO 09 – Výtok vody, usadzovacia nádrž a výtokový objekt
SO 10 - Terénne úpravy a spevnené plochy
SO 11 – Oplotenie
SO 12 – Prípojka vodovodu
SO 13 – Prípojka kanalizácie a žumpa SO 14 – Prípojka električky NN

Druhá etapa

SO 15 – Rybárska bašta
SO 16 – Zruby pre rekreačný rybolov

Okrem toho dôjde k vybudovaniu parkoviska – celkovo sa počíta s vybudovaním 10 stojísk, z čoho 1 bude pre telesne postihnutých. Vody z povrchového odtoku (dažďové vody) z parkoviska budú vypúšťané cez odlučovač ropných látok do recipientu – do rieky Belá. Podľa zákona č. 364/2004 o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) sa jedná o osobitné užívanie vôd - § 21, odsek 1, písm. d) – vypúšťanie vôd z povrchového odtoku do povrchových vôd alebo do podzemných vôd, čo musí byť povolené orgánom štátnej vodnej správy.

Prevádzku rybárskej bašty budú zabezpečovať štyria zamestnanci. Bude sa jednať o budovu, ktorá bude pozostávať z reštaurácie, baru, kuchyne, skladu, zádveria, šatne, hygienického zariadenia pre zamestnancov, WC pre mužov, WC pre ženy a terasy. Zruby pre rekreačný

rybolov sú naplánované celkovo tri a budú pozostávať z prízemí a podkrovia. Na prízemí sa bude nachádzať obývací izba spojená s kuchynským kútom, kúpeľňa a terasa. V podkroví bude umiestnená spálňa. Prevádzková budova a správa farmy bude mať prízemie a jedno nadzemné podlažie. Na prízemí sa bude nachádzať izba, sklad, zádverie, chodba, kúpeľňa, obývací časť, terasa a schodisko. Na nadzemnom podlaží budú umiestnené tri izby, kúpeľňa, WC, balkón, šatník a chodba so schodiskom. Prevádzkové sklady sa budú nachádzať vedľa prevádzkovej budovy a budú pozostávať z garáže a dvoch skladov.

V areáli sa bude nachádzať aj altánok na oddych. Celý areál bude oplotený – bude sa jednať o zábranu proti vnikaniu predátorov (napr. vydier). Oplotenie bude vytvorené zo zvarovaných plotových dielov s použitím betónových podhrabových dosiek. Plotový diel budú tvoriť žiarovo pozinkované drôty priemeru 4 mm so spevnenými zhybmi.

Parkovisko

Dažďová voda z parkoviska : prietok 6,3 l/s (cez ORL do recipientu- rieka Belá)

Počet parkovacích miest: 10 (z toho 1 pre telesne postihnutých)

Dažďová voda zo spevnenej plochy pred sklado: prietok 1,4 l/s

Rybárska bašta

- bilancia potreby vody: 3000 l/deň
- zamestnanci: 4
- počet stoličiek: 50
- kúrenie: elektrické, doplnkové-krb na tuhé palivo
- elektrická bilancia: 60 kW

Zruby pre rekreačný rybolov

- bilancia potreby vody: 1800 l/deň
- ubytovanie 3x40s=120s
- kúrenie: elektrické
- elektrická bilancia: 3x10=30 kW

Prevádzková budova a správa farmy

- bilancia potreby vody: 850 l/deň
- trvalé bývanie: 4
- zamestnanci: 2
- kúrenie: elektrické, doplnkové-krb na tuhé palivo
- elektrická bilancia: 20 kW
-

Prevádzkové sklady, rybníky a studňa

- elektrická bilancia: 20 kW

Rybníky (voda čerpaná zo studne)

- objem vody: 2200 m³
- trvalý prietok: 15% z objemu rybníkov

Kanalizácia

- PVC DN150/ KORUG PVC DN 200
- čistenie: z kuchyne bašty cez lapač tukov, MČOV AS-VARIOcomp 40EO, z parkoviska cez
- ORL, vypúšťanie do recipientu – rieka Belá
- vypúšťanie rybníkov cez usadzovaciu nádrž: recipient – rieka Belá

Voda

- potreba pitnej vody 5650 l/deň
- prípojka DN40

Odpady

Skupinové zatriedenie odpadov počas prevádzky :

20 – Komunálne odpady /odpady z domácností a podobné odpady z obchodu, priemyslu a inštitúcií/ vrátane ich zložiek zo separovaného odpadu

Podskupina : 20 01 – Zložky komunálnych odpadov z triedeného zberu okrem 15 01

Názov odpadu : 20 01 08 – biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad

Kategória : O – ostatné odpady

20 – Komunálne odpady /odpady z domácností a podobné odpady z obchodu, priemyslu a inštitúcií/ vrátane ich zložiek zo separovaného odpadu

Podskupina : 20 03 – Iné komunálne odpady

Názov odpadu : 20 03 01 – zmesový komunálny odpad

Kategória : O – ostatné odpady

Druhy odpadov pri realizácii:

Kód odpadu	Názov odpadu	kategória	Spôsob nakladania s odp.
17 01 01	Betón	O	Využitie
17 02 01	Drevo	O	Využitie
17 04 05	Železo, oceľ	O	Využitie
17 04 09	Kovový odpad kontaminovaný nebezpečnými látkami	N	Zhromažďovanie
17 04 11	Káble iné ako uvedené v 17 04 10	O	Zhromažďovanie
17 05 04	Zemina a kamenivo iné ako uvedené v 17 05 03	O	Zhromažďovanie, Využitie
17 05 06	Výkopová zemina iné ako uvedené v 17 05 05	O	Zhromažďovanie, Využitie
17 06 04	Izolačné materiály iné ako uvedené v 17 06 01 a 17 06 03	O	Zhromažďovanie
17 09 04	Zmiešané odpady zo stavieb a demolácií iné ako uvedené v 17 09 01, 17 09 02 a 17 09 03	O	Zhromažďovanie
15 01 01	Obaly z papiera a lepenky	O	Zhromažďovanie
15 01 02	Obaly z plastov	O	Zhromažďovanie
15 01 03	Obaly z dreva	O	Využitie
15 01 06	Zmiešané obaly	O	Zhromažďovanie
15 01 10	Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezp. látkami	N	Zhromažďovanie
20 01 01	Papier a lepenka	O	Zhromažďovanie
20 01 27	Farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky	N	Zhromažďovanie

Spôsob nakladania s odpadmi, zhromažďovanie, systém zberu a odvozu odpadu z výstavby:

V rámci staveniska bude vyhradená plocha pre uloženie zberných nádob slúžiacich pre zhromažďovanie nepoužiteľných odpadov zo stavebných prác. Zber a zhromažďovanie odpadov zo stavebnej činnosti v rámci staveniska bude zabezpečený do veľkoobjemových kontajnerov VOK s objemom 7,0 m³.

Odvoz a likvidáciu všetkých druhov odpadov bude vykonávať zmluvná organizácia, oprávnená na uvedenú činnosť. Odvoz odpadov kategórie OSTATNÝ zabezpečí prepravca, ktorý je v súlade so zákonom č. 223/2001 Z.z. povinný uzavrieť zmluvu s obcou. Stavebník resp. organizácia zabezpečujúca vývoz odpadov na určenú skládku je povinná zabrániť úletu odpadov

počas prevozu z otvorených automobilov na komunikácii, aby tak nedochádzalo k znečisťovaniu okolia.

Odpady s obsahom škodlivín zaradené do kategórie NEBEZPEČNÝ odpad sa musia oddelene zhromažďovať do samostatných zberných nádob a následne likvidovať v súlade s platnou legislatívou v odpadovom hospodárstve prostredníctvom oprávnenej organizácie na základe zmluvného vzťahu. Pri nakladaní s nebezpečným odpadom je nutné vybaviť súhlas na nakladanie s nebezpečným odpadom vydaný príslušným orgánom štátnej správy v odpadovom hospodárstve v zmysle § 7 zákona č. 223/2001 o odpadoch.

Využitie odpadov

Zemina z výkopov sa použije do spätných zásypov, pri úprave terénu, a pod. Pre výkopovú zeminu, použiteľnú na zásypy a konečné terénne úpravy bude v rámci staveniska vyhradená plocha. Prebytočná zemina bude vyvezená na skládku podľa určenia investora. Odpadové materiály, ktoré je možné využiť ako druhotné suroviny (plech, oceľové prvky a pod.) budú odvázané do zberných surovín. Nepoškodené drevené palety je možné po dohode s dodávateľom stavebných materiálov vrátiť. Ostatný nepoužiteľný stavebný odpad odviezť na určenú skládku odpadu.

III. POPIS PRIEBEHU POSUDZOVANIA

Posudzovanie vplyvov navrhovanej činnosti „Farma pre chov rýb“ (ďalej len „navrhovaná činnosť“) bolo vykonané podľa príslušných ustanovení zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Navrhovaná činnosť je podľa zákona zaradená do prílohy č. 8 zákona nasledovne:

- Kapitola č. 11 Poľnohospodárska a lesná výroba
Položka č. 2 Intenzívny chov rýb Časť B (Zisťovacie konanie) - bez limitu
- Kapitola č.14 - Účelové zariadenia pre šport, rekreáciu a cestovný ruch
Položka č.5 Športové a rekreačné areály vrátane trvalých kempingov a karavánových miest neuvedené v položkách č. 1- 4 Časť B (Zisťovacie konanie) mimo zastavaného územia od 5000 m².

1. Zámer

K navrhovanej činnosti bol v novembri 2017 vypracovaný spoločnosťou RTC plus, s. r. o., Liptovský Mikuláš zámer podľa § 22 zákona. Zámer bol vypracovaný v jednom realizačnom variante na základe listu č. OU-LM-OSZP-2017/11130-002-Ku zo dňa 2. 10. 2017, ktorým príslušný orgán upustil od požiadavky variantného riešenia zámeru. V novembri 2017 bol zámer navrhovateľom predložený na posúdenie podľa zákona na OU-LM-OSZP, ktorý ho následne v zmysle zákona doručil rezortným orgánom, povoľujúcim orgánom, dotknutým orgánom, dotknutej obci a zverejnil ho na internetovej stránke MŽP SR. K zámeru boli doručené stanoviská nasledovných orgánov: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Bratislava, Ministerstvo dopravy a výstavby SR, Bratislava, Žilinský samosprávny kraj, Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie – úsek štátnej vodnej správy, Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie – úsek štátnej správy ochrany ovzdušia, Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie – úsek štátnej správy odpadového hospodárstva, Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor krízového riadenia, Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Regionálna veterinárna a potravinová správa Liptovský Mikuláš, Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Liptovskom Mikuláši, odbornej organizácie Štátna ochrana prírody SR,

Správa TANAP a verejnosti: Nadácia Aevis pre divokú prírodu, Mgr. Anna Rúfusová, PhD, Partizánska 536/70, 976 68 Heľpa, Občianske združenie Liptovskí aktivisti, Združenie Slatinka Zvolen a Združenie domových samospráv Bratislava.

Pre účely vyhotovenia záverečného stanoviska a vyhodnotenia priebehu procesu posudzovania sú zásadné predovšetkým pripomienky týkajúce sa ochrany vodného ekosystému Belá, ktoré vyplynuli z viacerých stanovísk orgánov, organizácii a dotknutej verejnosti k zámeru. V zásade ich možno považovať za opodstatnené, nakoľko zámer sa tejto problematike nevenoval dôsledne. Relevantné okruhy námietok, ktoré vyplynuli z pripomienkovania zámeru možno zhrnúť nasledovne:

- nedostatočne vyhodnotený vplyv na hydrologické pomery vodného toku;
- nedostatočne vyhodnotený vplyv na kvalitu povrchových a podzemných vôd;
- nedostatočne vyhodnotený vplyv na hydromorfologické pomery vodného toku;
- chýbajúce posúdenie z hľadiska povodňovej situácie v území;
- nepostačujúce hodnotenie dopadu na biotopy, rastlinstvo a živočíšstvo;
- absentujúce posúdenie dopadu na predmet ochrany SKUEV0141 Belá v zmysle príslušnej metodiky;
- vecné nedostatky a chyby v texte zámeru;
- potreba ďalšieho posudzovania navrhovanej činnosti v zmysle zákona.

1.1 Doplnenie zámeru

Na základe doručených pripomienok dotknutých orgánov, organizácii a verejnosti príslušný orgán prerušil konanie za účelom doplnenia informácií a objasnenie pripomienok uvedených v stanoviskách, čo vyhodnotil ako potrebné pre vykonanie zisťovacieho konania. Príslušný orgán z tohto dôvodu vyžiadaval od navrhovateľa vypracovanie zámeru navrhovanej činnosti v dvoch variantných riešeniach a vypracovanie znaleckého posudku pre odborné posúdenie navrhovanej činnosti na vodný tok Belá (SKUEV0141) v zmysle stanovísk dotknutej verejnosti a ŠOP SR správa TANAP. Na základe toho navrhovateľ predložil doplnujúci podklad „Farma pre chov rýb Liptovská Kokava – odborný posudok“, vypracovaný spoločnosťou AQUABELES, s.r.o., Čadca v januári 2018. OU-LM-OSZP oboznámil s doplnujúcim podkladom účastníkov konania.

V stanovenej lehote sa k podkladom vyjadrili účastníci konania z radov verejnosti: Nadácia Aevis pre divokú prírodu, Mgr. Anna Rúfusová, PhD, Partizánska 536/70, 976 68 Heľpa, Občianske združenie Liptovskí aktivisti, Združenie Slatinka Zvolen a Združenie domových samospráv Bratislava. Doručené stanoviská vyhodnotili doplnujúci podklad zámeru ako nepostačujúci na zodpovedanie ich pripomienok uplatnených k zámeru a zotrvávajú na požiadavke ďalšieho posudzovania zámeru. Máme za to, predložený dokument (AQUABELES, 2018) časť pripomienok zodpovedal uspokojivo. Nedostatkom je, že posúdenie vplyvov na biotu vychádzalo len z dostupných zdrojov o území, ktoré nie sú citované, nie z reálnych a aktuálnych prieskumov a na hodnotenie vplyvu na UEV Belá nebola použitá príslušná metodika, čo by vzhľadom na charakter navrhovanej prevádzky a jej prepojenie na vodný tok odberom a vypúšťaním vôd bolo účelné.

2. Rozsah hodnotenia

S prihliadnutím na stanoviská doručené k zámeru a k odbornému posudku (AQUABELES, 2018) ako doplnujúcemu podkladu v zisťovacom konaní OU-LM-OSZP rozhodol, že navrhovaná činnosť sa bude posudzovať podľa zákona, a to rozhodnutím OU-LM-OSZP-2018/00064-044-Ku / OU-LM-OSZP-2017/13237-Ku zo dňa 18. 04. 2018.

Na základe doručených pripomienok OU-LM-OSZP listom OU-LM-OSZP-2018/00064-047-Ku zo dňa 10. 5. 2018 podľa § 30 zákona určil rozsah hodnotenia navrhovanej činnosti. V rozsahu hodnotenia boli určené nasledovné špecifické požiadavky na posúdenie:

- 2.2.1. Doplniť údaje o produkčnej kapacite rybníkov (informácie o množstve vyprodukovanej ryby za rok).
- 2.2.2. Vypracovať posúdenie vplyvov navrhovanej činnosti na SKUEV0141 Belá spracované v zmysle Metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy NATURA 2000 v Slovenskej republike, ŠOP SR, 2014.
- 2.2.3. Zistiť, opísať a vyhodnotiť vplyv na hladinu a kvalitu povrchových a podzemných vôd rieky Belá a jej povodia. Navrhnuť opatrenia na minimalizáciu identifikovaných vplyvov.
- 2.2.4. Vyhodnotiť zmeny hladiny podzemnej vody s dopadom na kvantitatívny stav vodného útvaru podzemnej vody.
- 2.2.5. Vyhodnotiť vplyvy hladinových a prietokových zmien vo vodnom toku a hladinových zmien podzemnej vody v priľahlom území na protipovodňovú ochranu podľa Plánov manažmentu povodňových rizík.
- 2.2.6. Definovať technológiu čistenia odpadových vôd z rybníkov a ČOV a ich vplyv na recipient rieky Belá vrátane kumulatívneho vplyvu s existujúcimi ČOV. Kvantifikovať parametre vypúšťaných odpadových vôd do recipientu rieky Belá v zmysle Nariadenia vlády SR č. 269/2010.
- 2.2.7. Posúdenie vplyvu navrhovanej činnosti na ekologický stav vodného útvaru podľa článku 4.7, 4.8, 4.9 Rámcovej smernice o vode 2000/60/ES (resp. § 16 ods. 6 písm. b) Zákona NR SR. č. 364/2004 Z. z. o vodách)
- 2.2.8. Vyhodnotiť riziko nehôd s prihliadnutím najmä na použité látky a technológie v zmysle Metodického usmernenie MŽP SR 296/2005.
- 2.2.9. Doplniť stanovisko Slovenského rybárskeho zväzu, Žilina.
- 2.2.10. Doplniť detailnú prehľadnú situáciu umiestnenia navrhovanej činnosti v zmysle bodu A. II. 5. Prílohy 11 zákona 24/2006 Z.z. vzhľadom na existujúce a plánované chránené územia v lokalite.
- 2.2.11. Odstrániť nedostatky zámeru uvedené v stanovisku č. TANAP/943-001/2017, najmä v kapitole V.1 Správy o hodnotení stanoviť konkrétne hodnotiace kritéria (multikriteriálne hodnotenie), váhu pre každé kritérium, kvantitatívne ohodnotenie vplyvu pre každé kritérium (napr. stupnica od -5 až po +5) a následne vypočítať výsledné hodnoty významnosti vplyvov pre každý variant.
- 2.2.12. Vyhodnotiť vplyv navrhovanej činnosti na environmentálnu citlivosť územia s dôrazom na body č. C.,III., 7 až 10 Prílohy č. 11 zákona – vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy, vplyvy na krajinu, vplyvy na biodiverzitu, chránené územia a ich ochranné pásma (navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti), vplyvy na územný systém ekologickej stability
- 2.2.13. Vplyv navrhovanej činnosti na riečnu morfológiu (obmedzenie migrácie koryta).
- 2.2.14. Detailnejšie vypracovanie údajov o priamych vplyvoch navrhovanej činnosti, resp. požiadaviek na vstupy v zmysle bodu. č. B. I. 2. Prílohy 11 zákona 24/2006 Z.z. - voda – odber vody celkom, maximálny a priemerný odber ($\text{m}^3/\text{hod.}$, m^3/rok), z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), umiestnenie odberného zariadenia, spotreba vody celkom ($\text{m}^3/\text{hod.}$, m^3/rok).
- 2.2.15. Detailnejšie vypracovanie riešenia výpustu odpadových vôd z rybníkov a ČOV s dôrazom na bod B. II.2. Prílohy 11 zákona 24/2006 Z.z. - Odpadové vody – celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd z rybníkov a ČOV (v m^3/rok), miesto vypúšťania [recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd (spoločná, vlastná, kapacita, účinnosť)], zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania.

- 2.2.16. Vypracovať opatrenia navrhnuté na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie a zdravie (osobitne uviesť opatrenia počas doby výstavby, prevádzky činnosti, opatrenia pre prípad vzniku havárií) v zmysle bodu č. IV prílohy 11 zákona 24/2006 Z.z.
- 2.2.17. Osobitne vyhodnotiť vplyv na prítomnosť medveďa hnedého v danej lokalite a jeho možnú synantropizáciu.
- 2.2.18. Vyhodnotiť vplyvy navrhovanej činnosti na vodné vtáctvo ako volavka popolavá, bocian čierny, rybárik riečny.
- 2.2.19. Pri posúdení vychádzať zo spoľahlivo zisteného východiskového stavu životného prostredia.

Rozsah hodnotenia určil, že v správe o hodnotení je potrebné okrem nulového variantu (stav, ktorý by nastal, ak by sa navrhovaná činnosť neprijala) aj podrobnejšie rozpracovanie navrhovaného variantu s odberom vody zo studne (variant A) a variantu odberu vody z rieky Belá (variant B). Vyhodnotenie splnenia konkrétnych špecifických požiadaviek rozsahu hodnotenia v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie je súčasťou vyjadrenia k pripomienkam stanovísk doručených k správe v časti III.4. a zhrnutia pripomienok z procesu posudzovania v časti VII.2. záverečného stanoviska. S výnimkou bodu č. 2.2.5. rozsahu hodnotenia, ktorý vyžaduje riešenie nad rámec tohto posúdenia, boli požiadavky z hľadiska úplnosti v správe a doplňujúcich podkladoch splnené úplne alebo čiastočne. Na základe zistení posudku vypracovaného v zmysle § 36 zákona (ďalej len „posudok“) a doplnenia súboru opatrení možno vyhodnotiť plnenie rozsahu hodnotenia ako postačujúce pre relevantné vyhodnotenie prijateľnosti navrhovanej činnosti.

3. Vypracovanie správy o hodnotení

Na základe určeného rozsahu hodnotenia bola v zmysle § 31 zákona spracovaná správa o hodnotení (ďalej len „správa“). Táto bola predložená navrhovateľom na OU-LM-OSZP, ktorý ju v zmysle zákona doručil všetkým dotknutým subjektom vrátane dotknutej verejnosti.

Zhotoviteľom správy je spoločnosť INECO s. r. o., Banská Bystrica. Správa bola vypracovaná v septembri 2018.

Správa má 106 strán textu. V prílohách zámeru je päť grafických príloh (situácie umiestnenia navrhovanej činnosti rôznej mierky, situácia umiestnenia vzhľadom na chránené územia, variantné riešenie) a päť textových príloh:

- Vyhodnotenie plnenia rozsahu hodnotenia;
- Vyhodnotenie plnenia požiadaviek zo stanovísk doručených k zámeru;
- Hodnotenie vplyvu stavby na územia sústavy Natura 2000 v zmysle článku 6.3 smernice 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (INECO, Banská Bystrica, september 2018) vrátane príloh (správy z terénnych prieskumov Bačkor, Galvánek, 2018);
- Hydrologický posudok (Konzultačná skupina Podzemná voda, s.r.o. Bratislava, júl 2018);
- Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie.

Správa je vypracovaná v rozsahu prílohy č. 11 zákona. Formálne obsah správy dodržiava osnovu určenú zákonom. Zistenia posudku a viaceré pripomienky zo stanovísk dotknutých subjektov sa však zhodli na tom, že z hľadiska vecného naplnenia správa obsahuje viaceré nedostatky, ktoré nie sú zanedbateľné pre posúdenie environmentálnej prijateľnosti. Tieto boli sčasti doplnené predložením doplňujúcich informácií k správe, čo bolo nutné ešte doplniť aj posúdeniami vykonanými posudkom vypracovaným v zmysle 36 zákona.

Vo viacerých častiach správy sa uvádzajú aj nejednotné a chybné údaje formálneho aj vecného charakteru, resp. nezrovnalosti, ktoré v zásade neovplyvňujú výsledné posúdenia, ale znižujú výpovednú hodnotu, dôveryhodnosť a odbornú úroveň správy.

Pozitívne možno hodnotiť, že spracovateľ pristúpil k riešeniu niektorých čiastkových posúdení formou odborných štúdií a terénnych prieskumov v subdodávke od špecialistov na dané oblasti, pričom niektoré mal k dispozícii už z etapy zisťovacieho konania (metodika chovu, hydrologický posudok, hydrogeologický prieskum, prieskumy predmetu ochrany UEV Belá). Uvedené podkladové štúdie poskytujú každá vo svojej oblasti v zásade relevantné údaje a výstupy, ktoré umožňujú vykonať hodnotenia správy na uspokojivej úrovni, vrátane primeraného plnenia špecifických požiadaviek určeného rozsahu hodnotenia. Z textu správy je však zrejmé, že spracovateľ s výsledkami odborných podkladov ďalej nepracoval, prevzal ich bez akejkoľvek analýzy a spracovania (miestami aj s formálnymi chybami), do rôznych častí správy. Formulácie výstupov tak často nekorešpondujú ani so samotným účelom vecného naplnenia konkrétnych kapitol, keďže sa opakujú v rovnakom znení, napr. v popise činnosti, vo vyhodnotení vplyvov aj v návrhu opatrení. Tento prístup sa opakuje aj v predloženom doplnení správy, kde na mnohé pripomienky spracovateľ reaguje odkazom na konkrétne časti štúdií, resp. ich citáciou, opäť bez cieleného a účelného vysvetlenia.

Správa vyhodnocuje plnenie špecifických požiadaviek rozsahu hodnotenia a pripomienok z doručených stanovísk k zámeru v osobitných prílohách, čo je formálne prehľadné a účelné. Z vecného hľadiska vyhodnotenie odkazuje na konkrétne kapitoly správy v časti B.II, C.III. a C.IV., resp. na štúdie v prílohách bez bližšej špecifikácie. Cieľové kapitoly však nie sú úplné a uspokojivo naplnené a tak špecifické podmienky rozsahu hodnotenia možno považovať za splnené správou len čiastočne, čo potvrdzujú aj relevantné pripomienky stanovísk doručených k správe (bližšie komentár v ďalších častiach záverečného stanoviska).

3.1 Doplnujúce informácie k správe

Na základe doručených pripomienok k správe príslušný orgán listom č. OU-LM-OSZP-2018/00064-068-Pa zo dňa 11.12.2018 požiadal navrhovateľa o doplnenie informácií na objasnenie pripomienok a požiadaviek vyplývajúcich zo stanovísk doručených v zmysle § 35 zákona, ktoré sú nevyhnutné na vypracovanie záverečného stanoviska. Na základe toho navrhovateľ listom zo dňa 31. 1. 2018 doručil OU-LM-OSZP dokument Farma pre chov rýb – Liptovská Kokava, doplnenie správy o hodnotení podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z. z., ktoré vypracovala spoločnosť INECO s.r.o. Banská Bystrica v januári 2019 ako spracovateľ správy na základe splnomocnenia navrhovateľom. V súlade s výzvou OU-LM-OSZP na doplnenie správy dokument zahŕňa nasledovné okruhy:

1. Doplniť posúdenie v zmysle materiálu „Postup pre posudzovanie infraštruktúrnych projektov podľa článku 4.7. smernice Európskeho parlamentu a Rady 200/60/ES, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti spoločenstva v oblasti vodnej politiky“ (MŽP SR, 2015);
2. Pre objektívne posúdenie zosúladiť metódu hodnotenia v podkapitole C.III.18.5 (stupnica 0 až 3) s metódou hodnotenia uvedenej v kapitole C.III (-5 až +5);
3. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (podkapitola C.III.7) doplniť o zhodnotenie aj mimo SKUEV0141 Belá;
4. Vplyvy na územný systém ekologickej stability (ďalej len „ÚSES“) je potrebné vypracovať detailnejšie, so zhodnotením vplyvu navrhovanej činnosti na vyskytujúce sa rastlinstvo, živočíšstvo a ich biotopy podľa regionálneho ÚSES (SAŽP, 2013);
5. Detailnejšie zhodnotiť vplyv činnosti na riečnu morfológiu na základe reálne zmeraných údajov.

K naplneniu jednotlivých požiadaviek na doplnenie správy možno uviesť nasledovný komentár:

Ad 1

Požiadavka je splnená. K uvedenej problematike je však nutné uviesť, že požadované posúdenie nie je možné stotožňovať s posúdením projektu v rámci procesu posudzovania

vplyvov na životné prostredie podľa zákona. Tieto procesy posudzovania prebiehajú samostatne a vzájomne sa nenahrádzajú, ako sa uvádza priamo v časti III. citovaného materiálu „Postup pre posudzovanie infraštrukturálnych projektov podľa článku 4.7. smernice Európskeho parlamentu a Rady 200/60/ES, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti spoločenstva v oblasti vodnej politiky (ďalej len „Postup podľa čl. 4.7 RSV“). Posúdenie podľa čl. 4.7. RSV (primárne – predbežné posúdenie ani následné posúdenie) nie je možné vykonať ako súčasť posúdenia vplyvov v zmysle zákona 24/2006, prebieha v inom právnom rámci a iným administratívnym a procesným postupom, ktorý nie je možné kombinovať s priebehom posudzovania vplyvov. Do dokumentácie podľa zákona je možné zahrnúť toto posúdenie len vo forme vyhodnotenia potenciálneho dopadu na dotknutý útvar povrchovej vody a útvar podzemnej vody, z ktorého sa dá odvodiť, či navrhovanou činnosťou dôjde k zhoršeniu dosiahnutého stavu vodného útvaru alebo k bráneniu dosiahnutia dobrého stavu vodného útvaru, pričom je možné, ale nie nutné využiť štruktúru posúdenia a metodiku podľa Postupu podľa čl. 4.7 RSV. Aj v prípade, že toto bude dokumentácia spracovaná podľa zákona obsahovať, nenahrádza to posúdenie podľa čl. 4.7. RSV, teda v zmysle zákona 364/2004, ktoré musí prebehnúť nezávisle od procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie ako podmienka povoľovacieho procesu, najneskôr pred rozhodnutím o umiestnení stavby. Na základe uvedeného možno považovať plnenie takto definovanej požiadavky za irelevantné v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie. Aj samotná špecifická požiadavka č. 2.2.7. rozsahu hodnotenia a súvisiaca požiadavka na doplnenie správy – bod č. 1 sa tak javí ako nadbytočná, resp. vyžaduje inú formuláciu, aby bola účelná.

Ad 2

Požiadavka je opodstatnená, nakoľko metodika kvantifikácie čiastkových vplyvov, komplexného posúdenia a výberu optimálneho variantu je v jednotlivých častiach správy nejednotná. Doplnením správy ju možno hodnotiť ako splnenú. V zásade však aplikovanie matematických metód porovnávania nie je možné označiť v procese posudzovania vplyvov za najvhodnejší spôsob. Metóda generuje presne kvantifikované hodnoty, ale na základe veľmi subjektívnej voľby vstupných dát. Výsledok tak môže byť v konečnom dôsledku skreslený, prípadne účelovo dosiahnutý.

Ad 3 a 4

Spracovateľ doplnenia správy spojil vyhodnotenie bodu č. 3 a 4 do jedného bodu, čo odôvodnil názorom, že požiadavky sú obsahovo totožné. Na základe toho vyhodnotil len vplyvy na druhy a biotopy, ktoré sa uvádzajú ako predmet ochrany biokoridoru Belá v zmysle RÚSES okresu Liptovský Mikuláš, a to výlučne biotopy a druhy chránené a ohrozené viazané na vlastné územie biokoridoru. Tento rozsah ale nezahŕňa celú reálnu vegetáciu a živočíšstvo vlastnej lokality výstavby a jej okolia (vrátane plôch mimo UEV aj mimo biokoridoru), ktoré tvoria aj bežné a hojne rozšírené biocenózy a druhy, prípadne iné chránené druhy, ako sú tie uvedené v predmete ochrany UEV alebo biokoridoru Belá. Aj tieto sú však podstatné z hľadiska biodiverzity a pre úplnosť by mali byť predmetom posúdenia v rámci kap. C.III.7. V správe ani v doplnení správy nie je napr. vyhodnotený ani dopad na lúčny biotop Lk1, ktorý bol identifikovaný na lokalite výstavby samotnou správou na základe aktuálneho terénneho prieskumu, pritom je zrejmé, že realizáciou zámeru dôjde k jeho čiastočnej likvidácii. Okrem toho v prípade biokoridoru Belá ako súčasti ÚSES sa predpokladá nielen vyhodnotenie čiastkového vplyvu na jednotlivé druhy, ale predovšetkým na komplexné funkcie biokoridoru, ktorými je zabezpečenie biologickej a ekologickej priechodnosti, podmienok nadregionálnej migrácie vodných, polovodných aj suchozemských organizmov vodným tokom a jeho sprievodnými porastmi. Spracovateľ sa v doplnení správy zameril na tabuľkové numerické vyhodnotenie významnosti u konkrétnych druhov a biotopov bez popisného vysvetlenia a celkové zhodnotenie vplyvu na funkciu biokoridoru obmedzil na stručné konštatovanie bez súvislosti s predchádzajúcim hodnotením významnosti dopadu na druhy. Chýba posúdenie

případného dopadu na zastúpené populácie rýb, čo je podstatné vzhľadom na funkciu rieky ako vodného ekosystému a potenciálne riziká vyplývajúce z charakteru prevádzky, a to bez ohľadu na status ochrany a stupeň ohrozenia zastúpených druhov rýb. Na základe údajov správy, vykonaných prieskumov, stanoviska odbornej organizácie a zistení posudku bolo možné tieto nedostatky v úplnosti hodnotení uspokojivo doplniť.

Ad 5

Spracovateľ vykonal doplnenie hodnotení podľa tohto bodu na základe odborných poznatkov z vedeckých prác (Rusnák, Kidová, 2018; Lehotský, Kidová, 2012), ktoré cituje. Vychádza z ich vedeckých záverov, ktoré potvrdzujú dlhodobé zmeny v pôdoryse divočiacej rieky Belá smerom k jeho postupnému zjednodušovaniu a zužovaniu s prevahou laterálnej akrecie nad bočnou eróziou. Na základe toho spracovateľ hodnotí umiestnenie činnosti bez významného nepriaznivého dopadu na riečnu morfológiu v budúcnosti. Pre úplnosť je možné podložiť toto tvrdenie aj vyhodnotením miestnych pomerov rieky v priamo dotknutom úseku na styku s navrhovaným areálom, kde sú morfologické procesy limitované suchým korytom, ktoré bolo sčasti opevnené správcom toku za účelom prevádzania povodňových prietokov. V zásade možno považovať doplnenie správy za postačujúce a relevantné s ohľadom na použité vedecké zdroje.

V ďalšej časti sa doplnenie správy zaoberá stanoviskami nasledovných dotknutých subjektov a účastníkov konania:

- Mgr. Andrea Rúfusová, PhD;
- OZ LIPA – Liptovskí aktivisti;
- Ing. Anna Kidová, PhD;
- Občianske združenie Tatry;
- MO SRZ Liptovský Hrádok;
- SRZ Rada Žilina;
- Štátna ochrana prírody SR, Správa TANAP;
- Okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej vodnej správy.

K spôsobu, akým sa spracovateľ v doplnení správy vysporiadal s pripomienkami jednotlivých stanovísk účastníkov konania, je uvedený komentár priamo pri konkrétnych stanoviskách v nasledujúcej časti záverečného stanoviska.

4. Rozoslanie a zverejnenie správy o hodnotení

Navrhovateľ predložil listom zo dňa 20.09.2018 Okresnému úradu Liptovský Mikuláš odboru starostlivosti o životné prostredie správu o hodnotení navrhovanej činnosti podľa § 31 zákona č.24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

OU-LM-OSZP podľa § 33 ods. 1 zákona rozoslal správu o hodnotení vplyvov navrhovanej činnosti listom č. OU-LM-OSZP-2019/00064-50-Pa zo dňa 24.09.2018 na zaujatie stanoviska zainteresovaným subjektom:

Dotknutá obec:

- Obec Liptovská Kokava, Obecný úrad 390, 032 44 Liptovská Kokava

Dotknutá verejnosť:

- Združenie Slatinka, Sládkovičova 2, 960 01 Zvolen
- Občianske združenie Liptovskí aktivisti, Roľnícka 442/7, 031 05 Liptovský Mikuláš
- Mgr. Andrea Rúfusová, PhD., Hlaváčiková 4, 841 05 Bratislava
- Nadácia Aevis, Kpt. Nálepku 102, 069 01 Snina

- Združenie domových samospráv, P.O.BOX 218, 850 00 Bratislava - Petržalka

Rezortný orgán:

- Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Námetie slobody č. 6, 810 05 Bratislava
- Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Dobrovičova 12, 811 09 Bratislava

Povoľujúci orgán:

- Obec Liptovská Kokava, Obecny úrad 390, 032 44 Liptovská Kokava
- Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie

Dotknuté orgány:

- Žilinský samosprávny kraj, Komenského 48, 011 09 Žilina
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva Liptovský Mikuláš, Štúrova 36, 031 80 Liptovský Mikuláš
- Regionálna veterinárna a potravinová správa Liptovský Mikuláš, Kollárova 2, 031 01 Liptovský Mikuláš
- Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie, ŠVS, ŠSOH, ŠSOO, Vrbická 1993, 031 01 Liptovský Mikuláš
- Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor civilnej ochrany a krízového riadenia, Nám. Osloboditeľov 1, LM
- Okresný úrad Liptovský Mikuláš, Odbor cestnej dopravy a poz. komunikácií, Nám. Osloboditeľov 1, LM
- Okresný úrad Liptovský Mikuláš - Pozemkový a lesný odbor, Kollárova 2, 031 01 Liptovský Mikuláš
- Okresné riaditeľstvo HaZZ Liptovský Mikuláš, Podtatranského 25, Liptovský Mikuláš
- ŠOP SR S-TANAP, Kpt. Nálepku 2, 059 21 Svit

OU-LM-OSZP zároveň správu o hodnotení navrhovanej činnosti zverejnil na webovom sídle ministerstva: <https://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/farma-pre-chov-ryb-liptovska-kokava>

3. Prerokovanie správy o hodnotení s verejnosťou

Verejné prerokovanie navrhovanej činnosti s verejnosťou a dotknutými orgánmi a organizáciami sa v súlade so zákonom konalo dňa 22. 10. 2018 o 10,30 hod. v kultúrnom dome v Liptovskej Kokave. Termín a miesto prerokovania obec oznámila verejnosti v mieste obvyklým spôsobom, oznámením na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce, dotknutým subjektom a účastníkom konania bol termín prerokovania oznámený listom č. 287/2018 zo dňa 9. 10. 2018.

Z konania verejného prerokovania bol vyhotovený záznam, jeho prílohou je prezenčná listina.

Na verejnom prerokovaní sa zúčastnil starosta obce, zástupcovia navrhovateľa a spracovateľa správy, zástupcovia účastníkov konania (Mgr. Rúfusová, GÚ SAV, OZ Lipa, MO SRZ) a ďalší zástupcovia verejnosti.

Stretnutie otvoril starosta obce, ktorý oboznámil prítomných o projekte. Zástupca spracovateľa správy prezentoval zámer cez projekciu. Nasledovala diskusia, do ktorej sa zapojili viacerí prítomní zástupcovia účastníkov konania a verejnosti. Z priebehu diskusie tak, ako bol zaznamenaný v zápisnici z prerokovania, vyplynuli pripomienky, námietky a otázky, ktoré možno zhrnúť nasledovne:

- chýbajúce povolenia;
- neodborné výrazy použité v správe;
- nezrovnalosti týkajúce sa hladiny podzemnej vody, kontrola odberu vody;
- nedostatočný počet parkovacích miest;
- hranice biokoridoru;

- doplnenie návrhu protipovodňových opatrení;
- ohrozenie kvality vôd v Belej vypúšťaním odpadovej vody z rybníkov (použitie antibiotík, kŕmenie granulami), chýbajúce posúdenie vplyvu na kvalitu vody, požiadavka na monitoring odpadových vôd na zvyškové antibiotiká;
- nesúhlas MO SRZ, vplyv MVE na pstruhy;
- nesúladi s ÚPN obce;
- ekonomický profit navrhovateľa, nízky počet pracovných miest na úkor ekosystémových služieb územia;
- potreba verejného prieskumu v obci.

Podľa záznamu z prerokovania boli uvedené pripomienky sčasti zodpovedané zástupcami navrhovateľa a spracovateľa správy a starostom obce.

4. Stanoviská, pripomienky a odborné posudky predložené k správe o hodnotení

Počas procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie boli na OU-LM-OSZP podľa § 35 ods. 1 zákona doručené celkovo 15 písomných stanovísk od dotknutých orgánov štátnej správy, organizácií, samosprávnych orgánov a dotknutej verejnosti, a to nasledovné:

Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Odbor stratégie a rozvoja (list č. 07288/2018/OSR/78861 zo dňa 23.10.2018)

Ministerstvo konštatuje, že podmienky uvedené v stanovisku k zámeru boli zapracované do správy. Ďalšie pripomienky k správe nemá. Požaduje splniť podmienky zo stanoviska k zámeru v ďalších stupňoch prípravy dokumentácie.

Komentár k stanovisku:

Stanovisko je kladné, požiadavky boli rešpektované v správe, resp. budú predmetom v povoloňovacom procese v zmysle platných právnych predpisov.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (list č. 24161/2018 zo dňa 25.10.2018)

V stanovisku ministerstva sa uvádza, že ministerstvo podporuje výstavbu nových akvakultúrnych zariadení a po technickej stránke považuje prevádzku za vyhovujúcu.

Komentár k stanovisku:

Stanovisko je kladné, bez pripomienok k správe.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši (list č. 2018/007611/450-Mudr.Hudák zo dňa 08.10.2018)

Úrad súhlasí s navrhovanou činnosťou bez pripomienok.

Komentár k stanovisku:

Stanovisko je kladné, bez pripomienok.

Okresný úrad Liptovský Mikuláš, Odbor krízového riadenia (list č. OU-LM-OKR-2018/001335-008 zo dňa 28.09.2018)

Okresný úrad Liptovský Mikuláš nemá žiadne požiadavky alebo pripomienky z hľadiska civilnej ochrany.

Komentár k stanovisku:

Stanovisko je kladné, bez pripomienok k správe.

Regionálna veterinárna a potravinová správa Liptovský Mikuláš (list č. 3589/2018 zo dňa 25.10.2018)

Stanovisko vyjadruje súhlas a uvádza nasledovné podmienky:

- ryby nakupovať len od chovateľov pod úradným dozorom RVPS v mieste pôvodu rýb, sprevádzané sprievodným dokladom na premiestnenie rýb na ďalší chov a produkciu,
- chované ryby budú pod úradným dohľadom RVPS (2x ročne vyšetrené na vírusové choroby),
- krmivo je možné nakupovať len od schválených výrobcov,
- pri nákupe nových rýb je potrebné ich chovať oddelene (karanténny rybník),
- na farme zabezpečiť uskladnenie uhynutých rýb v kafilérom boxe do času ich odvozu oprávnenou osobou,
- v ďalšom povoľovacom procese si vyžiadať záväzný posudok RVPS.

Komentár k stanovisku:

Stanovisko je kladné, uvedené požiadavky vyplývajú z platných právnych predpisov a budú splnené v povoľovacom procese, resp. predmetom prevádzkového poriadku.

Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany ovzdušia (list č. OU-LM-OSZP-2018/010372-02 Kf zo dňa 28. 09. 2018)

Úrad nemá k správe pripomienky.

Komentár k stanovisku:

Stanovisko je kladné, bez podmienok.

Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej vodnej správy (list č. OU-LM-OSZP-2018/010371-02/Ks zo dňa 22. 10. 2018)

Úrad má k správe nasledovné pripomienky:

- upozorňuje na rozpor v správe týkajúci sa spôsobu čistenia splaškových vôd z objektov (uvádza sa MČOV v časti B.II.2 a žumpa v časti A.II.9),
- upozorňuje na nezrovnalosti v tabuľkách syntetického ukazovateľa environmentálnej závažnosti v texte správy a v prílohe č. 5 správy a na chyby vo výpočtoch s následným ovplyvnením výsledného bodového ohodnotenia variantov,
- trvá na pôvodnom stanovisku, že odber vody zo studne pre chov rýb je nevhodný a odvoláva sa na inžiniersko-geologický prieskum (HAGEOS, s.r.o.) a Doplnenie metodiky chovu PD v podmienkach rybej farmy L. Kokava (Ing. Kohút).

Komentár k stanovisku

Stanovisko upozorňuje na nezrovnalosti v správe, ktoré navrhovateľ vysvetlil v doplnení správy (INECO, január 2019). V časti A.II.9 Popis riešenia opravil chybný text na správny: objekt SO 13 Prípojka kanalizácie a MČOV. Opravený výpočet bodového hodnotenia variantov je uvedený v doplnení správy (INECO, január 2019) v kap. 2.

K vhodnosti odberu vody zo studne sa navrhovateľ vyjadril v doplnení správy, kde uviedol možné spôsoby okysličovania vody zo studne pred vstupom do rybníkov. Doplnenie metodiky chovu PD v podmienkach rybej farmy L. Kokava (Ing. Kohút) uvádza studňu ako nevhodný zdroj vody z dôvodu nízkeho nasýtenia podzemnej vody kyslíkom. Spôsoby okysličovania vody možno považovať za technicky realizovateľné a účinné. Vo všeobecnosti je podzemná voda zo studne menej využívaným zdrojom pre chov rýb, ale nie ojedinelým, o čom svedčia aj iné projekty na Slovensku aj v zahraničí. Rozhodujúci je v konečnom dôsledku nie samotný zdroj, ale kvalitatívne fyzikálno-chemické ukazovatele vody, ktoré musia spĺňať limity pre chov rýb s prihliadnutím na druh a jeho ekologické nároky. Podzemná voda zo studne má priamy súvis

s povrchovými vodami v Belej vrátane kvality vody s výnimkou ukazovateľa obsahu kyslíka, ktorý je možné zabezpečiť vhodnými technickými a technologickými opatreniami, ktoré sú zahrnuté do odporúčaní záverečného stanoviska. Spomínaný inžiniersko-geologický prieskum (HAGEOS, s.r.o.) vo svojich záveroch využitie studne nevylučuje, upozorňuje len na možnú technickú náročnosť realizácie. Z hľadiska kapacity zdroja považuje tento za vyhovujúci.

K zotrvaniu úradu na svojom pôvodnom stanovisku k zámeru možno citovať text pôvodného stanoviska (list č. OU-LM-OSZP-2017/013347-2/Vr zo dňa 18.12.2017): „Odber vody zo studne je nevhodný. V prípade, že sa investor rozhodne preň je potrebné vykonať čerpaciu skúšku, napočítať spotrebu vody a v prípade prekročenia spotreby vody nad 1250 m³ mesačne, alebo 15 000 m³ ročne je potrebné požiadať MŽP SR o vydanie rozhodnutia.“ Požiadavka úradu riešiť odber vody z rieky Belá a nevhodnosť odberu podzemných vôd nie je v stanovisku bližšie vysvetlená ani odôvodnená. Z formulácie nevyplýva jednoznačný nesúhlas s takýmto riešením, nakoľko úrad pripúšťa aj túto alternatívu za predpokladu splnenia uvedených požiadaviek. Vzhľadom na predpokladanú spotrebu úžitkovej vody pre rybníky je zrejmé, že na realizáciu variantu činnosti so studňou sa vzťahuje aj požiadavka na vydanie rozhodnutia MŽP SR. V zásade však stanoviská orgánu štátnej vodnej správy tak, ako sú formulované, nevylučujú túto alternatívu za predpokladu, že odber vody z Belej sa preukáže ako menej prijateľný z dôvodu ochrany iných podstatných záujmov v území. Požiadavky orgánu je opodstatnené zahrnúť do opatrení záverečného stanoviska.

Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy odpadového hospodárstva (list č. OU-LM-OSZP-2017/010373-02 zo dňa 15. 10. 2018)

Úrad požaduje rešpektovať ustanovenia zákona o odpadoch pri nakladaní s odpadmi počas výstavby a prevádzky. Počas prevádzky zariadenia požaduje vykonať opatrenia na zabezpečenie zberného miesta odpadov proti prístupu medveďa hnedého.

Komentár k stanovisku

Stanovisko je súhlasné za podmienok, ktoré vyplývajú z platných právnych predpisov, ich splnenie je relevantné pri spracovaní projektovej dokumentácie, v čase výstavby a prevádzky činnosti.

Štátna ochrana prírody SR, Správa Tatranského národného parku (list č. TANAP/943-008/2017 zo dňa 5.11.2018)

Správa TANAP v stanovisku hodnotí lokalitu z hľadiska ochrany prírody a krajiny (druhý stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov, ochranné pásmo TANAP, SKUEV0141 Belá, nadregionálny terestricko-hydrický biokoridor Bk1n Belá s fytocenologickými a zoologickými genofondovými lokalitami).

Ďalej správa TANAP uvádza pripomienky k správe v nasledovnom znení:

1. na str. 36 sa konštatuje, že výmera SKUEV0141 Belá je 471,66 ha, ktorá platila v čase vyhlásenia ÚEV v r. 2004. V súčasnosti je výmera ÚEV 315,66 ha. Zároveň sa na str. 39 uvádzajú ešte pôvodné predmety ochrany podľa výnosu MŽP SR č. 3/2004-5.1, ktoré boli medziasom rozšírené o biotopy európskeho významu 3220 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehirov, 3240 Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia so *Salix eleagnos*, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, 9410 Horské smrekové lesy.
2. na str. 48 sa v kap. C.II.9 uvádza, že „Rieka Belá predstavuje zároveň lokalitu s výskytom európsky významných druhov živočíchov ako vydra riečna (*Lutra lutra*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), lipeň tymiánový (*Thymallus thymallus*), čerebl'a pestrá (*Phoxinus phoxinus*), hlaváč pásoplutvý (*Cottus poecilopus*).“ Druhy lipeň tymiánový (*Thymallus thymallus*),

čerebľa pestrá (*Phoxinus phoxinus*) a hlaváč pásoplutvý (*Cottus poecilopus*) však nepatria medzi druhy európskeho významu.

3. na str. 48 sa v kap. C.II. 10 uvádza, že pre širšie územie boli z pohľadu problematiky USES-u spracované aj regionálne ÚSES okresov vypracované v rokoch 1993 - 1995. Najnovšie spracované sú však regionálne ÚSES okresov z rokov 2011 - 2013. Regionálny USES okresu Lipt. Mikuláš bol vypracovaný v máji 2011.
4. na str. 57 sa v kap. C.III. uvádza, že na komplexné hodnotenie jednotlivých vplyvov sa použila 11 stupňová stupnica ohodnotenia významnosti v rozsahu -5 (veľmi významný nepriaznivý vplyv...) až +5 (veľmi významný priaznivý vplyv...), ktorá bola následne použitá na hodnotenie vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia. Otázne je jej nepoužitie pri hodnotení vplyvov na faunu, flóru a ich biotopy, kedy bolo použité hodnotenie v zmysle Metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v Slovenskej republike (ŠOP SR, 2014), t.j. 5 stupňová stupnica hodnotenia významnosti (-2 až +2) a aj to iba na predmety ochrany SKUEV0141 Belá. Spracovanie kapitoly C.III.7 je tak nedostatočné, nakoľko v kapitole sú iba zhrnuté výsledky primeraného posúdenia na SKUEV0141 Belá a absentuje tu hodnotenie vplyvov na rastliny, živočíchy a biotopy, ktoré nie sú predmetom ochrany SKUEV0141 Belá, avšak v lokalite sa vyskytujú.
5. kap. C.III.10 Vplyvy na USES - SoH sa odvoláva na skutočnosť, že „Rieka Belá predstavuje biokoridor nadregionálneho významu. Zhodnotenie vplyvu na ekosystémy a biotopy biokoridoru v území dotknutom navrhovanou činnosťou je uvedené v kap. C.III.7 Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy...". Takéto hodnotenie vplyvov na prvky USES-u je však nedostatočné. Dotknutá lokalita je totiž súčasťou terestricko-hydrického biokoridoru nadregionálneho významu Bk1n Belá, ako aj genofondovej fytoecologickej lokality Belá a genofondovej zoologickej lokality Belá. Biokoridor nadregionálneho významu Bk1n Belá totiž zahŕňa 16 chránených alebo ohrozených druhov živočíchov, 8 chránených alebo ohrozených druhov rastlín a 10 biotopov. V SoH však absentuje akékoľvek hodnotenie vplyvov navrhovanej činnosti na funkčnosť tohto biokoridoru nadregionálneho významu a jeho druhy a biotopy. Obdobne tu absentuje hodnotenie vplyvov na zoologickú a fytoecologickú genofondovú lokalitu Belá.
6. kap. C.III.18.5 Súhrnné porovnávanie hodnotenia environmentálnej kvality variantov navrhovanej činnosti - pozitívne hodnotíme, že sa v SoH použila metóda párového porovnávania faktorov životného prostredia za využitia Fulleroého trojuholníka. Zvolené faktory, ako aj výsledné váhy faktorov sú stanovené správne, avšak syntetické hodnotenie environmentálnej závažnosti v tabuľke 29 na strane 89 je vykonané chybné. Chybou je zvolenie nového štvorbodového oceňovania jednotlivých faktorov v rozsahu 0 bodov (neutrálna úroveň) až 3 body (významná negatívna úroveň), avšak použité je iba negatívne hodnotenie významnosti. Následne tak boli vypočítané súčiny váh faktorov a tohto bodového ohodnotenia faktorov pre každý variant navrhovanej činnosti. Násobením váh faktorov iba kladnými hodnotami bodového ohodnotenia faktorov sa tak nesprávne vygenerovali výsledné súčiny akoby iba „negatívnych vplyvov“ navrhovanej činnosti, hoci napr. faktor č.4 „Ekonomické dôsledky“, príp. faktor č.5 „Vplyvy na zamestnanosť“ generuje pozitívne vplyvy. V tabuľke 29 tak bol výsledný súčin pre faktor č. 4 „Ekonomické dôsledky“ vypočítaný pre variant A hodnotou 9, pre variant B taktiež hodnotou 9 a pre nulový variant hodnotou 18, avšak v skutočnosti sa tu jedná o pozitívny a nie negatívny vplyv. SoH uvádza, že nižší bodový súčet týchto súčinov charakterizuje prijateľnejší variant, čo je však v rozpore napr. s vyššie uvedeným vysokým bodovým hodnotením pozitívneho vplyvu faktora č. 4. Výsledné sumy syntetického hodnotenia každého variantu v tab. 29 tak nezodpovedajú skutočnosti ich vplyvov na životné prostredie. Navyše v tejto tab.29 na str. 89 sa vyskytujú miestami odlišné hodnoty bodového ohodnotenia, ako v tej istej tabuľke v textovej prílohe č. 5 Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie na str. 9. Pre objektívne syntetické hodnotenie

environmentálnej závažnosti navrhovanej činnosti, tak mohlo byť využité 11 stupňové ohodnotenia významnosti vplyvov v rozsahu -5 (veľmi významný nepriaznivý vplyv...) až +5 (veľmi významný priaznivý vplyv...) použité v kapitole A. III na str. 57. Tieto kladné, ale aj záporné hodnoty ohodnotenia mohli byť násobené stanovenými váhami faktorov, čím by sa získali objektívne sumy ohodnotenia každého variantu (uvádza sa tabuľka ako príklad). Z uvedeného hodnotenia vyplýva, že všetky varianty generujú súhrnne na ochranu zdravia obyvateľstva, sociálno-hospodárske pomery a ochranu prírodného prostredia negatívny vplyv, ktorý je najvýraznejší pri variante B navrhovanej činnosti. Variant A a nulový variant generujú v úhrne takmer identický vplyv. Pre objektívnejšie kvantitatívne ohodnotenie významnosti vplyvu jednotlivých variantov v zmysle 11 stupňového ohodnotenia významnosti vplyvov v rozsahu -5 (veľmi významný nepriaznivý vplyv...) až +5 (veľmi významný priaznivý vplyv...) je možné použiť ako alternatívu relatívnu váhu faktora ako jeho podiel na celkovom faktore (uvádza sa tabuľka ako príklad). Z alternatívnej kvantifikácie vplyvu každého variantu vyplýva, že všetky varianty generujú iba málo významný nepriaznivý vplyv malého rozsahu, ktorý je najvýraznejší pri variante B, pričom variant A a nulový variant generujú takmer rovnaký socio-ekonomicko-environmentálny vplyv.

7. Mapová príloha č. 5 variantné riešenie navrhovanej činnosti obsahuje nesprávne zakreslenú hranicu SKUEV0141 Belá.
8. Mapová príloha 1: „Mapa prírodných biotopov v širšom okolí zámeru“ zakreslila na ploche navrhovaného areálu farmy biotop európskeho významu Lk1. Podľa našich mapovaní sa však nejedná o tento typ biotopu podľa Katalógu biotopov Slovenska na celej zakreslenej výmere, nakoľko v niektorých častiach absentujú dominantné druhy, ktoré budujú štruktúru tohto biotopu, ako aj viaceré diagnostické druhy, ktoré sú pre tento biotop typické.

V ďalšej časti stanoviska sa uvádzajú pripomienky k splneniu špecifických požiadaviek rozsahu hodnotenia, a to v nasledovnom znení:

1. Špec. podmienka 2.2.2. Vypracovať posúdenie vplyvov navrhovanej činnosti na SKUEV0141 Belá

Primerané posúdenie konštatuje priame či nepriame ovplyvnenie 4 typov biotopov ÚEV Belá (3220, 3230, 3240 a 9410). Posúdenie konštatuje, že výstavbou kanála pri variante B by bola negatívne ovplyvnená dynamika riečného toku a ľavostranného brehového porastu od miesta začiatku kanála až zhruba po most na ceste medzi Pribylinou a Liptovskou Kokavou. Významný negatívny vplyv na tieto štyri typy biotopov pri variante B sa z veľkej časti opiera o toto konštatovanie. Otázna je však významnosť narušenia dynamiky riečnych procesov v tomto 530 m úseku rieky Belá, nakoľko odberný objekt kanála by bol pravdepodobne vybudovaný iba na ľavom brehu rieky Belá a minimálne by zasahoval do prúdnice vodného toku, pričom navrhovaný odber vody 10 l/s je nepodstatný vzhľadom na prítoky Belej.

Vplyvy na biotop 3220 sú hodnotené pri variante A1 a A2 ako žiadne, pri variante B ako významný vplyv z dôvodu 1% ovplyvnenia potenciálnej dĺžky toku, na ktorej sa môže vyskytovať biotop (narušenie dynamiky riečnych procesov v 530 m úseku rieky). Takýto prístup k hodnoteniu je však otázný nakoľko navrhovanou činnosťou nebude tento biotop priamo zasiahnutý a malá zmena dynamiky toku z dôvodu realizácie variantu B nemusí predstavovať nemožnosť vývoja tohto biotopu v predmetnom úseku toku. Navyše dĺžka tohto úseku toku je podľa našich výpočtov len cca 400 m. Toto ovplyvnenie dynamiky toku predstavuje plošne cca 1,35 ha, čo je asi 0,43% z výmery ÚEV, pričom vývoj tohto biotopu bude v tomto úseku toku naďalej možný. Vplyv na tento biotop je tak možné hodnotiť pri variante B ako mierne negatívny (-1).

Obdobným spôsobom hodnotí SoH vplyvy na biotop 3230. No aj tu je potrebné konštatovať, že vývoj tohto biotopu bude v úseku s mierne narušenou dynamikou toku naďalej možný,

pričom nedôjde k priamym zásahom do biotopu. Vplyv na tento biotop je tak možné hodnotiť pri variante B skôr ako mierne negatívny (-1).

Vplyv na biotop 3240 je pri variante A1 hodnotený ako významný z dôvodu zasiahnutia cca 0,127 ha biotopu a celkového ovplyvnenia 0,1610 ha tohto biotopu, čo predstavuje cca 0,6% výmery biotopu v ÚEV podľa SDF, pričom priamo zasiahnutá plocha biotopu predstavuje len 0,034 ha. Takého hodnotenie nezodpovedá významnému vplyvu v zmysle viac ako 1% straty biotopu, pričom reálna výmera biotopu v ÚEV je cca 3 x väčšia ako údaje v SDF a skutočné ovplyvnenie biotopu (priame aj nepriame) sa tak pohybuje na úrovni 0,2% z jeho výmery v ÚEV. Na porovnanie je pri variante A2 hodnotený tento vplyv ako málo významný z dôvodu, že biotop nebude priamo zasiahnutý, hoci celkovo negatívne môže byť ovplyvnených obdobne na cca 0,5% výmery biotopu v ÚEV. Vplyv na tento biotop je tak možné hodnotiť aj pri variante A1 ako mierne negatívny (-1). Pri variante B je hodnotený tento vplyv ako významný z dôvodu, že dôjde k priamemu zničeniu biotopu v trase kanála na ploche cca 0,026 ha a dôjde aj k nepriamemu negatívne vplyvu na biotop cca 20 m od kanála po oboch stranách toku v dôsledku presvetlenia biotopu a šírenia rudérálnych druhov, pričom takto zasiahnutá plocha predstavuje cca 0,0983 ha, čo je spolu 0,124 ha, t.j. 0,49% z jeho výmery podľa SDF, resp. 0,17% z jeho skutočnej výmery v ÚEV, čo je však možné hodnotiť ako mierne negatívny vplyv (-1). V SoH sa však do kalkulácie zahrnuje aj negatívne ovplyvnenie riečnej dynamiky v ľavostrannom brehovom poraste biotopu od nájazdu kanála po most na ploche 2,5976 ha, no započítanie aj tento plochy biotopu je otáznave, nakoľko v tomto úseku dôjde iba k malým zmenám dynamiky toku.

Vplyv na biotop 9410 bol pri variante A1 zhodnotený ako významný z dôvodu ovplyvnenia plochy biotopu pri výkope trasy potrubia na ploche 0,2139 ha a vplyvu depresného kužeľa na ploche 0,3948 ha, v súčte 0,6087 ha, čo má predstavovať 1,3% plochy biotopu v ÚEV. Jedná sa o chybný prepočet, nakoľko výmera biotopu v ÚEV podľa SDF predstavuje 91,5399 ha, skutočná výmera biotopu sa pohybuje na úrovni 127 ha. Ovplyvnenie biotopu tak predstavuje 0,66%, resp. 0,48% z jeho výmery v ÚEV a tento vplyv je možné hodnotiť ako mierne negatívny (-1). Pri variante B bol vplyv vyhodnotený ako významný z dôvodu, že sa predpokladá negatívne ovplyvnenie biotopu cca 20 metrov obojstranne od okraja kanála, čo má predstavovať 1,1499 ha (1,3% plochy biotopu v ÚEV). Podľa našich výpočtov sa jedná o plochu 0,95 ha čo predstavuje 1,04%, resp. 0,75% z plochy biotopu v ÚEV. Pri všetkých variantoch navrhovanej činnosti je však potrebné konštatovať, že štruktúra predmetného biotopu v dotknutej lokalite nie je optimálna. Jedná sa skôr o iniciálne štúdia tohto biotopu často mladých smrekových porastov prevažne v komplexoch s biotopmi Br4, resp. biotopmi vrbových krovín. Vplyv na tento biotop je tak možné hodnotiť skôr ako mierne negatívny.

2. Špec. požiadavka 2.2.5. Vyhodnotiť vplyvy hladinových a prietokových zmien vo vodnom toku a hladinových zmien podzemnej vody v priľahlom území na protipovodňovú ochranu podľa Plánov manažmentov povodňových rizík nebola splnená. V kap. C.III.5 SoH sa iba uvádza, že keďže sa areál navrhovanej farmy rýb nachádza v potenciálne zaplavovanom území, bolo by potrebné riešiť aj ochranu areálu proti zaplavovaniu.
3. Špec. požiadavka 2.2.6. Definovať technológiu čistenia odpadových vôd z rybníkov a ČOV a ich vplyv na recipient rieky Belá vrátane kumulatívneho vplyvu s existujúcimi ČOV a kvantifikovať parametre vypúšťaných odpadových vôd do recipientu rieky Belá z zmysle NV SR č. 269/2010 bola splnená len čiastočne. V kap. B.II.2 SoH absentujú parametre vypúšťanej vody z rybníkov, ako aj vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov s existujúcimi ČOV.
4. Špec. požiadavka 2.2.7. Posúdenie vplyvu navrhovanej činnosti na ekologický stav vodného útvaru podľa čl. 4.7, 4.8, 4.9 RSV nebola splnená. V kap. C.III.5 SoH sa iba konštatujú zistenia inžinierskogeologického posúdenia odberov vody na hladiny podzemnej a vplyv navrhovanej činnosti na prietokový a hladinový režim rieky Belá. Absentuje však posúdenie

činnosti v zmysle materiálu Postupy pre posudzovanie infraštruktúrnych projektov podľa článku 4.7 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti spoločenstva v oblasti vodnej politiky (MŽP SR, 2015).

5. Špec. požiadavka 2.2.11. Odstrániť nedostatky zámeru uvedené v stanovisku č. TANAP/943-001/2017, najmä v kapitole SoH stanoviť konkrétne hodnotiace kritériá. Požiadavka bola splnená iba čiastočne. Nedostatky vykonaného multikriteriálneho hodnotenia v kap. C.III.18.5 SoH uvádzame vyššie.
6. Špec. požiadavka 2.2.12. Vyhodnotiť vplyv navrhovanej činnosti na environmentálnu citlivosť územia s dôrazom na body č.C.III.7 až 10 Prílohy č. 11 zákona... Požiadavka bola splnená iba čiastočne. Nedostatky v oblasti hodnotenia vplyvov na faunu, flóru a biotopy, ako aj prvky USES-u uvádzame vyššie.
7. Špec. požiadavka 2.2.13. Vplyv navrhovanej činnosti na riečnu morfológiu (obmedzenie migrácie koryta) bola splnená čiastočne. Kap. C.III.2.4. iba veľmi stručne popisuje vplyvy navrhovanej činnosti na riečnu morfológiu, absentuje detailnejší pohľad na potenciál migrovania koryta rieky v záujmovom území.
8. Špec. požiadavka 2.2.15. Detailnejšie vypracovanie riešenia výpustu odpadových vôd z rybníkov a ČOV... je spracovaná iba čiastočne. V PD je uvedené, že tieto odpadové vody budú zaústené do suchého ramena Belej vedľa navrhovaného areálu farmy. Absentuje však vyhodnotenie súladu takého riešenia s platnou legislatívou.

Na záver Správa TANAPu konštatuje, že všetky varianty činnosti generujú málo významný nepriaznivý vplyv, ktorý je najvýraznejší pri variante B. Z hľadiska záujmov ochrany prírody považuje za najoptimálnejšie riešenie nulový variant. V prípade povolenia činnosti predpokladá menší negatívny vplyv na prírodné prostredie pri realizácii variantu A2 s odberom vody zo studne a trasovaním prírodného potrubia mimo územia UEV Belá.

Správa TANAPu požaduje v zmiernujúcich opatreniach spresniť typ závesných sietí na ochranu hladiny rybníkov, aby nedochádzalo k úhynu vtáctva na sieťach a spôsob oplatenia areálu voči prenikaniu vydry riečnej. Rozsah monitoringu uvedený v správe požaduje doplniť o monitoring účinnosti týchto opatrení tak, aby boli zistené nedostatky odstránené.

Komentár k stanovisku:

K jednotlivým pripomienkam Správy TANAP spracovateľ správy v zastúpení navrhovateľa poskytol vysvetlenie v doplnení správy. K pripomienkam a k príslušnému vyjadreniu spracovateľa možno konštatovať nasledovné:

Ad 1

Pripomienka je oprávnená a v doplnení správy akceptovaná. Ide o formálny nedostatok správy. Z hľadiska posúdenia vplyvov je rozhodujúce, že v primeranom posúdení boli použité správne a aktuálne údaje a výsledné vyhodnotenie vplyvu na UEV Belá tak možno považovať z tohto pohľadu za úplné a relevantné.

Ad 2

Pripomienka je opodstatnená a v doplnení správy akceptovaná. Ide o vecnú chybu, ktorá neovplyvnila výsledok hodnotení.

Ad 3

Pripomienka je opodstatnená a v doplnení správy akceptovaná. Ide o formálny nedostatok, ktorý nemá vplyv na výsledné posúdenie, nakoľko v hodnotiacej časti správy aj v doplnení správy sú použité údaje aktuálneho dokumentu z r. 2011.

Ad 4

Pripomienka je opodstatnená a v doplnení správy dostatočne nevysvetlená. Je nutné súhlasiť so stanoviskom Správy TANAP, že posúdenia vplyvu na biotopy, rastlinstvo a živočíšstvo v príslušnej kapitole správy (C.III.7) sú neúplné. Spracovateľ sa tu obmedzil len na výsledky

primeraného posúdenia, teda na druhy, ktoré sú predmetom ochrany UEV Belá, čo je podstatne užší rámec, ako je reálne zastúpenie biozložky na lokalite navrhovanej činnosti. V doplnení správy sa spracovateľ odvoláva na to, že toto nebolo predmetom určeného rozsahu hodnotenia, čo nemožno akceptovať, nakoľko posúdenie dopadu na rastlinstvo a živočíšstvo vyplýva priamo z osnovy správy a bez ohľadu na formuláciu špecifických požiadaviek je spracovateľ povinný venovať primeranú pozornosť reálnemu zastúpeniu biocenóz na lokalite a obstarat' si k tomu účelu podklady či už z dostupných zdrojov alebo vlastným prieskumom, obzvlášť v prípade zámeru, ktorý bude spojený s priamym záberom a likvidáciou prírodných a poloprírodných biotopov. Vzhľadom k tomu, že pre potreby správy boli vykonané terénne prieskumy za účelom primeraného posúdenia, je zrejmé, že časové hľadisko, na ktoré sa spracovateľ odvoláva, nie je relevantným dôvodom. Paradoxné je, že v príslušnej časti správy (C.II.7) sa uvádza pomerne podrobný popis fytocenóz a zoocenóz na lokalite a v jej okolí aj nad rámec predmetu ochrany UEV Belá, v hodnotiacej časti (C.III.7) však posúdenie dopadu na zistený stav chýba. V mapovom podklade sa napr. uvádza aj výskyt lúčneho biotopu Lk1, ktorý bol podľa vyjadrenia v doplnení správy identifikovaný na základe aktuálneho terénneho prieskumu (2018), v posúdení vplyvu v správe však nefiguruje napriek tomu, že realizáciou areálu rybníkov dôjde k jeho čiastočnej likvidácii (v primeranom posúdení sa možné ovplyvnenie vylučuje z dôvodu, že biotop bude zničený mimo územia UEV). V rámci doplnenia správy bolo predložené vyhodnotenie vplyvu na rastliny a živočíchy, opäť však len na vybranú skupinu druhov, ktoré sú predmetom ochrany biokoridoru Belá (bližší komentár v predchádzajúcej časti k bodu 3 a 4 doplnenia správy). Na základe dostupných podkladov a zistení je možné tieto posúdenia doplniť, pričom výsledok nemá vplyv na komplexné vyhodnotenie významnosti vplyvov v zmysle správy.

Ad 5

Pripomienka Správy TANAP je opodstatnená. Spracovateľ v správe nerozlišil posúdenie dopadu na faunu a flóru od vplyvu na USES a vplyvu na chránené územia (UEV Belá), čo je z hľadiska vecného žiaduce, ide o úplne odlišné prvky a kategórie, ktoré majú podľa zákona 543/2002 aj odlišnú funkciu. Vplyvy na biokoridor Belá spracovateľ doplnil v doplnení správy v rozsahu chránených a ohrozených druhov a biotopov avšak len vyhodnotením významnosti bez bližšieho popisu a vysvetlenia a stručným komentárom k obmedzeniu funkčnosti biokoridoru. Napriek týmto nedostatkom možno výsledné hodnotenie po doplnení považovať za relevantné.

Ad 6

Pripomienka je opodstatnená, ale týka sa všeobecne metodiky vyhodnocovania významnosti vplyvov a kvantifikácie faktorov pre výber optimálneho variantu, nie problematiky ochrany prírody a krajiny. Správa TANAP navrhuje alternatívnu metódu kvantifikácie, ktorá však neprináša zásadné rozdiely vo výslednom hodnotení variantov a paradoxne oproti správe zmierňuje významnosť dopadu realizačného variantu B. Spracovateľ vykonal požadované zosúladenie metodického postupu multikriteriálneho hodnotenia v doplnení správy v zmysle požiadavky bod č. 2., čím možno považovať pripomienku za splnenú. Spracovateľ v komentári uvádza, že zvolený postup predurčuje na značnú subjektivitu, s čím sa záverečné stanovisko stotožňuje a neodporúča považovať jeho výstupy za absolútne a relevantné pre vyhodnotenie variantov.

Ad 7

Pripomienka nie je relevantná. Podľa tvrdenia spracovateľa bol použitý ako podklad pre mapové vymedzenie hraníc UEV verejný mapový portál ŠOP SR. Posudok overil obsah mapovej prílohy bez zistenia nedostatku.

Ad 8

Pripomienka spochybňuje reálne zastúpenie biotopu Lk1 na ploche navrhovaného areálu. Podľa vysvetlenia spracovateľa bol biotop identifikovaný na základe aktuálneho botanického a fytocenologického mapovania (2018) uskutočneného pre potreby správy. Vysvetlenie spresnil spracovateľ terénneho mapovania Mgr. Galvánek, ktorý uviedol, že jeho zistenia potvrdzujú

výskyt biotopu Lk1, ale v nízkej kvalite (chudobné zloženie, lokálne bez indikačných druhov), čo považuje za dôvod potvrdenia výskytu biotopu, ale v nepriaznivom stave. Zároveň však konštatuje, že z dôvodu výskytu mimo UEV sa tomuto biotopu bližšie nevenoval. Vzhľadom na mimovegetačné obdobie terénna obhliadka vykonaná pre potreby spracovania posudku nemohla overiť typ biotopu, potvrdila však, že rastlinné spoločenstvá v danej lokalite sú čiastočne degradované a pravdepodobne chýba vhodný extenzívny menežment nevyhnutný pre zachovanie priaznivého stavu biotopu. V zásade je názor Správy TANAP z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny menej prísny ako závery správy a z hľadiska výberu optimálneho variantu nemá vplyv na výsledok.

K jednotlivým pripomienkam k splneniu špecifických podmienok rozsahu hodnotenia uvedeným v stanovisku Správy TANAP a k príslušnému objasneniu v doplnení správy možno uviesť nasledovné:

Ad 1 (bod 2.2.2.)

Správa TANAP uvádza námietky k výsledku predloženého primeraného posúdenia vplyvov na UEV Belá, predkladá vlastné výpočty záberu a ovplyvnenia dotknutých biotopov európskeho významu 3220, 3230, 3240 a 9410 a vyhodnotenie významnosti dopadu na tieto biotopy. Na základe toho rozporuje významný vplyv variantu B a variantu A1 vyhodnotený v primeranom posúdení a odporúča hodnotenie mierne negatívny, teda výstupy vyplývajúce zo stanoviska organizácie ochrany prírody a krajiny paradoxne generujú miernejší dopad na predmet ochrany UEV Belá než predložená správa.

Spracovateľ prostredníctvom odborníka, ktorý vypracoval primerané posúdenie vplyvov na biotopy z predmetu ochrany UEV, v doplnení správy podrobne analyzuje metodické postupy a odborné úvahy, ktoré viedli k vyhodnoteniu významného vplyvu u dotknutých biotopov, pričom niektoré tvrdenia Správy TANAP rozporuje a niektoré akceptuje. Na základe toho trvá na významnom vplyve variantu B na biotopy 3220, 3230 a 3240 a súhlasí s úpravou výsledku v prípade biotopu 9410 u všetkých variantov (mierne významný negatívny dopad). Po preštudovaní dostupných podkladov sa posudok stotožňuje s názorom spracovateľa, ktorý dostatočne zohľadňuje ekologické nároky dotknutých biotopov aj princíp predbežnej opatrnosti vyplývajúci z príslušnej metodiky. Záverečné stanovisko považuje primerané posúdenie za relevantné a odporúča len úpravu v zmysle vyššie uvedeného.

Ad 2 (bod 2.2.5)

Pripomienka je relevantná, správa sa problematikou protipovodňovej ochrany areálu rybníkov a dopadu realizácie na povodňovú situáciu zaoberá len okrajovo a špecifickú požiadavku postačujúco nerieši. Ako doplňujúci podklad ku správe bol vypracovaný projekt protipovodňovej ochrany – stabilizácia brehu (RTCplus, s.r.o. Liptovský Mikuláš, november 2018) v rozsahu technickej správy a výkresovej dokumentácie. Predmetom je spevnenie ľavého brehu suchého koryta toku Belá, ktoré prechádza severným okrajom lokality rybníkov, za účelom ochrany areálu pred prívalovými vodami a zabráneniu erózii. Technické riešenie navrhuje dorovnanie koruny hrádze a spevnenie návodného svahu lomovým kameňom.

Spracovateľ v doplnení správy odporúča zahrnúť uvedené dodatočne predložené projektové dokumentácie protipovodňových opatrení do procesu posudzovania farmy pre chov rýb s odôvodnením, že projekt je situovaný na parcelách, ktoré sú predmetom posudzovania, a z dôvodu tesného stavebno-technického a funkčného prepojenia s posudzovaným projektom. Na základe toho vyjadruje názor, že pre posúdenie navrhovaných protipovodňových opatrení nie je nutné nové posudzovanie v zmysle zákona. S týmto názorom nie je možné súhlasiť z viacerých dôvodov, a to nasledovných:

- Navrhovaná činnosť bola v procese posudzovania (v zámere, v správe, v rozhodnutiach príslušného úradu) zaradená v zmysle prílohy č. 8 zákona v kap. 11 Poľnohospodárska výroba a v kap. 14 Účelové zariadenia pre šport, rekreáciu a cestovný ruch. Projekt protipovodňových opatrení však spadá do kap. 10 Vodné hospodárstvo, pol. 7 Objekty

protipovodňovej ochrany (zistovacie konanie bez limitu), teda je zaradený v prílohe č. 8 inak ako samotný zámer rybníkov. S tým súvisí aj skutočnosť, že rezortným orgánom pre pol. 7 je MŽP SR, teda orgán, ktorý v doterajšom priebehu posudzovania nefiguroval, zámer a správa mu neboli doručené na vyjadrenie v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona.

- Projekt protipovodňových opatrení pre rybiu farmu bol doplnený do rozsahu činnosti až v rámci doplnenia správy, ktoré bolo vyžiadané a následne predložené príslušnému orgánu. Dotknuté orgány a účastníci konania zapojení do procesu posudzovania zámeru Farma pre chov rýb však už nemali možnosť sa k doplnenému projektu vyjadriť a uplatniť svoje pripomienky. S ohľadom na to, že pripomienkovanie zámeru dotknutými subjektmi a verejnosťou je kľúčovou časťou procesu posudzovania, nemožno takto doplnené informácie k zámeru považovať za posúdené. Spracovateľ posudku v takomto prípade môže vyjadriť svoj odborný názor na prijateľnosť dodatočne doplneného riešenia, nemôže však suplovať pripomienkové konanie, ktoré nebolo vykonané v súlade so zákonom.
- Dodatočným zahrnutím projektu protipovodňovej ochrany rybníkov do posudzovanej činnosti by došlo k zmenám údajov a informácií uvedených v zámere a v správe, predovšetkým v rozsahu vstupov a výstupov a očakávaných vplyvov (záber pôdy, zásah do pôdneho a rastlinného krytu, zmena morfológických pomerov a pod.). Najvýznamnejšia je skutočnosť, že protipovodňové úpravy sú navrhnuté na styku s územím UEV Belá, pričom neboli súčasťou hodnotení vykonaných v rámci primeraného posúdenia vplyvov na územia sústavy Natura 2000, ktoré je prílohou správy. Skutočnosť, že uvedené úpravy sa nachádzajú na tých istých pozemkoch, je z tohto pohľadu irelevantná, a tesné stavebno-technické prepojenie je ako dôvod nepostačujúce, nakoľko úpravy suchého koryta sa navrhujú síce v blízkosti, ale mimo oploteného areálu, ktorý je predmetom popisu a hodnotení správy, tak ako bola predložená.
- Samotný návrh technického riešenia protipovodňovej ochrany areálu sa javí ako postačujúci pre tento účel, nakoľko nadväzuje na už vykonané úpravy ľavého brehu suchého koryta (stabilizácia brehu) v úseku nad premostením cestnou komunikáciou, ktoré realizoval správca toku na ochranu dopravnej infraštruktúry a pozemkov v inundácii Belej pri povodňových stavoch. Je predpoklad, že predĺženie opevnenia brehu a zvýšenie kóty koruny stabilizácie v ďalšom úseku proti prúdu zabezpečí prevedenie povodňových prietokov suchým ramenom bez ohrozenia plôch navrhovaného areálu rybníkov. Toto si však vyžaduje podrobnejšie výškové zameranie a zhodnotenie na základe dostupných údajov o priebehu povodní v tomto úseku (mapy povodňového ohrozenia nie sú pre rieku Belá k dispozícii).

Z uvedených dôvodov záverečné stanovisko odporúča, aby doplnený projekt protipovodňových úprav (RTCplus, Liptovský Mikuláš, 2018) nebol zahrnutý do predmetu navrhovanej činnosti Farma pre chov rýb a bol posudzovaný v zmysle zákona osobitným procesom.

Ad 3 (bod. 2.2.6.)

Pripomienka je relevantná, vplyv odpadových vôd na recipient bol v správe vyhodnotený neúplne. V doplnení správy spracovateľ poskytol podrobný opis riešenia rizikových situácií súvisiacich s chovom rýb (liečenie v karanténnom rybníku, usadzovanie kalu z rybníkov) s odvolávkou na Doplnenie metodiky chovu PD v podmienkach rybej farmy Liptovská Kokava (Kohút, 2017). Odkazuje, a to odôvodnene, na ustanovenia zákona o vodách, podľa ktorých voda vypúšťaná z rybníkov sa nepovažuje za odpadovú vodu v zmysle tohto zákona. Podrobnosti spôsobu chovu a podmienky chovu navrhované v uvedenom odbornom podklade (Kohút, 2017) možno považovať za primerané a postačujúce pre vylúčenie rizika prevádzkového zhoršenia kvality vôd v Belej vypúšťaním vôd z rybníkov. Hospodárenie s vodou v rybníkoch je riešené viacstupňovo s usadzovaním kalov na dne jednotlivých rybníkov a v osobitnej usadzovacej nádrži na konečné prečistenie pred vypustením do recipientu. Odchovná nádrž, ktorá slúži ako karanténny rybník, je bezodtoková, voda sa likviduje ako nebezpečný odpad mimo lokality. Osobitný postup je aj pre nakladanie s uhynutými rybami (uzavreté boxy, likvidácia oprávneným

subjektom). Spôsob chovu eliminuje možné znečistenie povrchových vôd bežnou prevádzkou a pri rizikových situáciách (choroby rýb, úhyny) za dodržania postupov manipulačného poriadku vodnej stavby a sanitačného poriadku vrátane pravidelnej údržby. Kľúčové je teda dodržiavanie prevádzkovej disciplíny a pravidelný monitoring, čo platí vo všeobecnosti pre každú prevádzku obdobného typu.

V prípade splaškových vôd z areálu sa v príslušnej časti správy uvádzajú typ a parametre navrhovanej ČOV a garantované hodnoty koncentrácií vyčistenej vody pre daný typ ČOV, ktoré sú v súlade s limitnými hodnotami vypúšťaných odpadových vôd v zmysle Nariadenia vlády č. 269/2010 Z. z. (príloha č. 6). Správa sa ale nevenuje posúdeniu vplyvu vypúšťaných vôd na kvalitu vody v recipiente, nehodnotí súlad s požiadavkami uvedeného nariadenia vlády na kvalitu povrchových vôd (príloha č. 1, 2) na základe zmiešavacej rovnice. Predmetný zámer počíta s neštandardným riešením, a to vypúšťaním vôd z ČOV do bočného ramena Belej, ktoré je počas bežných prietokov v Belej suché a povrchové vody ním pretekajú len pri povodňových stavoch. To znamená, že vody z ČOV sa budú zmiešavať v úseku približne 150 m len s prietokmi vody vypúšťanej z rybníkov (10 l/s), ktoré sú zaústené takisto do tohto suchého ramena. Konečným recipientom sú povrchové vody Belej. Z ustanovení zákona o vodách nevyplýva, že sa jedná o nevyhovujúci spôsob vyústenia odpadových vôd. Vzhľadom k tomu, že orgán štátnej vodnej správy vo svojom stanovisku k zámeru a k správe voči takémuto riešeniu nenamietal, možno usudzovať, že nie je v rozpore so zákonom. Pre potreby posudku a záverečného stanoviska bol vykonaný orientačný výpočet výslednej kvality vody v suchom ramene po zmiešaní prietokov vody vypúšťanej z rybníkov (10 l/s) a z ČOV (priemerne 0,017 l/s, max. 0,0595 l/s) s použitím hodnôt základných ukazovateľov BSK₅ a CHSK garantovaných pre daný typ ČOV a hodnôt vyplývajúcich z výsledkov monitoringu kvality pre útvar povrchovej vody Belá (SHMU, 2018). Výsledné hodnoty pre tieto ukazovatele potvrdzujú splnenie limitných hodnôt v zmysle prílohy č. 1 Nariadenia vlády č. 269/2010 Z. z., čo znamená, že aj povrchové vody v suchom ramene Belej pod vyústením vôd z areálu rybníkov budú mať vyhovujúcu kvalitu. Výpočet je len orientačný, nakoľko hodnoty ukazovateľov vody vypúšťanej z rybníkov môžu byť odlišné od použitých hodnôt, vzhľadom na kvalitný zdroj vody a charakter prevádzky sa zásadný rozdiel nepredpokladá. Výsledok tohto posúdenia však preukazuje, že riziko zhoršenia kvality vodného útvaru Belá po zmiešaní odpadových vôd z areálu s prietokmi v hlavnom koryte nehrozí.

Ohľadne kumulatívnych vplyvov s existujúcimi ČOV doplnenie správy konštatuje vyhovujúci stav vody v recipiente, ktorý zohľadňuje aj dva existujúce zdroje znečisťovania (ČOV Podbanské, ČOV Pribylina), a to na základe relevantných údajov z monitorovania kvality vôd (SHMU, 2018). Príspevok navrhovanej ČOV na znečisťovanie povrchových vôd Belej možno považovať s ohľadom na predpokladanú produkciu odpadových vôd z areálu a vyhovujúcu kvalitu vody v recipiente za nevýznamný.

Ad 4 (bod 2.2.7.)

Požiadavka je splnená v rámci doplnenia správy, platí podrobný komentár k bodu č. 1 doplnenia správy uvedený v časti III.3.1. tohto záverečného stanoviska.

Ad 5 (bod 2.2.11.)

Požiadavka je splnená v rámci doplnenia správy. Bližší komentár je uvedený v časti III.3.1. tohto záverečného stanoviska k bodu č. 2 doplnenia správy.

Ad 6 (bod 2.2.12.)

Pripomienka Správy TANAP je opodstatnená. Spracovateľ predložil doplňujúce hodnotenia v doplnení správy, ale tieto možno hodnotiť ako čiastkové a neúplné. Bližší komentár k rozsahu splnenia sa uvádza k bodu 3. a 4. doplnenia správy v časti I III.3.1. tohto záverečného stanoviska.

Ad 7 (bod 2.2.13)

Spracovateľ vo svojom komentári zdôvodňuje, že požiadavka nebola splnená, nakoľko sa vzťahuje len na variant B s odberom vody z Belej, ktorý správa vyhodnocuje ako menej vhodný.

To nemožno akceptovať, nakoľko účelom správy je rovnocenné vyhodnotenie vplyvov u všetkých variantov. Požadované hodnotenia spracovateľ predložil doplnením správy v rámci bodu 5, ktorý je bližšie vyhodnotený v časti III.3.1. tohto záverečného stanoviska.

Ad 8 (bod 2.2.15.)

Pripomienka je relevantná, správa sa tejto problematike venuje len okrajovo. V doplnení správy sa uvádza názor, že riešenie nie je v rozpore so zákonom a konštatovanie, že vypúšťanie odpadových vôd je podmienené vydaním povolenia orgánu štátnej vodnej správy v zmysle vodného zákona. Platí komentár posudku uvedený v predchádzajúcej časti v bode Ad 3 (k bodu 2.2.6. rozsahu hodnotenia).

Z analýzy vyplýva, že stanovisko odbornej organizácie ŠOP SR Správy TANAP uvádza pripomienky k spôsobu a rozsahu splnenia špecifických požiadaviek rozsahu hodnotenia a k úplnosti a relevantnosti hodnotení uvedených v správe. Tieto nemajú charakter výhrad, ktoré by dostatočne zdôvodňovali nulový variant navrhovanej činnosti z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny. Požiadavky vyplývajúce zo stanoviska možno považovať za relevantné a sú zahrnuté do návrhu opatrení posudku.

Miestna organizácia Slovenského rybárskeho zväzu Liptovský Hrádok (list zo dňa 19. 10.2018)

V stanovisku sa uvádzajú námietky v nasledovnom znení (upravenom do bodov z dôvodu prehľadnosti komentára):

1. Územie, kde sa plánuje predmetná výstavba, je v prírode pri moste označené tabuľou so štátnym znakom SR s nasledovným označením citujeme: „ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU, CHRÁNENÝ AREÁL, Belá, Ochrana komplexu zachovalých riečnych ekosystémov s funkciou biokoridoru nadregionálneho významu s bohatým druhovým zastúpením fauny a flóry a biotopov mnohých chránených, vzácnych a ohrozených druhov organizmov. Osobitná ochrana biotopov s myrikovkou nemeckou a vrbou sivou vyvinutých na štrkových laviciach rieky, biotopov so smlzom patrstovým, brehových porastov deväťsilov, ako aj horských jelšových lužných lesov a živočíchov vydra riečna a netopier obyčajný“ (viď príloha listu). Požadujeme, aby sa územie takého jedinečného charakteru neurbanizovalo a charakter územia zostal taký, ako sa uvádza na vyššie uvedenej tabuli bezo zmeny aj pre ďalšie generácie.
2. Ďalším dôvodom prečo požadujeme, aby sa stavba v predmetnej lokalite nerealizovala je skutočnosť, že predmetom činnosti farmy pre chov rýb nie sú pôvodné druhy rýb, ktoré sa v rieke Belá prirodzene vyskytujú ako pstruh potočný a lipen tymiánový, ale cudzie nepôvodné druhy rýb, u ktorých sú vysoké váhové prírastky a to je v prevažnej miere nepôvodný trzný konzumný pstruh dúhový pochádzajúci z Ameriky. Ryby vo farme sa krmia umelými krmivami - granulami, často s prídavkami umelých látok na zabezpečenie rýchleho rastu a ovplyvňovania pohlavnej činnosti (hormóny) a na prevenciu chorôb, alebo jej riešenie (farmaceutiká). Zostatky vyššie uvedených látok by sa vypúšťali do rieky Belá a negatívne vplývali na život vodných živočíchov. Takéto látky novodobého znečistenia vôd nie je možné reálne čistiť ani v bežne dostupných biologických čistiarnach odpadových vôd. Vyššie uvedenú skutočnosť spracovateľ posudku rieši klamlivo keď píše, že kvalita vypúšťaných vôd z farmy bude citujeme: “takmer rovnaká ako pri odbere“. Taktiež „pozabudol“ na potenciálnu možnosť prenosu zavlečených chorôb na pôvodné druhy rýb v Belej. Požadujeme do posudku doplniť podrobnú kvantitatívnu a kvalitatívnu metodiku chovu, ktorá bude zohľadňovať nami popísané riziká.
3. So stavbou nesúhlasíme tiež z dôvodu, že je plánovaná v inundačnom území rieky Belá, kde pravidelne pri povodňových situáciách dochádza k prirodzenému vybrežovaniu do príriečnej nivy. Je zrejmé, že v prípade schválenia predmetnej stavby bude nevyhnutné robiť na rieke

Belá ďalšie umelé stavebné zásahy na „ochranu života a majetku“ - ochrana na storočnú vodu v súlade s STN, t.j. umelé opevňovanie brehov, ochranné hrádze o výške možno 2-3 m, obdobne ako je tomu napríklad v zastavanej časti Liptovského Hrádku, čo bude mať negatívny vplyv na samotnú rieku a život v nej a v jej okolí. Vyššie uvedená skutočnosť nie je taktiež v posudku riadne rozpracovaná a zodpovedne riešená. Požadujeme doplniť do posudku špecifikáciu protipovodňových opatrení, ktoré budú súčasťou stavby.

4. So stavbou nesúhlasíme taktiež z dôvodu, že je z rozpore so schválenou platnou územnoplánovacou dokumentáciou Obce Liptovská Kokava a Veľkého územného celku Žilinského kraja, ktoré v predmetnej lokalite takúto výstavbu neumožňujú.
5. Spracovateľ posudku vytvoril alternatívu A odoberanie vody pre stavbu zo studne v príriečnej zóne, ktorá je vyplnená vysoko filtračným materiálom a alternatívu B odoberanie vody pre stavbu odberným objektom z rieky Belá. Z nášho pohľadu sa jedná stále o vodu z Belej, či už bude odoberaná priamo z vodného toku, alebo čerpaná z podzemného kolektoru rieky, do ktorého bude voda z Belej pritekať. Nevieme však, čo to bude za studňu, ktorú spracovateľ uvádza vo „VŠEOBECNE ZROZUMITEĽNOM ZÁVEREČNOM ZHRNUTÍ“ posudku, keďže spotreba elektrickej energie pre stavbu je uvádzaná rovnaká či už pri gravitačnom prítoku z rieky, alebo pri čerpaní zo studne a to 0,68 MWh/rok. Spracovateľ posudku asi pozná čerpadlá, ktoré nepotrebujú elektrickú energiu. Požadujeme v posudku uviesť správny výpočet spotreby elektrickej energie.
6. Spracovateľ tiež pozabudol pri variante odberu z rieky Belá uviesť, odkiaľ bude zabezpečovať vodu pre rybníky v čase sucha, keď budú extrémne nízke prietoky v Belej t.j. Q364den. a podobne, keď mu vodohospodársky orgán vo svojom rozhodnutí o nakladaní s vodami nepovolí odber z rieky. Požadujeme do posudku doplniť pri variante odberu z rieky Belá, riešenie zabezpečenia prítoku vody pre farmu v čase sucha, keď bude potrebné zachovať sanitárny prietok v rieke Belá.
7. Vzhľadom na predom uvedené s obsahom posudku nesúhlasíme a sme toho názoru, že je spracovaný povrchno, tendenčne, miestami až zavádzajúco a nepopisuje reálne skutočné prírodné hodnoty dotknutého územia a tiež nepopisuje pravdivo negatívne vplyvy navrhovanej stavby na životné prostredie, z ktorých niektoré sme uviedli. Preto je zrejmé, že prezentovaná tabuľka „syntetický ukazovateľ environmentálnej závažnosti“ vo „VŠEOBECNE ZROZUMITEĽNOM ZÁVEREČNOM ZHRNUTÍ“ posudku neuvádza objektívne údaje, z čoho vyplýva aj neobjektívne vyhodnotenie environmentálnej prípustnosti stavby, ktoré spracovateľ prezentuje. Taktiež sme toho názoru, že posudok nezohľadňuje v plnej miere rozsah hodnotenia stanovený Okresným úradom Liptovský Mikuláš, odborom starostlivosti o životné prostredie a preto nemal byť v takejto povrchnej nekompletnej forme vôbec expedovaný a prejednávaný. S takýmto prístupom od spracovateľa posudku Ing. Juraja Musila so spoločnosti INECO, s.r.o., Banská Bystrica sme sa už stretli, keď bez hanby oduševnene presadzoval projekt pre plazmový reaktor niekoľko sto metrov od obytných budov v Liptovskom Hrádku, v príbrežnej zóne rieky Belá. Vtedy ho rozhnevaní občania mesta vypískali a stavba bola zamietnutá. Vzhľadom na vyššie uvedené požadujeme, aby bol predložený posudok zamietnutý z dôvodu jeho nekompletnosti a neobjektívnosti a tiež boli zamietnuté navrhnuté varianty výstavby A aj B z dôvodu ich nadmernej záťaže na životné prostredie a skutočnosť, že v danom prípade všeobecný spoločenský záujem ochrany prírody v predmetnej lokalite prevyšuje záujem jednotlivca budovať farmu pre chov rýb a následne tu podnikáť za účelom zisku. Požadujeme, aby bol prijatý nulový variant ponechania prírody v danej lokalite bez výstavby. V prípade schválenia prípravy stavby, použijeme všetky opravné prostriedky v rámci SR ako i EU vrátane medializácie, aby sa príprava stavby zastavili a tiež kroky, aby takáto stavba v tejto lokalite nezískala zo strany EU finančnú podporu.

Komentár k stanovisku:

Ad 1

Pripomienka bola zodpovedaná v procese posudzovania navrhovanej činnosti vykonaním primeraného posúdenia vplyvov na územie UEV Belá ako súčasti predloženej správy, pričom existuje variant realizácie, ktorý nebude mať významný vplyv na predmet ochrany a umožňuje zachovanie citovaných prírodných hodnôt UEV Belej. To potvrdilo aj stanovisko odbornej organizácie ochrany prírody a krajiny - Správy TANAP, ktoré vyhodnocuje významnosť vplyvov na predmet ochrany UEV Belá miernejšie v porovnaní so správou. Pripomienka nie je teda postačujúca ako zdôvodnenie nesúhlasu s realizáciou činnosti.

Ad 2

Pripomienka bola splnená. Navrhovateľ predložil odborný dokument Doplnenie metodiky chovu PD v podmienkach rybej farmy Liptovská Kokava (Kohút, 2017), ktorý podrobne rieši uvedenú problematiku a popisuje nevyhnutné podmienky a postupy smerujúce k eliminácii rizík vyplývajúcich z chovu pstruha dúhového. Spracovateľ sa v doplnení správy na uvedený dokument odvoláva a niektoré z jeho opatrení opisuje na vysvetlenie uvedenej námietky MO SRZ. Opatrenia uvedené v metodike chovu možno považovať za relevantné a postačujúce. Sú zahrnuté do prevádzkových opatrení a monitoringu navrhovaných posudkom. Riziká, ktoré popisuje stanovisko MO SRZ sú relevantné len v prípade fatálneho zlyhania technológie a prevádzkovej disciplíny, ktorému je možné účinne predísť. Na základe uvedeného nemožno námietku MO SRZ akceptovať ako oprávnený dôvod pre nesúhlasné stanovisko k navrhovanej činnosti.

Ad 3

Návrh protipovodňových opatrení bol spracovaný ako samostatný projekt a je súčasťou doplnenia správy, spracovateľ ho vyhodnotil ako postačujúci a ako súčasť posudzovanej činnosti. Existujú však závažné skutočnosti, z ktorých vyplýva nevyhnutnosť osobitného posúdenia tohto projektu podľa zákona. Na základe predbežných zistení posudku možno považovať navrhované opatrenia z technického hľadiska za účinné a vyhovujúce, čo je nutné podložiť podrobnejším vyhodnotením. V zásade je však zrejmé, že existuje dostupné riešenie protipovodňovej ochrany areálu, toto opatrenie však nemožno zahrnúť do posudzovanej činnosti, ale riešiť samostatne. Bližšie vyhodnotenie je uvedené v predchádzajúcej časti v komentári k stanovisku Správy TANAP, konkrétne v časti Ad 2 (k bodu 2.2.5 rozsahu hodnotenia). Opatrenia týkajúce sa tejto problematiky sú zahrnuté v príslušnej časti záverečného stanoviska.

Ad 4

Pripomienka o nesúlade s územným plánom obce je relevantná, ale nemožno ju považovať za dôvod na určenie environmentálnej neprijateľnosti navrhovanej činnosti. Spracovateľ situáciu vysvetlil v správe aj v doplnení správy. Pre potreby zosúladenia boli spracované zmeny a doplnky č. 3 územného plánu obce Liptovská Kokava, ktoré zahŕňajú zámer na vybudovanie rybníkov v rozsahu predloženej správy. Podľa dostupných informácií podmienkou prijatia uvedených zmien a doplnkov ÚPN je posúdenie vplyvov zámeru na životné prostredie v zmysle zákona, čo je účelom prebiehajúceho procesu. Potreba zabezpečenia súladu s územnoplánovacou dokumentáciou je predmetom opatrení tohto záverečného stanoviska ako podmienka pre povoloňovací proces.

Ad 5

Pripomienka bola akceptovaná, v doplnení správy sa uvádza v prípade variantu pri čerpaní vody zo studne navýšenie spotreby elektrickej energie o 13,14 MWh/rok oproti variantu s odberom vody z toku. Celková spotreba elektrickej energie bude predstavovať približne 13,82 MWh/rok. K uvedenému je potrebné doplniť, že spotreba energie sa vzťahuje na alternatívu, že bude nutné vodu zo studne čerpať. Podľa informácií navrhovateľa bolo v správe navrhované umiestnenie studne zvolené s ohľadom na vhodné výškové pomery, ktoré umožňujú privod vody zo studne samospádom, čo je však nutné overiť v podrobnej projektovej príprave. Prípadné

navýšenie spotreby elektrickej energie z titulu potreby čerpania vody zo studne zvyšuje náročnosť prevádzky, ale zásadne neovplyvňuje prijateľnosť realizácie činnosti vo variante A.

Ad 6

Pripomienka je v zásade relevantná, nakoľko správa nedostatočne vysvetlila opodstatnenosť riešenia variantu s odberom vody z Belej v prípade uvedenej extrémnej situácie, a to napriek tomu, že tieto hodnotenia riešil už odborný posudok (AQUABELES, január 2018) spracovaný ako doplnenie zámeru v zisťovacom konaní. Na doplnenie údajov je možné použiť výsledky uvedené v posudku, ktoré vyhodnocujú len zanedbateľný vplyv odberu vody 10 l/s na základe porovnania s prietokmi Belej v januári, teda v období štatisticky najnižších prietokov (1500 l/s). Ani v doplnení správy sa tieto výsledky neuvádzajú, spracovateľ sa odvoláva na skutočnosť, že ako optimálny bol vyhodnotený druhý variant s odberom vody zo studne, čím sa pripomienka stáva irelevantnou. S tým nemožno súhlasiť, nakoľko optimálny variant má byť zvolený na základe porovnania rovnocenného posúdenia dopadov všetkých variantov. Pripomienku MO SRZ možno považovať za zodpovedanú na základe výstupov odborného posudku (AQUABELES, 2018, ktoré je možné doplniť aj o konštatovanie, že odber vody by ochudobnil prietoky Belej len na cca 500 m úseku, následne by sa objem použitej vody s minimálnou stratou (výpar) vrátil do Belej ako recipientu.

Ad 7

Námietka týkajúca sa tendenčnosti a povrchnosti predloženej správy je formulovaná všeobecne a nekonkrétne. S výnimkou niekoľkých námietok uvedených v predchádzajúcich bodoch stanoviska, ktoré možno uspokojivo zodpovedať, MO SRZ nespochybňuje žiadne konkrétne údaje, hodnotenia a výstupy správy. Nemožno poprieť, že správa má z vecného hľadiska viaceré nedostatky, tieto sú však primerane doplnené a vysvetlené predloženými doplňujúcimi informáciami k správe a zisteniami, resp. odporúčaniami posudku. V ďalšej časti sa námietka opiera o informácie o prístupe spracovateľa v prípade iného projektu, ktorý so zámerom Farma pre chov rýb nijako nesúvisí. Z formulácie textu je zrejma osobná zaujatosť predkladateľa stanoviska voči spracovateľovi, čo nemožno akceptovať ako opodstatnený dôvod pre vyhodnotenie neprijateľnosti zámeru. Námietka obsahuje aj text, ktorý indikuje vyhrážku o budúcim postupe v prípade schválenia zámeru, čo hodnotíme ako neprijateľné a neúčelné v kontexte stanoviska záujmovej organizácie, a to pri plnom rešpektovaní práva verejnosti na uplatnenie príslušných krokov v súlade s platným právnym poriadkom. Námietku považujeme za neodôvodnenú.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že stanovisko vyjadruje nesúhlas s navrhovanou činnosťou, ale výhrady, ktoré uvádza ako zdôvodnenie, sú sčasti irelevantné a sčasti je možné ich zodpovedať na základe doplnenia správy a zistení posudku. Opodstatnené pripomienky týkajúce sa protipovodňových opatrení, prevádzkovej bezpečnosti a súladu s ÚPN sú zahrnuté do príslušnej časti opatrení tohto záverečného stanoviska.

Slovenský rybársky zväz – Rada Žilina (list č.863/18-OTVaV zo dňa 22.10.2018)

V stanovisku sa uvádzajú pripomienky v nasledujúcom znení (upravené do bodov z dôvodu prehľadnosti komentára):

1. V stanovenom rozsahu hodnotenia bola daná povinnosť investora požiadať o vyjadrenie Slovenský rybársky zväz. Do dnešného dňa nám investor nepredložil žiadosť o vyjadrenie. V súvislosti s vyššie uvedeným dávame do pozornosti, že územie v ktorom má záujem investor realizovať svoj podnikateľský zámer je z hľadiska rybárstva veľmi cenným biotopom s výskytom viacerých pôvodných druhov rýb. Rieka Belá v tomto úseku tvorí samostatný rybársky revír č.3-0041-4-1 Belá č. 1b - lovný pstruhový rybársky revír, pričom Slovenský rybársky zväz je v zmysle §4 ods. 3 zákona č. 139/2002 Z.z. o rybárstve v znení neskorších predpisov užívateľom tohto rybárskeho revíru s viacerými právami a povinnosťami v zmysle uvedenej legislatívy.

2. Z pohľadu ochrany rybárstva je navrhnutý projekt s cieľených chovom nepôvodného druhu rýb v tak cennom území rieky Belá neprijateľný. Navyše zámer si vo viacerých častiach protirečí, pričom opísané spôsoby minimalizácie negatívnych opatrení má vyslovene účelový charakter. Zásadný problém vidíme v cieľovom druhu, ktorý má byť jediným druhom chovaným na farme. Jedná sa o nepôvodný druh pstruh dúhový (*Oncorhynchus mykiss*), ktorý nie je vhodný do tejto lokality, nakoľko prináša so sebou viaceré riziká a to najmä ako potenciálny zdroj rôznych ochorení a zároveň ako druh, ktorý vyslovene do povodia Belej nepatri, pričom jeho uniknutie mimo farmy sa nedá vylúčiť.
3. Podstatným problémom farmy je však nevhodný zdroj vody pre prevádzku takéhoto zariadenia. V samotnom zámere špecialista na chov rýb nedoporučuje ako zdroj pre farmu podzemný zdroj vody - studňu. V samotnej Správe o hodnotení naopak studňa vychádza ako vhodný zdroj vody pre farmu na chov rýb, nakoľko povrchový zdroj vody je neprijateľný. Zastávame názor, že povrchový zdroj naozaj neprichádza do úvahy, lebo má viaceré negatívne dopady na životné prostredie zvolenej lokality a niektoré z nich sú uvedené aj v samotnej správe. Zároveň však upozorňujeme, že studničná voda nie je vhodná pre fin. odchov pstruha dúhového. Okrem toho, že sa jedná o vodu s nízkym obsahom kyslíka, čo si nevyhnutne vyžaduje dotovanie kyslíka, ktoré môže mať taktiež negatívny dopad na životné prostredie, táto voda je veľmi studená a to počas celého roka. Teplota vody je pritom zásadný ukazovateľ úspešnosti chovu rýb. Celkovo aj rieke Belá a voda v nej je veľmi studený zdroj vody pre chov rýb. V projekte sa uvádza priemerná teplota do 8°C, pričom optimálne podmienky na chov rýb sú v rozsahu 16-18°C. Z uvedeného vyplýva, že na chov rýb nie sú optimálne podmienky, resp. počet dní v roku s optimálnymi podmienkami je veľmi malá, čo výrazne predlžuje návratnosť investície a zásah vo forme výstavby do tohto biotopu a záber pozemkov je neprimerane negatívny vzhľadom k hlavnej aktivite projektu.
4. Negatívne vnímame aj vyjadrenie spracovateľa Správy v súvislosti s bojom proti rvbožravým predátorom. Nie je prijateľné z pohľadu ochrany rybárstva uvažovať nad prítomnosťou iných ako pôvodných druhov z cieľom predkladať predátorom iné druhy rýb. Druhy ako plotica, jalec, či belica (správne má byť belička európska), nie je vhodné chovať spolu so pstruhom dúhovým ako potrava pre vydru riečnu. Takto formulované návrhy sú veľmi zlé, neodborne posúdené a naznačujú, že spracovateľ správy nekonzultoval odbornú problematiku chovu rýb s odborným garantom v tejto oblasti, čo významne znižuje úroveň predloženého dokumentu. Napríklad na str. 18 sa uvádza, že pstruh dúhový je pôvodný druh našej ichtyofauny.
5. Medzi ďalšie výhrady, ktoré považujeme za významné z hľadiska vplyvov na životné prostredie, patria:
 - Nedostatočné posúdenie protipovodňovej ochrany farmy vzhľadom k tomu, že uvedené územie je známe veľkými povodňami,
 - Chýba kumulatívne posúdenie ČOV v povodí Belej,
 - Posúdenie negatívneho dopadu na ochranu rybárstva podľa zákona č. 139/2002 Z.z. o rybárstve v znení neskorších predpisov.
6. U niektorých konštatovaní chýba zdroj, na ktorý sa autor správy odvoláva. Napríklad v časti kde sa uvádzajú aktuálne údaje o monitorovaní vydry riečnej v roku 2018 chýba zdroj k týmto údajom.

V závere stanoviska sa s odvolaním na vyššie uvedené neodporúča realizovať projekt v navrhovanej lokalite na základe predloženého návrhu, požaduje sa prijať nulový variant.

Komentár k stanovisku:

Ad 1

Investorovi nevyplýva zo zákona povinnosť ani možnosť priamo oslovovať orgány a organizácie so žiadosťou o vyjadrenie. V zmysle uvedenej požiadavky bol v správe doplnený SRZ do zoznamu dotknutých subjektov avšak bez spresnenia príslušnej organizačnej zložky SR.

To pravdepodobne spôsobilo, že subjekt SRZ Rada Žilina nebol priamo oslovený v zmysle zákona. Tým ale nebolo dotknuté právo subjektu zaslať vyjadrenie v zmysle § 35 ods. 2 na základe zverejnenia správy, čo tento aj učinil.

Ad 2

Ide o výhradu voči chovu nepôvodného druhu rýb pstruh dúhový. Možno súhlasiť s tvrdením, že do povodia Belej tento druh nepatrí. Napriek tomu sa popri pôvodných druhoch rýb vyskytuje bežne, a to aj v povodí horného Váhu a jeho prítokov vrátane Belej. Paradoxne, tento druh je súčasťou ichtyofauny slovenských riek v dôsledku cieleného vysádzania zo strany SRZ, ktoré sa vykonáva na väčšine pstruhových revírov (nielen), a to predovšetkým z ekonomických dôvodov. Túto skutočnosť potvrdzujú verejne dostupné zdroje, odborné články aj informácie z internetových stránok niektorých miestnych organizácií SRZ aj samotnej Rady Žilina. V prípade rybárskych revírov, ktoré obhospodaruje MO SRZ Liptovský Hrádok, vrátane dotknutého revíru Belá č. 1b, sa uvádza pstruh dúhový ako lovný druh, čo potvrdzuje jeho výskyt v rieke Belá a jeho hospodárske využitie zo strany užívateľa revíru.

Obavy SRZ Žilina ohľadne rizík vyplývajúcich z úniku a ochorenia rýb tohto druhu z navrhovanej farmy sú zodpovedané v predloženej metodike chovu (Kohút, 2017) a v doplnení správy. Metódy a opatrenia, ktoré sú k dispozícii na vylúčenie rizík, možno za predpokladu prevádzkovej disciplíny a dohľadu veterinárneho orgánu považovať za postačujúce. Navrhovaná farma nie je založená na vlastnom odchove rýb, ale na chove z plôdika dovezeného z overených a schválených zdrojov, ktoré pravdepodobne využíva aj SRZ na účely zarybňovania revírov pstruhom dúhovým.

Doplniť možno aj to, že pstruh dúhový je predmetom intenzívneho chovu aj v iných rybochovných zariadeniach, ktoré sú vodným režimom napojené na cenné ekosystémy podhorských riek (napr. Biely Váh, Revúca, Turiec).

Vzhľadom na uvedené nie je možné predmetnú pripomienku SRZ Rada Žilina akceptovať.

Ad 3

K vhodnosti odberu vody zo studne sa navrhovateľ vyjadril v doplnení správy, kde uviedol možné spôsoby okysličovania vody zo studne pred vstupom do rybníkov. Doplnenie metodiky chovu PD v podmienkach rybej farmy L. Kokava (Kohút, 2017) uvádza studňu ako nevhodný zdroj vody z dôvodu nízkeho nasýtenia podzemnej vody kyslíkom. Spôsoby okysličovania vody možno považovať za technicky realizovateľné a účinné vrátane riešení, ktoré nevyžadujú neprimeraný vklad energie. Možno súhlasiť s vyjadrením, že teplota vody v Belej aj v súvisiacich podzemných vodách nie je optimálna pre intenzívny chov rýb, čo môže znižovať návratnosť investície. Z konzultácií s navrhovateľom vyplýva, že účelom navrhovanej činnosti nie je primárne produkcia a predaj trhových rýb, ale predovšetkým športový rybolov a spotreba v rámci vlastného rekreačného zariadenia. Vzhľadom k tomu, že existuje alternatíva realizácie, u ktorej nebol preukázaný zásah do najcennejších biotopov rieky Belá a riziko negatívneho ovplyvnenia jej vodného ekosystému, neprimeranosť ekonomickej návratnosti k environmentálnym dopadom nie je zásadná.

Ad 4

Pripomienka je relevantná a záverečné stanovisko sa s ňou stotožňuje. Návrhy na boj proti rybožravým predátorom boli spracované na základe odporúčania spracovateľa správy z terénneho prieskumu vydry riečnej. Z textu uvedenej správy je zrejmé, že autor vychádzal z dostupných prác týkajúcich sa tejto problematiky z ČR (Poledník, 2009) a ako odporúčania uviedol dostupné metódy všeobecne bez analýzy ich vhodnosti a účelnosti pre tento konkrétny zámer. Spracovateľ správy ich následne prevzal do opatrení správy bez akejkoľvek úpravy. V dôsledku toho sú v návrhu aj nevhodné, chybné a duplicitné opatrenia. Na základe zistení posudku boli navrhované odporúčania upravené a sú predmetom návrhu opatrení v príslušnej časti záverečného stanoviska. Označenie pstruha dúhového za pôvodný druh v podmienkach

Slovenska je podstatná vecná chyba v kontexte správy, ktorú spracovateľ v doplnení správy vysvetľuje ako chybu v písaní.

Ad 5

Námietka absencie protipovodňových opatrení je opodstatnená a bola predmetom aj v stanoviskách iných účastníkov konania. Spracovateľ k tomuto dáva vyjadrenie v doplnení správy, ktoré je možné akceptovať len čiastočne. Podrobný komentár k tejto veci sa uvádza vo vyhodnotení pripomienky stanoviska ŠOP SR Správy TANAP k splneniu požiadaviek rozsahu hodnotenia v bode Ad 2 (bod 2.2.5. rozsahu hodnotenia) a výsledok je predmetom odporúčaní v príslušnej časti záverečného stanoviska.

Kumulatívne posúdenie ČOV bolo predložené v doplnení správ a je v zásade relevantné. Bližší komentár je uvedený vo vyhodnotení pripomienky stanoviska ŠOP SR Správy TANAP k splneniu požiadaviek rozsahu hodnotenia v bode Ad 3 (bod 2.2.6. rozsahu hodnotenia).

Na základe zistení posudku a vyhodnotenia výhrad uvedených v stanovisku SRZ Rada Žilina a MO SRZ Liptovský Hrádok nebol vyhodnotený negatívny dopad na ochranu rybárstva v zmysle zákona o rybárstve, po doplnení posúdení a opatrení v zmysle posudku možno konštatovať, že navrhovaná činnosť nie je v rozpore s ustanoveniami zákona o rybárstve.

Ad 6.

Ide o formálne chyby, ktoré nemajú vplyv na výsledok posudzovania.

Na základe analýzy výhrad uplatnených zo strany SRZ Rada Žilina možno konštatovať, že časť pripomienok je relevantná a opodstatnená. Tieto je možné uspokojivo riešiť prostredníctvom opatrení, ktoré sú uvedené v príslušnej časti záverečného stanoviska. Niektoré námietky nie sú odôvodnené, najmä riziko ohrozenia rybárstva chovom nepôvodného druhu. Žiadna z výhrad nemá charakter opodstatneného dôvodu pre nesúhlas s realizáciou činnosti.

Občianske združenie TATRY (list zo dňa 28.09.2018)

Na základe popisu činnosti a hodnotení v zmysle správy sa v stanovisku konštatuje nasledovné:

1. Realizačný variant A (studňa) je z hľadiska ochrany zdravia obyvateľstva, sociálno-hospodárskych pomerov a ochrany prírodného prostredia celkovo vhodnejší ako variant B (kanál) a nulový variant (variant kedy by sa navrhovaná činnosť nerealizovala). Variant B je však oproti nulovému variantu zvýhodnený bodovou hodnotou „ekonomických dôsledkov“ a „vplyvu na obyvateľstvo,“ kde vytvorenie 4 pracovných miest nepokladáme za významný prínos pre región z hľadiska zamestnanosti.
2. Investícia je umiestnená do doposiaľ nezastavaného územia, mimo intravilán obce t. j. kompaktného osídlenia, čo vyvoláva dôvodne obavy, že jej realizácia bude predstavovať istý prelom v umiestňovaní rôznych ďalších stavieb do predmetného územia, k zvyšovaniu miery fragmentácie biotopov a ruderalizácie prostredia. Investícia sa nachádza v bezprostrednom kontakte so SKUEV0141 Belá a samotná zvýšená návštevnosť lokality, pohyb klientov po bezprostrednom okolí rekreačného objektu, bude generovať rôzne následne antropogénne impakty prírodného prostredia.
3. Navrhovaná činnosť v súčasnosti nie je v súlade s územným plánom obce Liptovská Kokava. Predmetné územie je v súčasnosti využívané ako poľnohospodárska pôda - lúky a pasienky. Pripravuje sa doplnok územného plánu obce Liptovská Kokava.
4. Nezdíelame riešiteľský optimizmus z hľadiska odberu vôd pre chov rýb, ich následného čistenia a vypúšťania do vodného recipientu rieky Belá, a to vrátane cca 1900 m³ splaškových vôd.
5. Zámer sa nevysporiadol s ochranou areálu pri povodňových stavoch.
6. Zámer rieši ochranu areálu pred predátorom - vydra riečna (*Lutra lutra*), ale existuje istý predpoklad, že práve chov rýb - aj keď charakterom extenzívny - môže do lokality prilákať

zástupcov populácie medveďa hnedého (*Ursus arctos*). V ostatnom čase sa napr. zintenzívnili návštevy tohto predátora v lokalite Ružomberok - Biely Potok.

Na základe toho stanovisko odporúča činnosť v danej lokalite nerealizovať.

Komentár k stanovisku:

Ad 1

Odstránenie nedostatkov v multikriteriálnom hodnotení variantov je predmetom doplňujúcich informácií k správe. Uvedená pripomienka je relevantná, výhrady posudku k vhodnosti a objektivite použitej metodiky hodnotenia významnosti vplyvov a výberu optimálneho variantu sú uvedené v komentári k bodu č. 2 doplnenia správy v časti III.3.I. záverečného stanoviska. Po doplnení hodnotení správy a komplexnom vyhodnotení významnosti dopadov a rizík možno konštatovať, že existuje realizačný variant, ktorý nie je v rozpore s environmentálnou únosnosťou.

Ad 2

Možno súhlasiť, že činnosť sa navrhuje mimo kompaktného osídlenia obce, čo však nie je s ohľadom na jej účel neprijateľné. Lokalita sa nachádza v priestore, ktorý je dostupný existujúcou verejnou cestnou komunikáciou a nadväzuje na ďalšie plochy, kde sa už navrhuje rozvoj rekreačnej funkcie v zmysle územného plánu a jeho schválených zmien a doplnkov, takže riziko generovania urbanizácie realizáciou areálu rybníkov nie je relevantné. Vzhľadom na účel a oploenie areálu je možné predpokladať, že vplyvy návštevnosti budú viazané primárne na samotný areál a jeho služby.

Ad 3

Pripomienka je relevantná, potreba zosúladenia navrhovanej činnosti a územného plánu obce je zahrnutá v predloženej správe a odporúčaniach záverečného stanoviska. Nie je opodstatneným dôvodom pre vyhodnotenie neprijateľnosti zámeru.

Ad 4

Správa obsahuje neúplné hodnotenia dopadu vypúšťania odpadových vôd na povrchové vody Belej a údaje poskytnuté doplnením správy takisto nie sú vyčerpávajúce, spracovateľ sa odvoláva na budúce rozhodnutia orgánov štátnej vodnej správy, ktoré však nenahrádzajú požadované hodnotenia v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie v zmysle zákona. Posudok dopĺňa potrebné zistenia a hodnotenia vo vyhodnotení pripomienky stanoviska ŠOP SR Správy TANAP k splneniu požiadaviek rozsahu hodnotenia v bode Ad 3 (bod 2.2.6. rozsahu hodnotenia). Z hodnotení vyplýva, že navrhovaná činnosť nie je pri dodržaní manipulačného a sanitárneho poriadku prevádzky riziková pre kvalitu povrchových vôd, vylúčenie rizík je reálne a je predmetom navrhovaných opatrení záverečného stanoviska.

Ad 5

Námietka absencie protipovodňových opatrení je opodstatnená a bola predmetom aj v stanoviskách iných účastníkov konania. Spracovateľ k tomuto dáva vyjadrenie v doplnení správy, ktoré je možné akceptovať len čiastočne. Podrobný komentár k tejto veci sa uvádza vo vyhodnotení pripomienky stanoviska ŠOP SR Správy TANAP k splneniu požiadaviek rozsahu hodnotenia v bode Ad 2 (bod 2.2.5. rozsahu hodnotenia) a výsledok je predmetom odporúčaní v príslušnej časti záverečného stanoviska.

Ad 6

Pripomienka je relevantná, prechodný výskyt medveďa hnedého v lokalite nie je vylúčený. Spracovateľ v doplnení správy odkazuje na opatrenia správy, kde však nie sú spôsoby vylúčenia synantropizácie špecifikované. Záverečné stanovisko odporúča doplniť návrh o technické, technologické a prevádzkové opatrenia, predovšetkým v oblasti nakladania s kadávermi a odpadom zo spracovania rýb.

Pripomienky stanoviska možno akceptovať ako relevantné, ktoré je možné riešiť odporúčaniami záverečného stanoviska, nezakladajú však opodstatnený dôvod pre vyhodnotenie environmentálnej neprijateľnosti zámeru.

Mgr. Andrea Rúfusová, PhD., Partizánska 536/70, 976 68 Heľpa (list zo dňa 23. 10. 2018)

V stanovisku účastníka konania sa uvádzajú nasledovné pripomienky k správe:

1. V správe o hodnotení vplyvov na životné prostredie nie je zistený, opísaný a vyhodnotený vplyv vypúšťanej vody z rybníkov a vypúšťanej odpadovej vody na stav povrchovej a podzemnej vody. Správa o hodnotení neuvádza údaje o východiskovom stave dotknutého útvaru povrchovej vody a útvaru podzemnej vody (podľa požiadaviek Rámcovej smernice), ktoré sú pre hodnotenie vplyvu navrhovanej činnosti na ekologický a chemický stav útvaru povrchovej vody a kvantitatívny stav útvaru podzemnej vody (variant A) nevyhnutné a bez ktorých nie je možné posúdenie podľa Rámcovej smernice o vode. Toto posúdenie malo byť v správe uvedené na základe mojej požiadavky 6.3 (stanovisko z dňa 11.12.2017) „Vyhodnotiť vplyv navrhovanej činnosti na kvalitu povrchovej a podzemnej vody a na ekologický stav vôd (podľa článku 4.7, 4.8, 4.9 Rámcovej smernice o vode 2000/60/ES (resp. § 16 ods. 6 písm. b) Zákona NR SR. č. 364/2004 Z. z. o vodách).“ a tiež bodov 2.2.3 a 2.2.7. rozsahu hodnotenia.

V správe chýbajú konkrétne tieto údaje:

- východiskové údaje o aktuálnom stave útvaru povrchovej vody toku Belá s uvedením kvality a porovnanie s hodnoteným stavom útvaru povrchovej vody;
 - podrobný popis východiskového kvantitatívneho stavu útvaru povrchovej vody;
 - údaje o záložných zdrojoch pitnej vody pre obce Liptovská Kokava, Pribylina, Dovalovo a ďalšie v blízkosti zámeru a vyhodnotenie vplyvu zámeru na tieto zdroje;
 - vyhodnotenie dlhodobého hladinového režimu, smerov prúdenia, výmeny vody medzi útvarmi povrchovej a podzemnej vody, prepojenia so suchozemskými ekosystémami, využiteľnosť zdrojov podzemnej vody a stanovenie úrovne minimálnej hladiny podzemnej vody, ktorá garantuje zachovanie sanitárneho prietoku v toku;
 - predpokladaná ročná spotreba krmív a liečiv používaných v chove rýb;
 - kvalitatívne parametre úžitkovej vody privádzanej do rybníkov z povrchového alebo podzemného zdroja;
 - kvalitatívne parametre vody pred vypúšťaním do toku a určenie miesta vypúšťania;
 - predpokladaný kumulatívny vplyv vypúšťanej vody z rybníkov, z povrchového odtoku a splaškových vôd na stav vodného útvaru Belá;
 - plošné a bodové znečistenia, odberné miesta, výpusty odpadových vôd, migračné bariéry nevyhnutné pre kumulatívne posúdenie.
2. Zároveň tak nebola splnená požiadavka 2.2.19 rozsahu hodnotenia „Pri posúdení vychádzať zo spoľahlivo zisteného východiskového stavu životného prostredia.“ Správa o hodnotení však mylne uvádza, že „Pri posúdení navrhovanej činnosti boli k dispozícii aktuálne informácie o stave životného prostredia.“, nakoľko v správe chýbajú napr. voľne dostupné informácie:
 - dotknutých vodných útvaroch povrchovej a podzemnej vody, ktoré sú voľne dostupné na <https://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/voda/koncepcne-aplanovacie-dokumenty/vodny-plan-slovenska-aktualizacia-2015/>, a nevyhnutné pre posúdenie vplyvu navrhovanej činnosti na ŽP (ako uvádzam v bode 1).
 - zoznam miest vypúšťania odpadových vôd za rok 2015 http://www.shmu.sk/File/Hydrologia/Suhrnna_evidencia_o_vodach/SEoV_7-ypOV_2015n.pdf - kde sú dostupné údaje aj pre čiastkové povodie Belá (Belá a jej prítoky).

3. Priložený hydrologický posudok nevychádza z údajov získaných pre posudzovanú lokalitu, ale z hodnôt pre monitorovaciu lokalitu Podbanské a Liptovský Hrádok. Vzhľadom na rozdielnosť riečnej morfológie jednotlivých profilov nie sú použité východiskové údaje relevantné. Body 2.2.3. a 2.2.5. sú preto nesplnené.
4. V správe nie je spoľahlivo zistený a vyhodnotený vplyv navrhovanej činnosti na vodné vtáctvo ako volavka popolavá, bocian čierny, rybárík riečny. Hodnotenie si vyžaduje informácie o stave a veľkosti populácie, ktoré v správe chýbajú. Na základe toho požiadavku 2.2.18. rozsahu hodnotenia považujem za nesplnenú.
5. V správe o hodnotení nie je zohľadnený fakt, že pstruh dúhový (*Oncorhynchus mykiss*; Walbaum, 1792) je u nás nepôvodným druhom. Na str. 18 je mylne uvedené, že ide o druh rodu, ktorý je u nás pôvodný, čo je nepravdivé a zavádzajúce, nakoľko druh pstruh potočný je z rodu *Salmo*, zástupcov rodu *Oncorhynchus* u nás nemáme. Upozorňujem na fakt, že ŠOP SR Správa TANAP pripravuje návrh na vyhlásenie Belej ako chráneného areálu so 4. stupňom ochrany, kde je zakázané rozširovanie nepôvodných druhov, realizácia zámeru, ktorý priamo komunikuje s vodným tokom cez odberné a výpustné miesto by mohol byť v rozpore s predmetom ochrany v chránenom areáli. Pripravovaný manažmentový plán pre oblasť rybného hospodárstva stanovuje pre dotknutý revír opatrenie podporovať populácie pôvodných druhov rýb a nezarybňovať nepôvodnými druhmi. Hoci sa pstruh dúhový vyskytuje v toku Belá ako dôsledok zarybňovania v minulosti, v súčasnosti MO SRZ Liptovský Hrádok eliminoval vysádzanie nepôvodných druhov.
6. Správa nespĺňa moju požiadavku „posúdiť vhodnosť lokality aj z hľadiska technickej uskutočniteľnosti, napr. či je možné presunúť užívanie na iný vodný útvar, kde spôsobí menej environmentálnych škôd. V rámci posudzovania by sa mal klásť dôraz na hodnotenie všetkých vplyvov v súvislosti s environmentálnou citlivosťou oblasti, nakoľko je pravdepodobné, že bude ovplyvnený predmet ochrany chránených území v lokalite.
7. Správa o hodnotení nespĺňa moju požiadavku č. 7 „Posúdiť kumulatívne a synergické vplyvy navrhovanej činnosti s už existujúcimi aj plánovanými antropogénnymi vplyvmi na lokalitu, osobitne vplyvy na chránené územia a na ekologickú integritu územia.“ (z dňa 11.12.2017),
 - V správe o hodnotení nie je vyhodnotený kumulatívny vplyv navrhovanej činnosti a plánovaného rekreačného areálu v k.ú. Liptovská Kokava na životné prostredie. Vzhľadom na to, že projekt rekreačného areálu je plánovaný a schválený v územnom pláne obce Liptovská Kokava, existuje oprávnené odôvodnenie žiadať, aby tento kumulatívny vplyv bol posúdený.
 - V správe o hodnotení chýbajú údaje o antropogénnych činnostiach/environmentálnych problémoch v povodí – plošné a bodové znečistenie, spôsob využívania krajiny, infraštruktúra, ktoré sú nevyhnutné pre kumulatívne posúdenie a opis súčasného stavu posudzovaného územia.
 - V komplexnom zhodnotení súčasných environmentálnych problémov nie sú identifikované stresové faktory súvisiace s osídlením, poľnohospodárstvom a dopravou – bariéry pre migráciu živočíchov, len stručné konštatovanie, ktoré nemožno považovať za kumulatívne vyhodnotenie
8. V správe o hodnotení nie je zistený, opísaný a vyhodnotený vplyv navrhovanej činnosti na ekologickú stabilitu prvkov ÚSES. Takéto hodnotenie si vyžaduje zohľadniť bodové, líniové, plošné bariéry vo vzťahu k biokoridoru nadregionálneho významu Bk1n Belá, ktoré však správa o hodnotení neuvádza. Je potrebné aby bola navrhovaná činnosť posúdená z hľadiska jej vplyvu na ÚSES, tak ako ho definuje zákon 543/2002 Z.z. §2 ods. (a) s dôrazom na funkciu biokoridoru. Spracovateľ správy o hodnotení, neuviedol, ako bolo toto hodnotenie urobené, zároveň však uznal, že neboli zohľadnené bariéry vo vzťahu k biokoridoru. Terestricko-hydrický biokoridor Belá spája biocentrá Tatry a Ďumbierske Nízke Tatry a

súčasne na hydrickej úrovni rieku Belá a Váh. Chýba hodnotenie aj vzhľadom na ďalšie prvky ÚSES.

9. Správa neuvádza, že navrhovaná činnosť spadá do zoznamu činností, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území SKUEV0141 Belá (výrub drevín nad 50 m dĺžky, rozširovanie inváznych druhov rastlín, manipulácia s vodnou hladinou, penzióny a chaty, úpravy tokov, rybníkov a hrádzí, MVE)
10. Správa neuvádza v kap. C.VII. spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia, metódu vyhodnotenia významnosti vplyvov v kap. C.III. Zo správy nie je jasné na základe akých vstupných údajov bola posudzovaným prvkom priradená hodnota. Pre každý posudzovaný prvok by mali byť stanovené parametre vplyvu zodpovedajúce hodnotám stupnice. Subjektívne hodnotenie bez podkladových dát nemožno považovať za relevantné. Neuvedenie metodiky a podkladových dát sponchyňuje plnenie účelu EIA.
11. V správe chýba hodnotenie ekosystémových služieb, ktoré je potrebné pre objektívne vyhodnotenie kapitoly C.III Hodnotenie predpokladaných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti. Metodiku pre jednoduché hodnotenie vhodnú pre použitie v procese hodnotenia vplyvov na životné prostredie (EIA) spracovali napr. POVAŽAN a kol. (2014). Hodnotenie ekosystémových služieb chránených území v procese EIA je nevyhnutné pre naplnenie §2 písm. (e) zákona EIA, aby subjekty s rozhodovacou právomocou mali dostatočné informácie o hodnotách a úžitkoch, ktoré fungujúci ekosystém vytvára, či zachováva. Konceptu ekosystémových služieb sa venuje aj zákon 543/2002 Z.z o ochrane prírody a krajiny. Hodnotenie ekosystémových služieb prispieva aj k napĺňaniu cieľov Aktualizovanej národnej stratégie ochrany biodiverzity do roku 2020 a jej implementáciu, Stratégie EÚ na ochranu biodiverzity do roku 2020 a Medzivládnej vedecko-politickej platformy pre biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES).
12. Správa uvádza, že vplyvy navrhovanej činnosti na riečnu morfológiu sú spracované v kap. C.III.2.4. a že špecifiká rieky týkajúce sa geomorfológie a riečnej dynamiky boli zohľadnené, ale nie je jasné ako. Správa neobsahuje žiadne aktuálne údaje o geomorfologických jednotkách koryta a jeho vývoji. Vplyv nie je kvantifikovaný okrem slovného hodnotenia. Bez ďalších podkladov je toto vyhodnotenie len konštatovaním. Nebol tak splnený bod 2.2.13 rozsahu hodnotenia.
13. Správa uvádza nevhodné opatrenie pre vydrú riečnu „ponúknuť alternatívnu korisť, menej cenné ryby a tým diverzifikovať rybie spoločenstvo v rybníku“. Nakoľko sú v rieke Belá zaznamenané len druhy hlaváč pásoputvý, pstruh potočný, sivoň americký a lipeň tympiánový, akékoľvek iné ryby sú pre túto oblasť rizikové, najmä z hľadiska zavlčenia chorôb.
14. Správa uvádza ako opatrenie na predačný tlak vtákov závesné tiene umiestňované nad chovnými rybníkmi, nehodnotí však možný negatívny vplyv na populáciu vtákov v dôsledku úhynu po kolíziách so sieťami. toto opatrenie sa nejaví ako vhodné, resp. je potrebné charakterizovať typ sietí. Problematika je vhodne dokumentovaná napr. v práci S.C.Nemtsov: The use of netting over fishponds as a hazards to waterbirds. Waterbirds 26 (Dec. 2003): 416-426.
15. V správe o hodnotení nie je zistený, opísaný a vyhodnotený vplyv navrhovanej činnosti na povodňové prietoky rieky Belá. Blízka cestná komunikácia býva počas zvýšených prietokov zaplavovaná (naposledy júl 2018), preto by mal byť posúdený aj kumulatívny vplyv navrhovanej činnosti a existujúcej infraštruktúry na priebeh povodní.
16. Vzhľadom na to, že je zámer umiestnený do inundačného územia, kde sa okrem iného nachádza aj staré koryto rieky, je pravdepodobné, že zámer bude vyžadovať protipovodňovú ochranu (o jej potrebe sa píše aj v Hydrologickom posudku, ktorý je súčasťou Správy o hodnotení). Projektová dokumentácia v tomto stupni rozpracovania však nepočíta s protipovodňovými opatreniami a delí investície do dvoch zdanlivo bezprostredne

nesúvisiacich etáp. Upozorňujem, že pokiaľ budú protipovodňové opatrenia doplnené, až v ďalšej projektovej dokumentácii (v ďalších krokoch povoľovacieho procesu), alebo ex-post po realizácii navrhovanej stavby, povoľovací proces by mohol byť ovplyvnený potenciálnymi ekonomickými stratami investora – čo by mohlo mať za dôsledok ústup verejného záujmu spočívajúceho v ochrane životného prostredia pred ochranou ekonomických strát súkromného majetku. Pre komplexné nezávislé posúdenie vplyvu navrhovanej činnosti na životné prostredie, je nevyhnutné, aby protipovodňové opatrenia boli súčasťou projektovej dokumentácie už v procese posudzovania EIA. V prípade realizácie budú protipovodňové opatrenia umiestnené priamo do predmetov ochrany, preto je nevyhnutné, aby boli posudzované už v tejto fáze.

17. V správe by mala byť uvedená pozícia navrhovanej činnosti vzhľadom na inundačné územie rieky. V správe chýbajú údaje o existujúcej protipovodňovej ochrannej hrádzi, vzdialenosť navrhovanej činnosti od nej, od ochranného pásma.
18. V správe nie sú určené opatrenia týkajúce sa zabezpečenia odkalovacej nádrže – ako bude zabezpečená pre prípady, kedy dôjde k intenzívnym zrážkam, kapacita nebude dostatočná a bude dochádzať k preplachovaniu nádrže, nie sú určené opatrenia na elimináciu liečiv, herbicídov a iných použitých látok z vypúšťanej vody z rybníkov. Nie sú určené opatrenia voči šíreniu chorôb a patogénov.
19. Správa neobsahuje hodnotenie vplyvu na predmety ochrany Natura 2000 – druhy európskeho významu podľa metodiky, sú uvedené len inventarizačné prieskumy. Chýba kvantifikácia vplyvu na tieto druhy a teda nie je jasný výsledok posúdenia. Bolo by vhodné, aby kvantifikáciu vykonal odborník, napr. spracovateľ inventarizačných štúdií.
20. Primerané posúdenie vplyvu na integritu sústavy Natura 2000 nemá štruktúru metodiky podľa ŠOP SR. Chýbajú viaceré údaje.
21. Primerané posúdenie vplyvu na integritu sústavy Natura 2000 neuvádza, či zámer môže mať vplyv osobitne pri príprave a likvidácii.
22. Primerané posúdenie vplyvu zámeru na integritu sústavy NATURA 2000 neberie do úvahy:
 - celý projekt/zastavané územie a fakt, že sa nachádza v bezprostrednej blízkosti UEV. Pri kvantifikácii vplyvov nezohľadňuje riziko (ani ho nevyvracia), že výstavba v území zamedzí prirodzenej dynamike rieky a môže tak negatívne ovplyvniť stav biotopov európskeho významu. Naopak hodnotenie vplyvu sa zdá byť obmedzené len na vplyv súvisiaci s riešením odberného miesta.
 - a že predmety ochrany by mohli byť ovplyvnené aj výstupmi (vypúšťané vody do toku, únik nepôvodných druhov rýb, šírenie patogénov, hluk), ktoré by mohli sekundárne ovplyvniť predmety ochrany, napr. vydrú rieču.
23. Primerané posúdenie vplyvu zámeru na integritu sústavy NATURA 2000 nevyhodnocuje kumulatívne vplyvy činnosti napr. s územným plánom obce (rekreačný areál).
24. Aj v súvislosti s hodnotením vplyvu na integritu sústavy Natura 2000 upozorňujem na chýbajúce protipovodňové opatrenia v predloženej PD – ich vplyv mal byť posúdený aj v primeranom posúdení.
25. Primerané posúdenie vplyvu zámeru na integritu sústavy NATURA 2000 by malo obsahovať mapu prekryvu biotopov s lokalizáciou zámeru tak, ako ju dodal objednávatel' posúdenia
26. Inventarizačný prieskum vydry riečnej uvádza, že stav populácie vydry je v nevyhovujúcom stave a realizáciou zámeru dôjde ku kolíziám vydry so zámerom kvôli potrave (zvýšený pohyb vydier v okolí zámeru by mohol zvýšiť aj frekvenciu úmrtí v dôsledku kolízií na cestách, čo je hlavná príčina úbytku vydier v SR). To malo byť v hodnotení zohľadnené. Na základe uvedeného možno považovať vplyv projektu na vydrú rieču skôr za významne negatívny. V prieskume RNDr. Bačkora sa uvádza nevhodná doba monitoringu s ohľadom na nedávnu povodeň, preto je otázne, či neuplatniť opatrenie metodiky - princíp predbežnej opatrnosti.

Na záver stanoviska účastník konania žiada príslušný orgán, aby odporučil nulový variant. V prípade, že bude odporúčaný jeden z posudzovaných variantov, žiada, aby boli dodržané nasledovné podmienky:

1. súhlasné stanovisko štátneho orgánu ochrany prírody a krajiny, správcu vodného toku, SRZ, MO SRZ Liptovský Hrádok;
2. posúdenie podľa č. 4.7. RSV;
3. činnosť nebude povolená, ak sa preukáže akýkoľvek negatívny vplyv na: sústavu chránených území SR, ekologický a chemický stav vôd podľa RSV, zdroje pitnej vody, integritu územia z hľadiska cieľov jeho ochrany, ÚSES, kvalitu a kvantitu povrchových a podzemných vôd, voľne žijúce populácie organizmov, šírenie inváznych druhov, referenčnú lokalitu Belá, priebeh povodňových udalostí, ak nebudú navrhnuté všetky opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu a poškodzovaniu životného prostredia;
4. v prípade protipovodňových opatrení budú uprednostňované prírode blízke opatrenia;
5. pravidelný monitoring kvality vody v toku Belá pod vyústením vody z rybníkov a povrchového odtoku počas prevádzky.

Komentár k stanovisku:

Stanovisko je veľmi obsažné a neprehľadné, zahŕňa 26 pripomienok prevažne konštatačného charakteru. K jednotlivým pripomienkam, resp. skupinám úzko súvisiacich pripomienok, je možné sa vyjadriť nasledovne:

Ad 1a 2

Výhrada je opodstatnená, nakoľko správa sa posúdením v zmysle RSV nezaoberala. Toto bolo predložené v doplnení správy, pričom platí komentár uvedený v časti III.3.1. k bodu č. 1 záverečného stanoviska. Pripomienka na chýbajúce údaje v správe a nedostatky posúdenia východiskového stavu je odôvodnená, nakoľko správa disponuje viacerými nedostatkami z hľadiska vecnej úplnosti. Sčasti boli tieto nedostatky odstránené dopĺňujúcimi podkladmi k správe, sčasti ich doplnil posudok. Výsledný rozsah je postačujúci pre vyhodnotenie environmentálnej prijateľnosti činnosti.

Ad 3

Výhrada je opodstatnená, nakoľko spracovateľ nevyužil všetky dostupné možnosti na získanie relevantných údajov pre konkrétny profil dotknutý realizáciou rybníkov. Podrobnejší komentár je uvedený vo vyjadrení k rovnakej pripomienke stanoviska Geografického ústavu SAV (bod Ad 4).

Ad 4

Pripomienka je opodstatnená. Posúdenie bolo predložené v doplnení správy, ale neúplne a len kvantifikáciou potenciálneho vplyvu. Dodatočné zistenia a hodnotenia posudku nepreukázali významný vplyv na predmetné druhy vtákov.

Ad 5

Pripomienka je opodstatnená, v správe je uvedený chybný údaj o pôvodnosti druhu. Prípadné budúce vyhlásenie územia rieky Belá za chránený areál a z toho vyplývajúci stupeň a podmienky ochrany je možné brať do úvahy, ale vzhľadom na súčasný stav právnej ochrany územia v rámci siete ÚSES a Natura 2000 je podstatné predovšetkým posúdenie dopadu na predmet ochrany týchto kategórií. Posudok má dôvody sa domnievať, že výskyt nepôvodného druhu pstruha dúhového v toku Belej ako dôsledok cieleného zarybňovania nie je otázkou minulosti, ako sa uvádza v pripomienke. K problematike výskytu druhu v Belej a možného ovplyvnenia pôvodných druhov rýb je uvedený komentár v doplnení správy aj vo vyjadrení tohto záverečného stanoviska k obdobnej výhrade uvedenej v stanovisku SRZ Rada Žilina a ŠOP SR Správa TANAP.

Ad 6

Pripomienka je formulovaná nejasne a široko. Pravdepodobne odkazuje na potrebu prípadného výberu inej lokality, čo je v tomto štádiu procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie irelevantné. Priestor pre posúdenie ďalších variantov vrátane inej lokalizácie bol v etape určenia rozsahu hodnotenia, kedy takáto požiadavka uplatnená nebola.

Ad 7

Pripomienka bola doplnená spracovateľom v rámci doplnenia správy, ktoré čiastočne túto problematiku zodpovedalo. V doplnení sa uvádza popis navrhovaného rekreačného areálu a informácia, že tento projekt nie je zatiaľ v príprave a nie je možné jeho vplyvy kumulatívne posúdiť. K tomu je nutné doplniť, že projekt rekreačného areálu bol predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie ukončeným záverečným stanoviskom v r. 2002. V zmysle zákona teda už uplynula doba jeho platnosti a preto v prípade obnovenia príprav realizácie bude nutné posúdiť túto činnosť opätovne, a to aj napriek tomu, že projekt je zahrnutý v platnom územnom pláne. Pôvodné výsledky posúdenia projektu možno považovať za irelevantné aj s ohľadom na zmeny, ku ktorým medzitým v území došlo, predovšetkým vyhlásenie UEV Belá. Posudok má za to, že v primeranom posúdení vplyvov na UEV Belá mal spracovateľ v zmysle metodiky uviesť aspoň stručne tento projekt na základe dostupných informácií, na druhej strane projekt rekreačného areálu nie je v súčasnosti ani v dohľadnej budúcnosti aktuálny a teda podrobné posúdenie kumulácie vplyvov by malo byť predmetom až pri prípadnom budúcom posudzovaní vplyvov tohto projektu na UEV Belá (kumulácia s posúdeným, povoleným či realizovaným projektom rybníkov a ďalšími v tom čase aktuálnymi zámermi v území).

Ďalšie chýbajúce údaje v správe, na ktoré pripomienka odkazuje, nie je nutné vyhodnotiť ako zásadné pre výsledok posúdenia prijateľnosti zámeru v zmysle posudku.

Ad 8

Pripomienka je totožná s námietkami uvedenými aj v ďalších stanoviskách k správe, je odôvodnená a podrobne vyhodnotená v komentári k príslušnému bodu č. 4 doplnenia správy v časti III.3.1. záverečného stanoviska.

Ad 9

Pripomienka konštatuje absenciu informácií o UEV Belá v správe, ktoré nemajú vplyv na výsledok posúdení dopadu na UEV Belá.

Ad 10

Pripomienka sa vzťahuje na nedostatky metodiky spracovania správy. V zásade je oprávnená, ale na základe podrobnej analýzy všetkých podkladov a vlastných zistení posudkom je možné vyhodnotiť prijateľnosť navrhovanej činnosti aj s prijatím tejto výhrady. Bližší komentár je vo v časti III.3.1 záverečného stanoviska, k bodu č. 2.

Ad 11

K pripomienke sa vyjadril spracovateľ v doplnení správy, jeho názor je možné podporiť. Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie nedefinuje požiadavku na vyhodnotenie ekosystémových služieb a táto požiadavka nebola určená ani v rozsahu hodnotenia, čo by oprávňovalo požadovať jej splnenie aj nad rámec zákona. Záverečné stanovisko považuje túto pripomienku za irelevantnú.

Ad 12

Pripomienka je zodpovedaná komentárom v časti III.3.1 záverečného stanoviska - bod č. 5.

Ad 13

Výhrada je plne akceptovaná, uvedené opatrenie týkajúce sa vydry riečnej je nevhodné, podrobnejšie vyjadrenie sa nachádza v komentári k stanovisku Slovenského rybárskeho zväzu. (bod 4).

Ad 14

Pripomienka na potrebu správnej voľby sietí na ochranu rybníkov pred vtákmi je opodstatnená. Toto opatrenie je používané aj vo viacerých existujúcich prevádzkach rybníčného hospodárstva na Slovensku, rôzne typy sietí sú v ponuke špecializovaných výrobcov a predajcov,

je zrejmé, že existujú skúsenosti s ich používaním aj rizikami. Odborná práca, na ktorú odkazuje stanovisko, je zameraná nielen na riziká použitia sietí na ochranu akvakultúr, ale porovnáva aj rôzne typy sietí a ich bezpečnú účinnosť pre rôzne druhy rybožravých vtákov, ako aj iné typy ochrany. Záverečné stanovisko zahŕňa túto problematiku do návrhu opatrení.

Ad 15, 16 a 17

Pripomienky sú vzhľadom na umiestnenie zámeru v inundačnom území odôvodnené. V doplnení správy sa argumentuje odbornou a technickou náročnosťou spracovania posúdenia dopadu na povodňovú situáciu a odkazom na rozsah hodnotenia, kde táto požiadavka nebola zahrnutá. S tým nemožno súhlasiť. Z bodu 2.2.5. určeného rozsahu hodnotenia vyplýva aj požiadavka na posúdenie vplyvu na protipovodňovú ochranu v území. Túto problematiku bolo možné v správe relevantne popísať s využitím dostupných zdrojov (SHMÚ, správca toku, VÚVH a i.) a na základe miestnej situácie. V rámci doplnenia správy bol dodatočne predložený aj projekt protipovodňových úprav pre areál rybníkov, ktorý nie je možné zahrnúť do rozsahu posudzovanej činnosti. Bližší komentár je uvedený vo vyhodnotení doplnenia správy v časti III.3.1 záverečného stanoviska a námietok ďalších subjektov obdobného znenia. Primerane je problematika zahrnutá do návrhu odporúčaní záverečného stanoviska.

Ad 18

Pripomienka je sčasti zodpovedaná podrobnosťami a podmienkami chovu uvedenými v dokumente Doplnenie metodiky chovu PD (Kohút, 2017). Zabezpečenie odkaľovacej nádrže proti preplachovaniu je možné riešiť v projektovej dokumentácii, čo bolo zahrnuté do opatrení záverečného stanoviska.

Ad 19, 20, 21, 22, 23, 24, 24 a 26

Ide o pripomienky k predloženému primeranému posúdeniu vplyvov na územia Natura 2000, ktoré vytykajú viaceré nedostatky v úplnosti a metodike vykonaného posúdenia. Väčšinu možno považovať za opodstatnenú. Po doplnení potrebných údajov a hodnotení posudkom nemajú tieto nedostatky zásadný vplyv na výsledok posúdenia.

Z analýzy jednotlivých pripomienok vyplýva, že stanovisko žiada nulový variant na základe výhrad, ktoré konštatujú nedostatky správy a poukazujú na chýbajúce hodnotenia správy. Tieto sú v zásade opodstatnené, ale je možné ich zodpovedať na základe doplnenia správy a dodatočných zistení a hodnotení posudku. Ako zásadná je vyhodnotená problematika protipovodňových opatrení, čo vyžaduje osobitné riešenie.

V závere účastník konania pripúšťa možnosť iného variantu, a to za splnenia súboru podmienok, ktoré možno vyhodnotiť nasledovne:

Ad 1 Účastník konania nie je oprávnený podmieňovať svoje stanovisko súhlasným stanoviskom iného účastníka, orgánu alebo organizácie. Stanovisko dotknutých orgánov v povoľovacom procese je záväzné a povoľujúci orgán je povinný zohľadniť stanoviská všetkých účastníkov konania, ktorým toto postavenie vyplýva zo zákona v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie, resp. vyplýva z iných právnych predpisov v následnom povoľovacom procese. Podmienka je teda nadbytočná.

Ad 2 Posúdenie projektu v zmysle RSV (resp. § 16a vodného zákona) je podmienkou povoľovacieho procesu. Podmienka je teda nadbytočná.

Ad 3 Podmienka tak, ako je formulovaná, je irelevantná. Na preukázanie významnosti negatívnych vplyvov slúži proces posudzovania vplyvov na životné prostredie, v rámci ktorého si môže účastník konania uplatniť svoje pripomienky k výstupom a záverom. Zákon ukladá povinnosť sledovať úroveň predpokladaných vplyvov aj po povolení činnosti počas jej realizácie a prevádzky v rámci postprojektovej analýzy a v prípade zistenia významnejšieho dopadu, než bol predpokladaný, ukladá povinnosť vykonať nevyhnutné opatrenia na nápravu.

Ad 4 Podmienka týkajúca sa protipovodňových opatrení je akceptovateľná.

Ad 5 Podmienka na prevádzkový monitoring je opodstatnená.

Opodstatnené pripomienky a podmienky stanoviska sú zahrnuté do opatrení v príslušnej časti záverečného stanoviska.

Geografický ústav Slovenskej akadémie vied, Bratislava (list č. 119/D5/18 zo dňa 07.11.2018)

Stanovisko uvádza nasledovné pripomienky k správe (spracované Ing. Annou Kidovou, PhD., ktorá sa zúčastnila verejného prerokovania):

1. V správe o hodnotení vplyvov na životné prostredie sú na viacerých miestach (str. 4, 37, 47, 62, 63) terminologické nezrovnalosti týkajúce sa jej morfológických charakteristík, kde je rieka chybné opisovaná ako meandrujúci vodný tok. Podľa celosvetovo akceptovanej klasifikácie Schumm (1977; 1985) sa Belá zaraďuje medzi viackorytové vodné toky s divočiadou a migrujúcou pôdorysnou vzorkou. Viackorytová pôdorysná vzorka vzniká v podmienkach vyššieho pozdĺžneho sklonu a nespevnených štrkovo-kamenitých až balvanovitých sedimentov (riečného materiálu). Premiestnenie, presunutie koryta do nižšej časti nivy sa nazývajú avulzie a na Belej sa vyskytujú najčastejšie dva typy avulzií: avulzia druhého rádu (hlavné koryto mení svoju pozíciu v rámci viackorytového riečného systému) a tretieho rádu (početná akrecia koryt s častým presúvaním a transformáciou lavíc). Takéto vodné útvary sa v stredoeurópskych podmienkach nachádzajú v predpolí glaciálne modelovaných povodí, ktoré na seba nadväzujú a takto vytvárajú jedinečný obraz (predpolie s pohorím).
2. Vodný tok Belá so svojou pobrežnou (ripariálnou) vegetáciou predstavuje lineárnu a súvislú štruktúru (článok 10, NATURA 2000) a tvorí biokoridor nadregionálneho významu, t.j. priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev (zákon č. 543/2002 Z.z., §2 písm. e). Terestricko-hydrický biokoridor Belá spája biocentrá Tatry a Ďumbierske Nízke Tatry a súčasne na hydrickej úrovni rieku Belá a Váh, umožňuje migráciu a stály kontakt organizmov dvoch významných horských celkov – Vysokých a Nízkych Tatier. Správa však v kapitole C.III.9 uvádza, že navrhovaná činnosť nebude mať žiaden vplyv na Vysoké Tatry ani Nízke Tatry. V blízkosti dotknutej lokality sa nachádza aj približne 500 m vzdialené biocentrum nadregionálneho významu Bc2n Tatry a 1,6 km vzdialený biokoridor nadregionálneho významu Bk2n Sihly – Rígel – Kozie Chrbty. Biocentrum regionálneho významu Machy sa nachádza približne 3,7 km severo-východne od dotknutej lokality. Na základe týchto faktov je vysoko pravdepodobné, že zámer bude vo vzťahu k biokoridoru nadregionálneho významu Bk1n Belá reálne predstavovať plošnú bariéru. Navrhujeme túto činnosť posúdiť aj z hľadiska jej vplyvu na Územný systém ekologickej stability, ktorá v správe nateraz chýba.
3. V súvislosti s kvalitou vypúšťanej vody z rybníkov naspäť do Belej sa v správe nepočíta s predpokladanou ročnou spotrebou krmív a liečiv a iných látok, ktoré budú používané pri chove rýb, ktoré môžu mať negatívny vplyv na súčasnú populáciu ichthyofauny. V správe sa ďalej nevyhodnocuje vplyv vypúšťanej vody z rybníkov a vypúšťanej odpadovej vody na stav povrchovej a podzemnej vody.
4. Hydrologický posudok v správe o posúdení činnosti vychádza z hydrologických údajov pre vodomernú stanicu umiestnenú na Podbanskom. Vzhľadom na morfológickú diferenciáciu prietokového profilu koryta pre vodomernú stanicu Podbanské a posudzovanú lokalitu nie sú použité východiskové údaje relevantné. Rovnako chýba aj vyhodnotenie dlhodobého hladinového režimu, posúdenie odhadu výmeny množstva vody medzi útvarmi povrchovej a podzemnej vody, prepojenia so suchozemskými ekosystémami, využiteľnosť zdrojov podzemnej vody a stanovenie úrovne minimálnej hladiny podzemnej vody, ktorá garantuje zachovanie sanitárneho prietoku v toku. Správa o hodnotení uvádza, že vplyvy navrhovanej činnosti na riečnu morfológiu a dynamiku (spracované v kapitole C.III.2.4) boli zohľadnené,

avšak správa neobsahuje žiadne aktuálne údaje o geomorfologických jednotkách koryta a jeho vývoji ako nájdeme v existujúcich prácach Kidová a Lehotský 2012; Kidová et al. 2016a,b; 2017; Lehotský et al. 2018 (Geografický ústav SAV). Vplyv nie je žiadnym spôsobom kvantifikovaný, okrem slovného hodnotenia, preto by mal byť do správy riadne doplnený a vyhodnotený.

5. Navrhovaný zámer je situovaný do blízkosti vodného toku Belá, ktorá je charakteristická viackorytovou pôdorysnou vzorkou a intenzívnym prietokovým režimom, predstavuje typický štrkonosný divočiaci a migrujúci vodný tok s vysoko nekohéznymi riečnymi sedimentami. V súvislosti s prirodzenou dynamikou morfológie koryta (časté presúvanie korýt, laterálna nestabilita koryta, reokupácia starých korýt, vytváranie a zánik lavíc v aktívnom koryte) ako odozvou na zvýšené povodňové prietoky, sa v správe o hodnotení neuvádza, neopisuje ani nevyhodnocuje vplyv navrhovanej činnosti na tieto prietoky. Vzhľadom na to, že je zámer umiestnený do inundačného územia, kde sa okrem iného nachádza aj staré koryto vodného toku, je pravdepodobné, že zámer bude vyžadovať protipovodňovú ochranu (o jej potrebe sa píše aj v Hydrologickom posudku, ktorý je súčasťou Správy o hodnotení). Projektová dokumentácia v tomto stupni rozpracovania však nepočíta s protipovodňovými opatreniami. Pre komplexné nezávislé posúdenie vplyvu navrhovanej činnosti na životné prostredie, je nevyhnutné, aby protipovodňové opatrenia boli súčasťou projektovej dokumentácie už v procese posudzovania EIA. V správe o hodnotení by mala byť uvedená pozícia navrhovanej činnosti vzhľadom na inundačné územie rieky. Pre potreby objektívneho zhodnotenia vplyvu na NATURA 2000 je potrebné objasniť, či si zámer bude alebo nebude vyžadovať protipovodňovú ochranu, a ak áno v akom rozsahu.
6. V správe o hodnotení sa v Tab.1 uvádzajú syntetické ukazovatele environmentálnej závažnosti, kde váha ekonomických dôsledkov má vyššie hodnoty ako váhy potenciálu ohrozenia chránených vzácnych území a potenciálu ohrozenia fauny, flóry a ich biotopov, dôsledkom čoho výsledný nulový variant vykazuje horší syntetický ukazovateľ ako variant A. Z uvedeného vyplýva, že 4 pracovné miesta (ako pozitívny socioekonomický faktor) dominujú nad ochranou prírody a ekologicko-morfologickou jedinečnosťou územia nadregionálneho, ako aj európskeho významu. Z celkového hľadiska, nie je jasné na základe akých vstupných údajov bola jednotlivým posudzovaným prvkom priradená hodnota z danej stupnice. Metodika priradovania váh je založená na subjektívite posudzovateľa, preto výsledné hodnotenie možno právom považovať za spochybniteľné.

Účastník konania na záver stanoviska odporúča nulový variant a navrhuje alternatívu výstavby farmy na environmentálne menej citlivej lokalite, napr. na odklonenom ramene Belej do obce Vavrišovo, ktorá sa nachádza v blízkosti hlavnej cesty ďaleko od posudzovanej lokality, kde je vysoká pravdepodobnosť ovplyvnenia predmetu ochrany chránených území.

Komentár k stanovisku:

Ad 1

Pripomienka je odôvodnená, má však len konštatačný charakter. Spracovateľom správy bola v doplnení správy akceptovaná. Uvedené nepresnosti v terminológii v texte správy nemajú podstatný vplyv na výsledok hodnotenia.

Ad 2

Pripomienka odkazuje na existujúce prvky ÚSES v dotknutom aj širšom území a vytýka chýbajúce posúdenie dopadu navrhovanej činnosti v správe. V prípade biokoridoru Belá, ktorý je priamo dotknutý navrhovanou činnosťou, je plne opodstatnené požadovať podrobné posúdenie dopadu na jeho funkcie, čo správa nesplnila. V doplnení správy sa uvádza hodnotenie na základe požiadavky bod č. 4, ktoré je neúplné a metodicky nejasné. Po príslušnom doplnení na základe zistení posudku je možné vplyv na funkcie biokoridoru vyhodnotiť. Bližšie vysvetlenie

k tejto problematike je uvedené v časti III.3.1 záverečného stanoviska k bodu č. 3 a 4 doplnenia správy. Riziko dopadu činnosti na iné prvky ÚSES, ktoré sa v pripomienke uvádzajú sa nepovažujú za relevantné.

Ad 3

Výhrada na použité farmaká a krmivá je zodpovedaná v doplnení metodiky chovu (Kohút, 2017). S ohľadom na odporúčané karanténne a prevádzkové opatrenia a viacstupňové čistenie vody z rybníkov možno považovať riziko ovplyvnenia ichthyofauny v toku bežnou prevádzkou rybníkov za nepatrné. S výhradou na chýbajúce hodnotenie dopadu vypúšťanej vody na kvalitu vôd v správe sa posudok stotožňuje. Správa aj doplnenie správy sa v tomto smere odvoláva na budúce plnenie limitných hodnôt znečistenia v zmysle právnych predpisov a ukazovateľov určených v povoloňacom procese, chýba ale predbežné posúdenie schopnosti novej prevádzky a navrhovaného spôsobu nakladania s odpadovými vodami zabezpečiť tento súlad s ohľadom na predpokladané množstvá odpadovej vody a kvalitu a prietoky recipientu v súlade s účelom procesu posudzovania. Posudok toto na základe dostupných údajov predbežne vyhodnotil, pričom riziko zásadných disproporcií s platným právnym stavom nebol zistený. Podrobný komentár je v predchádzajúcej časti vo vyhodnotení pripomienok stanoviska Správy TANAP, ktoré uvádza obdobnú výhru

du pod bodom 3 (špecifická požiadavka rozsahu hodnotenia č. 2.2.6.)

Ad 4

Pripomienka ohľadne relevantnosti použitých hydrologických údajov je akceptovateľná. Spracovateľ v doplnení správy reagoval odôvodnením, že neexistuje žiadna bližšia vodomerná stanica, vybudovanie samostatnej vodomernej stanice a celoročné meranie prietoku vody v Belej je v mimo odborných, technických a finančných možností navrhovateľa a rozširovanie siete vodomerných staníc je v kompetencii orgánov štátnej a verejnej správy. Uvedené zdôvodnenie nie je možné prijať, nakoľko pre získanie hydrologických údajov povrchového toku v konkrétnom profile nie je nutné budovať vodomernú stanicu, ale údaje je možné získať od SHMÚ, ktorý na základe dlhodobého sledovania prietokov v monitorovacích bodoch na toku a príslušnej metodiky spracuje a poskytne žiadateľovi údaje relevantné pre požadovaný profil. Spracovateľ správy túto možnosť nevyužil, čo možno považovať za pomerne vážny nedostatok, nakoľko ide o základné vstupné dáta potrebné pre viaceré hodnotenia dopadu činnosti, ktorá je založená na priamom odbere vody z povrchového zdroja alebo z iného, ale súvisiaceho zdroja. Paradoxne hydrologické údaje pre dotknutý profil nie sú podkladom ani v hydrologickom posudku (Konzultačná skupina Podzemná voda Bratislava, 2018), ktorý je prílohou správy. Odhliadnuc od tohto nedostatku, spracovateľ hydrologického posudku použil dostupné dáta z dvoch merných bodov na Belej pre podrobnú analýzu hydrologickej situácie, pričom zohľadnil aj prítoky Belej a miestne pomery v dotknutom profile. Na základe dodatočných zisťovaní posudku sa dá konštatovať, že absenciou dát z konkrétneho profilu nedošlo k zásadnej chybe a posúdenie vplyvu odberu na prietokové pomery Belej správou bolo relevantné. V prípade posúdenia povodňových prietokov však hydrologický posudok konštatuje len pravdepodobnosť situácie a potrebu riešenia protipovodňovej ochrany. Nedostatkom správy je, že takýto záver prevzala z podkladovej štúdie bez ďalšieho riešenia tejto problematiky pri spracovaní, a to napriek tomu, že to zjavne generuje riziko z hľadiska prijateľnosti činnosti v danej lokalite.

Ďalšie požiadavky uvedené v pripomienke sú formulované všeobecne, nie je z nich zrejmé, či sa vzťahujú na vyhodnotenie východiskového stavu v území alebo dopadu odberu vody v rámci navrhovanej činnosti. V doplnení správy sa zdôvodňuje, že toto by bolo možné len náročným výskumom a meraniami nad rámec dostupných údajov o území. Príslušný orgán má za to, že aj na základe dostupných zdrojov je možné vyhodnotiť v postačujúcom rozsahu všetky relevantné skutočnosti týkajúce sa dopadu odberu vôd pre rybníky na režim povrchových a podzemných vôd. S ohľadom na viaceré nedostatky predloženej správy bolo toto splnené len čiastočne. Výsledky hydrologického posudku a hydrogeologického prieskumu, ktoré boli spracované

v procese posudzovania, však umožňujú po vykonaní dodatočných analýz relevantne tieto skutočnosti vyhodnotiť.

Výhrada na chýbajúce posúdenie morfológických zmien bola uspokojivo zodpovedaná v doplnení správy s využitím odporúčaných vedeckých zdrojov.

Ad 5

Výhradu možno považovať za opodstatnenú. Správa nevenovala dostatočnú pozornosť problematike ohrozenia dotknutého územia povodňovými prietokmi a potrebe riešiť protipovodňovú ochranu areálu rybníkov. Doplnenie správy obsahuje ako prílohu projekt na realizáciu protipovodňových opatrení (R.T.C.plus Liptovský Mikuláš, 2018). Toto však nemožno považovať za súčasť posudzovanej činnosti predloženej a pripomienkovanej týmto procesom podľa zákona. Podrobné vyjadrenie k tejto problematike je uvedené v komentári k pripomienke č 8 stanoviska Správy TANAP k predloženej správe.

Ad 6

Pripomienka súvisí s požiadavkou príslušného orgánu na zosúladenie metodického postupu multikriteriálneho hodnotenia v doplnení správy - bod č. 2., ktorá bola v doplnení správy splnená. S výhradou stanoviska na nejasnosť a subjektivitu v oceňovaní kritérií hodnotenia sa posudok v zásade stotožňuje. Bližší komentár sa uvádza v časti III.3.1. záverečného stanoviska k bodu č. 2 doplnenia správy.

Z analýzy jednotlivých pripomienok vyplýva, že stanovisko žiada nulový variant na základe výhrad, ktoré majú prevažne konštatčný charakter a poukazujú na chýbajúce hodnotenia správy. Tieto sú v zásade opodstatnené a je možné ich zodpovedať na základe doplnenia správy a zistení posudku. Opodstatnené pripomienky týkajúce najmä protipovodňových opatrení a prevádzkovej bezpečnosti sú zahrnuté do príslušnej časti opatrení. Odporúčanie stanoviska realizovať navrhovanú činnosť v inej lokalite by bolo možné uplatniť pri určení rozsahu hodnotenia, ale v tomto štádiu procesu posudzovania je irelevantné.

Združenie domových samospráv, Nám. SNP 13, 850 00 Bratislava (list zaslaný elektronicky dňa 26. 9. 2018)

Stanovisko k správe konštatuje, že predložená dokumentácia dostatočne zdôvodňuje a popisuje zámer navrhovateľa a s pripomienkami dotknutej verejnosti sa navrhovateľ dostatočne vysporiadal. V ďalších stupňoch projektovej dokumentácie požaduje podrobne spracovať navrhované environmentálne opatrenia. Do záverečného stanoviska žiada zahrnúť nasledovné podmienky:

1. Budovanie parkovacích miest a komunikácií je potrebné navrhnuť v súlade s príslušnými normami STN, v maximálnej miere použiť materiály zo zhodnotených odpadov s retenčnou funkcionalitou.
2. Na všetkých parkovacích plochách na teréne realizovať výsadbu vzrastlých drevín s veľkou korunou v počte 1 ks na každé 4 parkovacie státa.
3. Vypracovať samostatný projekt začlenenia stavby do biodiverzity územia sadovníckymi úpravami v podobe nových zelených plôch, ktoré zároveň prispievajú k zvýšeniu ekologickej stability územia a budú mať charakter lokálneho parčíka vhodného pre daný typ územia a infiltračnú funkcionalitu. Súčasťou bude aj zapracovanie opatrení "Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy" schválenej uznesením vlády SR č. 148/2014.
4. Projektová dokumentácia pre ÚR a SP bude spracovaná tak, aby spĺňala metodiku Štandardy minimálnej vybavenosti obcí.
5. Projektová dokumentácia pre ÚR a SP bude spracovaná tak, aby spĺňala metodiku EÚ Príručka na podporu výberu, projektovania a realizovania retenčných opatrení pre prírodné vody v Európe. Zabezpečiť ochranu existujúcej zelene, a to počas výstavby aj prevádzky.

6. Dbat' o ochranu podzemných a povrchových vôd a zabrániť nežiaducemu úniku nebezpečných látok do pôdy, podzemných a povrchových vôd.
7. V prípade podvedenia vôd z povrchového odtoku do verejnej kanalizácie alebo vsakovacím objektom, je potrebné tieto vody prečistiť v ORL.
8. Vypracovať projekt zapracovania opatrení Programu odpadového hospodárstva SR ako aj zákona o odpadoch.
9. Žiadame dôsledne rešpektovať a postupovať podľa Rámcovej smernice o vode č. 2000/60/ES; najmä vyhodnotiť vplyv na životné prostredie a jeho zložky podľa článku 4.7 Rámcovej smernice o vode. Osobitne požadujeme správu o hospodárení s vodou, ktorá hodnotí aktuálny stav podzemných a povrchových vôd spolu s posúdením vplyvu dokončeného projektu na životné prostredie (stav vodných útvarov). Uvedené žiadame adekvátne uviesť v projektovej dokumentácii pre ÚR a SP.
10. Žiadame preukázať splnenie záujmov ochrany vôd predložením rozhodnutia podľa § 16a vodného zákona.
11. Hydraulickým výpočtom preukázať dostatočnú kapacitu a účinnosť ORL, kanalizácie a ostatných vodných stavieb.
12. Realizáciou zámeru nenarušiť existujúce odtokové pomery v území.

Komentár k stanovisku:

Stanovisko je súhlasné, požaduje ale zahrnúť 12 podmienok do opatrení záverečného stanoviska. Viaceré odkazujú na platné právne normy, tie relevantné sú primerane zahrnuté v opatreniach posudku. K opodstatnenosti jednotlivých požiadaviek je možné sa vyjadriť nasledovne:

Ad 1a 2

Požiadavky odkazujú na technické normy, ktoré je spracovateľ projektovej dokumentácie povinný rešpektovať, preto je ako podmienka nadbytočná. Použitie recyklovaných materiálov bude zvážené pri projektovej príprave s ohľadom na účel a charakter stavby, ako odporúčanie je podmienka akceptovateľná.

Ad 3

Požiadavka je opodstatnená a je primerane zahrnutá do opatrení v záverečnom stanovisku týkajúcich sa vegetačných úprav areálu. Vytvorenie parčíka v rámci sadových úprav je vzhľadom na účel činnosti a umiestnenie v prírodnom prostredí, nie v urbanizovanom priestore sídla, irelevantné.

Ad 4

Podmienka sa odvoláva na dokument, ktorý sa vzťahuje na proces územného plánovania obcí a má odporúčací charakter ako pomoc pre spracovateľov a obstarávateľov územného plánu. V procese posudzovania vplyvov je požiadavka neodôvodnená.

Ad 5

Podmienka na realizáciu retenčných opatrení je splnená samotným účelom navrhovanej činnosti, nakoľko navrhuje realizáciu vodných plôch, ktoré prispievajú k danému účelu z hľadiska vodnej bilancie aj mikroklimatických pomerov. V primeranom rozsahu je požiadavka zahrnutá v návrhu opatrení posudku.

Ad 6

Požiadavka je formulovaná všeobecne, jej rešpektovanie vyplýva z platných právnych predpisov. Ako podmienka záverečného stanoviska je nadbytočná.

Ad 7

Požiadavka je splnená v predloženej správe v popise a výstupoch navrhovanej činnosti, ako podmienka záverečného stanoviska je nadbytočná.

Ad 8

Požiadavka je formulovaná všeobecne, jej rešpektovanie vyplýva z platných právnych predpisov. Ako podmienka záverečného stanoviska je nadbytočná.

Ad 9 a 10

Obe požiadavky súvisia. Zabezpečenie súladu s § 16a vodného zákona vyplýva z platných právnych predpisov a je relevantné v povoľovacom procese. Upravuje aj postup v zmysle čl. 4.7 RSV. Príslušný orgán primerane zohľadňuje požiadavku v odporúčaní záverečného stanoviska.

Ad 11

Plnenie podmienky je nevyhnutným predpokladom v projektovej príprave v zmysle platných právnych predpisov a technických noriem. Ako osobitná podmienka v procese posudzovania je nadbytočná.

Ad 12

Požiadavka je v rozpore s predchádzajúcimi podmienkami na retenčné opatrenia. Samotným účelom stavby sa v lokálnom meradle menia odtokové pomery zadržiavaním vody v rybníkoch. Podmienku nie je možné uplatniť.

5. Vypracovanie odborného posudku podľa § 36 zákona

Odborný posudok vypracovala na základe určenia OU-LM-OSZP (list č. j. OU-LM-OSZP-2019/00435-070-Pa z 11.2.2019) RNDr. Mária Zuzkinová, Pod hradom 276, 034 95 Likavka, ktorá je zapísaná ako fyzická osoba v zozname odborne spôsobilých osôb pod č. 456/2010/OHPV dňa 11.1.2010 podľa vyhlášky MŽP SR č. 113/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej spôsobilosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie (ďalej len „spracovateľ posudku“).

Odborný posudok bol vypracovaný na základe predloženého zámeru, správy o hodnotení, vlastných poznatkov z obhliadky záujmovej lokality, konzultácie s navrhovateľom, záznamu z verejného prerokovania navrhovanej činnosti, doručených písomných stanovísk od jednotlivých subjektov procesu posudzovania, doplňujúcich podkladov od navrhovateľa, príslušných právnych predpisov a noriem a konzultácií so spracovateľom správy o hodnotení.

Posudok bol vypracovaný aj na základe preštudovania právnych predpisov v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie a ochrany prírody a ochrany jednotlivých zložiek životného prostredia.

Spracovateľ posudku v jeho závere konštatuje, že spracovaniu posudku predchádzalo veľmi dôsledné preštudovanie všetkých doručených podkladov (zámer, stanoviská doručené k zámeru, doplňujúce podklady k zámeru, stanoviská doručené k doplňujúcim podkladom k zámeru, rozsah hodnotenia, správa s prílohami, stanoviská doručené k správe, doplňujúce podklady k správe, záznam z verejného prerokovania). S ohľadom na potenciálne riziká zistené v procese posudzovania a vecne neúplný obsah predloženej správy a jej doplňujúcich podkladov boli informácie doplnené aj z iných vyžiadanych a vyhľadaných podkladov a dostupných zdrojov k danej problematike, osobnými konzultáciami s navrhovateľom a spracovateľom správy, ako aj z vlastného terénneho prieskumu a posúdení vykonaných posudkom.

Uvedenými krokmi posudok preveril všetky skutočnosti týkajúce sa navrhovanej činnosti, ktoré vyplynuli z procesu posudzovania. Identifikované boli trvalé pozitívne vplyvy v oblasti domácej produkcie rýb, rekreácie, rozvoja obce a mikroklimatických funkcií územia. Najpodstatnejšie zistené negatívne dopady navrhovanej činnosti majú charakter potenciálneho rizika ovplyvnenia kvality vodného ekosystému Belej, pričom existujú účinné riešenia a opatrenia na jeho elimináciu, a okrajového zásahu do územia SKUEV0141 Belá bez významného vplyvu na predmet ochrany. Aj ostatné identifikované predpokladané vplyvy a riziká je možné uspokojivo riešiť v ďalšej etape prípravy na základe odporúčaní posudku. Posudok analyzoval aj potrebu návrhu nevyhnutných protipovodňových opatrení a situáciu, ktorá

vznikla jeho predložením ako dodatočného podkladu, ktorý nie je možné akceptovať ako súčasť posudzovanej činnosti, a odporučil postup na zabezpečenie súladu v zmysle zákona.

Na základe uvedeného spracovateľ posudku odporúča OU-LM-OSZP ako príslušnému orgánu posudzovania vplyvov na životné prostredie vydať záverečné stanovisko s odporúčením realizovať činnosť „farma pre chov rýb“ v predloženom realizačnom variante A, a to za podmienky splnenia opatrení uvedených v príslušnej časti posudku. Odporúčania a závery z odborného posudku boli použité ako podklad pri spracovaní kapitoly VI. a VII. tohto záverečného stanoviska.

Posudok bol doručený príslušnému orgánu dňa 18.04.2019

IV. KOMPLEXNÉ ZHODNOTENIE VPLYVOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

Celkové vplyvy navrhovanej činnosti na dotknuté územie boli na základe predložených podkladových materiálov a vyjadrení zainteresovaných strán komplexne zdokumentované a vyhodnotené.

Predpokladané vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie boli hodnotené z viacerých hľadísk: priame, nepriame, synergické, kumulatívne, pozitívne a negatívne vplyvy. V tomto rozsahu boli hodnotené vplyvy na obyvateľstvo, vplyvy na prírodné prostredie, vplyvy na krajinu, vplyvy na urbánny komplex a na využívanie zeme.

Celkové vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie boli vyhodnotené na základe výsledkov procesu posudzovania vplyvov nasledovne:

Vplyvy na obyvateľstvo

Počas výstavby

- krátkodobé, dočasné, málo významné zhoršenie kvality a pohody života u časti obyvateľov obcí na ceste II/... prechádzajúcou stavebnou dopravou, bez zdravotných rizík
- dočasné zlepšenie podmienok podnikateľského prostredia a zamestnanosti v súvislosti s realizáciou areálu

Počas prevádzky

- trvalý prínos v oblasti rekreácie a produkcie rýb, podpora priamej a nepriamej zamestnanosti, ekonomický profit obce
- bez zdravotných rizík

Vplyvy na horninové prostredie a reliéf

Počas výstavby

- trvalé narušenie horninového prostredia v rozsahu zakladania stavieb rybníkov, objektov, zariadení infraštruktúry vrátane prírodného kanála a odberného miesta (variant B), trvalé narušenie geologických vrstiev pri realizácii studne (variant A)
- zmena morfológie terénu vo viackorytovom pôdoryse rieky vybudovaním prírodného kanála a odberného objektu (variant B)
- predpoklad budúcej úpravy reliéfu ľavého brehu suchého ramena v prípade protipovodňových opatrení, ktoré nie sú súčasťou posudzovanej činnosti
- dočasné krátkodobé riziko havarijného znečistenia horninového prostredia ropnými produktmi pri zakladaní stavieb a realizácii studne

Počas prevádzky

- v trase prírodného kanála (variant B) trvalé lokálne obmedzenie prirodzenej migrácie rieky a priebehu hydromorfologických zmien pri vysokých prietokoch

Vplyvy na ovzdušie a klimatické pomery

Počas výstavby

- dočasný lokálny vplyv na kvalitu ovzdušia v dôsledku emisií zo stavebnej techniky a nákladnej dopravy a sekundárnej prašnosti z odkrytých plôch staveniska a depónií, nepatrný prínos skleníkových vplyvov do ovzdušia

Počas prevádzky

- trvalé priaznivé ovplyvnenie mikroklimatických pomerov lokality vznikom vodných plôch a doplnenia drevinovej vegetácie (výpar, teplota, vlhkosť)
- zanedbateľný lokálny prínos prevádzkovej dopravy (trvalý, sezónny) bez dopadu na kvalitu ovzdušia

Vplyvy na pôdu

Počas výstavby

- trvalý záber poľnohospodárskej pôdy v rozsahu celého navrhovaného areálu vrátane prírodného kanála a odberného miesta (variant B) a objektu studne (variant A)
- dočasný záber pôdy v rozsahu plôch staveniska vrátane pokládky prírodného potrubia (variant A)
- trvalá skrývka ornice v rozsahu zastavaných a spevnených plôch
- veľký objem výkopového materiálu z rybníkov, nároky na dočasné depónie
- potenciálne riziko havarijného znečistenia pôdy ropnými produktmi z mechanizmov a vozidiel stavebnej dopravy

Počas prevádzky

- nevýznamné potenciálne riziko prieniku znečistenia zo zariadení infraštruktúry (kanalizácia, ORL, sedimentačná nádrž) v prípade havarijného stavu

Vplyvy na vodné pomery

Počas výstavby

- priamy zásah do kolektora podzemných vôd pri realizácii studne (variant A) a hĺbení rybníkov
- zásah do koryta rieky Belá realizáciou odberného objektu (variant B)
- riziko havarijného znečistenia podzemných vôd ropnými produktmi z mechanizmov a vozidiel stavebnej dopravy

Počas prevádzky

- trvalé ovplyvnenie režimu podzemných vôd čerpaním vody zo studne vo variante A (predpoklad 10 l/s) - dôjde k zníženiu hladiny podzemných vôd o cca 0,5 až 0,8 m, pričom vzhľadom na priaznivé hydraulické parametre sa táto zmena rýchlo vyrovná a zanikne do vzdialenosti cca 60 až 70 m od studne, bez rizika nepriameho ovplyvnenia hladiny povrchových vôd v Belej
- nevýznamný až málo významný vplyv na hydrologický režim povrchových vôd priamym odberom vody z toku Belá (variant B) - predpokladaný odber 10 l/s predstavuje cca 2,5 % celkového prietoku (1 až 2 cm výšky hladiny) pri najnižších vodných stavoch v Belej, pri bežných a vyšších prietokoch ide o zanedbateľný podiel
- lokálna zmena odtokových pomerov zastavaním a spevnením časti plôch areálu, plôch, odvedením odpadových a zrážkových vôd z areálu a vôd z rybníkov do suchého ramena Belej, zvýšenie retencie vody – vznik otvorených vodných plôch
- potenciálne riziko ovplyvnenia kvality povrchových vôd v Belej odpadovými vodami z areálu rybníkov: v prípade bežnej prevádzky, dodržiavania metodiky chovu a prevádzkových opatrení bez rizika znečistenia, pri málo pravdepodobnom havarijnom zlyhaní zariadení a viacstupňovej technológii čistenia vôd z rybníkov lokálne a dočasné málo významné znečistenie

- možný vplyv areálu s oplotením na priebeh povodňovej vlny, ktorá by presiahla súčasnú kapacitu suchého ramena a protipovodňových úprav pod a nad cestným mostom; prípadnou realizáciou odporúčaného predĺženia úpravy ľavého brehu koryta je predpoklad obmedzenia rizika vybrežovania vôd v tomto úseku

Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

Počas výstavby

- trvalá likvidácia vegetačného krytu trávnych porastov, ktoré majú charakter lúčneho biotopu Lk1 v nepriaznivom stave v rozsahu všetkých plôch navrhovaného areálu rybníkov (oba varianty)
- lokálny zásah do biotopu nelesnej drevinovej vegetácie v alúviu Belej, ktorá má charakter biotopu európskeho významu 9410 v nepriaznivom stave pri výkopových prácach pre pokládku prírodného potrubia a realizácie studne s možnosťou čiastočnej obnovy (variant A)
- trvalý lokálny záber do vodných a aluviálnych biotopov a sprievodnej vegetácie Belej (biotopy európskeho významu 3220, 3230, 3240 9410) realizáciou prírodného kanála a odberného miesta v koryte toku (variant B)
- vznik poloprírodného sekundárneho vodného biotopu v podobe športového rybníka
- zánik zoocenózy lúčneho biotopu na ploche areálu, nástup spoločenstiev živočíchov viazaných na sekundárny vodný biotop, upravované trávne plochy a drevinovú vegetáciu
- priama likvidácia úkrytov, hniezd prípadne jedincov živočíchov na plochách záberu pri zemných prácach (zemné cicavce, bezstavovce, plazy)
- málo významné riziko nástupu ruderalných a invázných druhov rastlín pri zemných prácach, deponovaní a manipulácii so zeminou
- dočasný vplyv rušenia živočíchov v bezprostrednom okolí staveniska stavebným ruchom, dočasný ústup jedincov mimo pôsobenia bez ohrozenia
- zmenšenie biotopu lovísk dravých vtákov o plochu staveniska
- Počas prevádzky
- nevýznamné ovplyvniteľné riziko synantropizácie a kolízií pre predátory (vydra riečna, medveď hnedý, rybožravé vtáky)
- zanedbateľné a ovplyvniteľné riziko ovplyvnenia vodných živočíchov a pôvodného genofondu rýb v toku Belej
- zanedbateľné rušivé vplyvy areálu na citlivé živočíchov (doprava, rekreačné aktivity)
- zlepšenie potravinovej ponuky pre skupinu lietajúcich hmyzožravcov (netopiere, vtáky) zvýšeným výskytom hmyzu viazaného na vodné plochy rybníkov a nádrží

Vplyvy na krajinu

Počas výstavby

- trvalá lokálna zmena štruktúry krajiny na ploche areálu, zánik poľnohospodárskej krajinej štruktúry (trvalé trávne porasty) a vznik nových krajinných prvkov vodných plôch, zastavaných plôch a vnútroareálovej a obvodovej vegetácie
- trvalý zásah do prvku viackorytového migrujúceho vodného toku (variant B)
- dočasné negatívne ovplyvnenie vzhľadu krajiny depóniami, zariadením a narušenými plochami staveniska

Počas prevádzky

- priaznivé trvalé ovplyvnenie mikroklimatických funkcií dotknutého územia (vodné plochy, drevinová vegetácia)
- trvalá zmena odtokových pomerov územia na ploche areálu v prospech retencie vody a spomalenia odtoku

Vplyvy na územný systém ekologickej stability

Počas výstavby

- priamy a trvalý zásah do nadregionálneho hydricko-terestrického biokoridoru Belá realizáciou odberného miesta a prírodného kanála (variant B),
- dočasný zásah do okrajovej časti biokoridoru realizáciou studne a prírodného potrubia (variant A)
- dočasné obmedzenie funkcie biokoridoru v okrajovej časti z dôvodu rušivých vplyvov výstavby

Počas prevádzky

- trvalé pôsobenie plošnej bariéry na styku s biokoridorom bez významného dopadu na funkciu migrácie živočíchov v línii vodného toku a sprievodnej vegetácie

Vplyvy na biodiverzitu a chránené územia

- v prípade variantu B priamy záber výstavbou a nepriame ovplyvnenie narušením dynamiky toku u štyroch typov biotopov európskeho významu z predmetu ochrany SKUEV0141 Belá (3220, 3230, 3240 a 9410), významný vplyv na integritu územia SKUEV0141 Belá
- v prípade variantu A (podvariant A2) málo významný priamy vplyv na biotop európskeho významu 9410 a nepriamy vplyv na biotop európskeho významu 3240 z predmetu ochrany SKUEV0141 Belá, málo významný vplyv na integritu územia SKUEV0141 Belá
- bez dopadu na predmet ochrany chránených území v širšom okolí
- dočasný a krátkodobý málo významný rušivý vplyv na živočíchy a málo významný záber biotopov (mimo UEV) u oboch variantov v období realizácie, nevýznamný prevádzkový vplyv na biodiverzitu a funkcie ochranného pásma TANAP

Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Počas výstavby

- obmedzenie užívania trvalých trávnych porastoch z dôvodu výstavby
- dočasné zvýšenie dopravnej záťaže na ceste II/537 Liptovský Hrádok – Podbanské a ceste III. triedy z Pribyliny do Liptovskej Kokavy stavebnou dopravou

Počas prevádzky

- trvalý záber plôch poľnohospodárskej výroby (extenzívne trvalé trávne porasty)
- trvalé rozšírenie vybavenosti územia o miestnu produkciu rýb z extenzívneho chovu, rozšírenie rekreačných kapacít, zvýšenie návštevnosti územia, ekonomický profit pre obec, podpora lokálneho podnikateľského prostredia
- bez vplyvu na kultúrne pamiatky a hodnoty, archeologické náleziská a geologické lokality

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV NAVRHOVANEJ ČINNOSTI NA NAVRHOVANÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU ALEBO SÚVISLÚ EURÓPSKU SÚSTAVU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000)

Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení sa záujmové územie nachádza v ochrannom pásme Tatranského národného parku, s druhým stupňom ochrany. Samotný areál farmy zasahuje okrajovo do územia európskeho významu SKUEV0141 Belá, kde podľa výnosu MŽP SR č. 3/2004-5.1 platí druhý stupeň územnej ochrany prírody. Prírodný kanál variantu B, ako aj prírodné potrubie variantu A1 zasahujú do tohto ÚEV čiastočne. Prírodné potrubie variantu A2 je trasované mimo ÚEV. Toto územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: 91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, 3220 Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov, 3230 Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s myrikovkou nemeckou, 3240 Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia

so *Salix eleagnos*, 6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky a9410 Horské smrekové lesy, ako aj druhov európskeho významu: vydra riečna a netopier obyčajný.

V lokalite navrhovanej studne, odber. objektu a prívodu vody a ich okolia sa nachádzajú komplexy biotopov európskeho a národného významu Br4 Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s vrbou sivou (*Salix elaeagnos*) / Kr9 Vrbové kroviny na zaplavovaných brehoch riek / Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd. Na ploche navrhovaného areálu farmy sa nachádzajú fragmenty biotopu európskeho významu Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky

Na základe vyhodnotenia možno predpokladať, zámer bude mať významný vplyv na integritu UEV Belá v prípade variantu B s odberom vody z toku, ktorý preto hodnotí ako neprijateľný. V prípade variantu A s odporúčaným posunom trasy prívodného potrubia smerom na východ (t.j. A2) bol vyhodnotený mierne negatívny vplyv na biotop 9410, ktorý nie je prekážkou realizácie činnosti a je možné ho zmierniť navrhovanými opatreniami. Stanovisko odbornej organizácie ŠOP SR Správa TANAP uvádza pripomienky k výsledku posúdenia, ktoré smerujú k zmierneniu vyhodnenej významnosti identifikovaných vplyvov na dotknuté biotopy, najmä u variantu B, výsledok posúdenia v prospech variantu A nespochybňuje. Vplyvy na dotknutý prvok ÚSES bol vyhodnotený doplnením správy a posudkom bez zistenia zásadných rizík pre vodný ekosystém, vodné a polovodné druhy, lesné a nelesné aluviálne spoločenstvá, chránené druhy a biotopy v prípade variantu A. Variant B predpokladá priamy zásah do cenných a chránených biotopov a hydromorfologických pomerov toku, čo možno vyhodnotiť ako čiastočné obmedzenie funkčnosti biokoridoru.

VI. ROZHODNUTIE VO VECI

1. Záverečné stanovisko

Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správy ochrany prírody a krajiny a posudzovania vplyvov na životné prostredie na základe výsledkov procesu posudzovania vykonaného podľa ustanovení zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pri ktorom sa zväžil stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľstva z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, povahy a rozsahu navrhovanej činnosti, miesta vykonávania navrhovanej činnosti, so zameraním na úroveň spracovania správy o hodnotení, stanoviská orgánov štátnej správy a samosprávy a odborných organizácií dotknutých navrhovanou činnosťou, výsledku verejného prerokovania, výsledku odborného posudku a po konzultáciách a za súčasného stavu poznania

s ú h l a s í

s realizáciou navrhovanej činnosti „*Farma pre chov rýb*“, za predpokladu splnenia podmienok a realizácie opatrení uvedených v bode VI. 3 tohto záverečného stanoviska. Neurčitosti je potrebné vyriešiť v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie pre povolenie činnosti podľa osobitých predpisov.

Platnosť záverečného stanoviska je **sedem rokov** odo dňa nadobudnutia jeho právoplatnosti. Záverečné stanovisko stráca platnosť, ak sa počas jeho platnosti začne konanie o povolení činnosti podľa osobitných predpisov.

2. Odsúhlasený variant

Predložený zámer pre zisťovacie konanie bol spracovaný okrem nulového v jednom realizačnom variante. Navrhovateľ činnosti požiadal o upustenie od variantného riešenia zámeru, na základe čoho OU-LM-OSZP ako príslušný orgán posudzovania vplyvov na životné prostredie v súlade s § 22 zákona upustil od požiadavky variantného riešenia listom č. OU-LM-OSZP-2017/11130-002-Ku zo dňa 2. 10. 2017.

Na základe pripomienok dotknutých orgánov, organizácií a verejnosti OU-LM-OSZP v rozsahu hodnotenia (list č. OU-LM-OSZP-2018/00064-047-Ku zo dňa 10. 5. 2018) podľa § 30 ods.2 písm. a) zákona určil okrem nulového variantu (stav, ktorý by nastal, ak by sa navrhovaná činnosť neprijala) aj podrobnejšie rozpracovanie a zhodnotenie navrhovaného variantu s odberom vody zo studne (variant A) a variantu odberu vody z rieky Belá (variant B) v správe o hodnotení činnosti.

Nulový variant navrhovanej činnosti je uvedený v časti C.II.19. správy s veľmi stručným konštatovaním o zachovaní súčasného stavu a nevytvorení štyroch pracovných miest a rekreačnej ponuky, čo zďaleka nezahŕňa celý rozsah predpokladaného vývoja s ohľadom na prírodné pomery, úroveň poľnohospodárskeho využitia, povodňovú situáciu v území, rozvoj okolitých obcí v zmysle územného plánu, záujmy ochrany prírody a ďalšie skutočnosti. Pre úplnosť možno konštatovať, že nulový variant negarantuje, že táto lokalita ostane bez zmien. S ohľadom na lokalizáciu je pravdepodobné, že v budúcnosti sa objavia iné súkromné prípadne verejné záujmy, ktoré môžu a nemusia byť rizikové z hľadiska záujmov ochrany prírody, teda záujmov v tomto prípade primárnych.

Správa v súlade s určeným rozsahom hodnotenia posudzuje oba realizačné varianty A a B. V popise činnosti však tieto nie sú rozlíšené, objektová skladba je uvedená len pre variant A, teda bez úpravy prevzatá zo zámeru. Primerane sú varianty rozlíšené až v popise vstupov a výstupov (časť B.I. a B.II.), ktorý je prehľadne členený na obe alternatívy.

Počas spracovania správy bol zvolený aj tretí realizačný variant, ktorý bol ale posudzovaný len v rámci primeraného posúdenia vplyvov na UEV Belá. Ide o podvariant A2, t. j. variant A (zásobovanie zo studne) s prírodným kanálom posunutým smerom na východ. Tento však nie je popísaný ani zdôvodnený v žiadnej časti správy, ktorej to v zmysle osnovy vecne prislúcha, napr. kap. A.II.10. alebo C.V.. Táto alternatíva sa spomína len v kap. C.III.7. (Vplyvy na faunu a flóru) a C.III.9. (Vplyvy na biodiverzitu a chránené územia), teda v častiach, kde sú prevzaté hodnotenia z primeraného posúdenia. Na základe vyhodnotenia záverov primeraného posúdenia vplyvov na UEV Belá možno formálne považovať posun trasy prírodného kanála východným smerom, t. j. podvariant A2 za opatrenie na zmiernenie nepriaznivého dopadu na biotop 9410 a ako taký ho akceptovať. Nedôsledným prístupom pri spracovaní správy tento podvariant nebol vyhodnotený z hľadiska všetkých zložiek prostredia a aspektov posudzovania. Z dodatočného posúdenia je však zrejmé, že s výnimkou zásahu do biotopov tak, ako bol vyhodnotený v primeranom posúdení, sú oba podvarianty A porovnateľné. Podvariant A2 generuje nulové alebo len zanedbateľné rozdiely vo vstupoch, výstupoch a identifikovaných vplyvoch popísaných v správe, doplnení správy a tomto posudku, v zásade je teda možné akceptovať ho ako súčasť posudzovanej činnosti napriek tomu, že nebol zahrnutý do všetkých posúdení.

Pre porovnanie variantov v kap. V. správy bol zvolený postup komplikovanej matematickej metódy a párového porovnávania kritérií, ktorý generuje presné numerické ohodnotenie vhodnosti variantov, ale na základe veľmi subjektívne volených kritérií, priradovania váh a ďalších vstupných dát. Aj pripomienky z doručených stanovísk poukazujú jednak na nezrovnalosti v porovnávaní variantov v rôznych častiach správy, jednak na subjektívnosť zvolenej metodiky. Posudok nepovažuje metodiku porovnania variantov za relevantnú, ale stotožňuje sa s výsledkom posúdenia správy, ktorá odporúča ako optimálny variant A. K tomuto výsledku je možné dospieť na základe podrobnej analýzy každého aspektu navrhovanej činnosti vo vzťahu k jednotlivým záujmom v území a ich vzájomnou syntézou.

Predložený zámer rieši investíciu, ktorá prináša pozitívne dopady a prínosy nielen pre samotného súkromného investora, ale aj pre rozvoj obce, rozšírenie kapacity a diverzity rekreačných služieb a dostupnosť lokálnej produkcie rýb. Ide o prínosy, ktoré z princípu nemôžu byť kvantifikované z hľadiska významu rovnako ako prípadný nepriaznivý dopad na významné záujmy zastúpené v území. Spoľahlivo je však možné určiť kritériá pre určenie celkovej environmentálnej prijateľnosti realizačných variantov, a to na základe všetkých čiastkových hodnotení. Základnými kritériami je predovšetkým dopad na hydrologický režim a kvalitu povrchových a podzemných vôd v rieke Belá v dôsledku odberu vody pre rybníky a vypúšťaním odpadových vôd a rovnako významným je syntéza vplyvov na záujmy ochrany prírody a krajiny. Tie reprezentuje vodný ekosystém Belá, jeho zachovalá morfológická štruktúra, cenné vodné a aluviálne biotopy a na ne viazané rastlinstvo a živočíšstvo vrátane chránených druhov, pričom tento plní rôzne funkcie v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny. Doteraz vykonané odborné posúdenia aj pripomienky doručených stanovísk preukázateľne dokazujú, že posudzovaná činnosť vo variante B s priamym odberom vody z rieky Belá predstavuje lokálny, ale podstatný zásah do najcennejšej časti tohto ekosystému. Zároveň existuje alternatíva A s odberom vody zo studne, ktorá umožňuje realizovať zámer bez významných zásahov do vymedzenia chráneného územia, nadregionálneho biokoridoru a ich predmetu ochrany a funkcie. Potenciálne riziká pre hydrologické pomery (kvalitatívne aj kvantitatívne) a pre ostatné zložky prostredia, zdravie ľudí a iné aspekty posudzovania boli vyhodnotené ako prijateľné u oboch variantov. Zásadné skutočnosti, ktoré ovplyvňujú prijateľnosť realizácie, najmä potrebu protipovodňových opatrení, je možné uspokojivo riešiť rešpektovaním opatrení navrhovaných posudkom. S ohľadom na prínosy je teda možné uprednostniť realizačný variant v porovnaní s nulovým za podmienky výberu variantu A, s odporúčaním modifikácie trasy prírodného kanála východnejším smerom v zmysle podvariantu A2.

3. Opatrenia a podmienky na prípravu, realizáciu a prípadne na ukončenie navrhovanej činnosti alebo jej zmeny, ak je spojené s likvidáciou, sanáciou alebo rekultiváciou vrátane opatrení na vylúčenie alebo zníženie významne nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti alebo jej zmeny

Na základe celkových výsledkov procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, charakteru navrhovanej činnosti, na základe odborného posudku, na základe verejného prerokovania navrhovanej činnosti a správy o hodnotení činnosti s prihliadnutím na stanoviská zainteresovaných subjektov na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu nepriaznivých vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie, ktoré vyplynuli z posudzovacieho procesu pre etapu prípravy, výstavby, prevádzky sa odporúčajú nasledovné opatrenia a podmienky:

I. Opatrenia pre úpravu (opravu) rozsahu navrhovanej činnosti

1. Rozsah posudzovanej činnosti je nutné opraviť v časti objektovej skladby správnym znením - *objekt SO 13 Prípojka kanalizácie a MČOV*.

II. Územnoplánovacie a predprojektové opatrenia:

1. Zabezpečiť súlad navrhovanej činnosti s platným územným plánom obce Liptovská Kokava v znení navrhovaných Zmien a doplnkov ÚP obce Liptovská Kokava č. 3., ako súčasť uvedených Zmien a doplnkov alebo samostatne zabezpečiť aj súlad projektu protipovodňových opatrení pre areál rybníkov (viď nižšie) s platným územným plánom obce;
2. Zabezpečiť spracovanie projektu na protipovodňovú ochranu areálu rybníkov ako samostatnej navrhovanej činnosti, ako podklad použiť projektovú dokumentáciu Farma pre chov rýb, stabilizácia brehu (RTCplus, s.r.o. Liptovský Mikuláš, november 2018), ktorú sa odporúča podložiť podrobnými hydrologickými údajmi z dotknutého profilu toku

- (vyžiadanými od SHMÚ) vrátane hladiny povodňových prietokov a overením účinnosti navrhovaných opatrení s ohľadom na výškové pomery navrhovaného areálu, niveletu inundácie v jeho okolí a priebeh povodňovej vlny v dotknutom úseku; v prípade potreby upraviť alebo doplniť návrh na základe zistení z toho preverenia; pre spracovanie projektu sa odporúča využiť prednostne vhodné prírode blízke technológie (zemný násyp, kamenná úprava, obmedzenie použitia betónu, vegetačné spevnenie a pod.);
3. Zabezpečiť posúdenie vplyvov na životné prostredie pre Projekt protipovodňových opatrení areálu rybníkov ako navrhovanú činnosť v zmysle zákona;
 4. Zosúladiť povoloovací proces navrhovanej činnosti Farma pre chov rýb a Projektu protipovodňových opatrení tak, aby realizácia protipovodňových úprav bola uskutočnená v predstihu alebo súbežne s realizáciou areálu rybníkov.

III. Odporúčania pre projektovú prípravu a povoloovací proces

1. V súlade s odporúčaním inžinierskogeologického posúdenia (Hageos, s.r.o. Liptovský Hrádok, september 2017) sa požaduje zabezpečiť čerpaciu skúšku pre studňu v trvaní 5 – 7 dní na spresnenie čerpaného množstva vody;
2. Do projektovej dokumentácie zahrnúť požiadavky pre realizáciu výkopov v zmysle inžinierskogeologického posúdenia (dodržanie sklonov 1:1, resp. paženie zvislých výkopov);
3. Z dôvodu predpokladaného prekročenia spotreby vody nad 1250 m³ mesačne, resp. 15 000 m³ ročne požiadať MŽP SR o vydanie rozhodnutia;
4. V rámci projektovej prípravy preukázať súlad vyústenia splaškových vôd z objektov, povrchových vôd zo spevnených plôch a vôd vypúšťaných z rybníkov do suchého ramena Belej po prečistení v príslušných zariadeniach (ČOV, ORL, usadzovacia nádrž) so zákonom 364/2004 (vodný zákon) a súvisiaceho nariadenia vlády č. 269/2010;
5. V projektovej dokumentácii, v nadväznosti na riešenie prírodného potrubia zo studne, navrhnúť vyhovujúce technické alebo technologické riešenie na zabezpečenie dostatočného obsahu kyslíka vo vode pritekajúcej zo studne do rybníkov; pri riešení uprednostniť stavebno-technické riešenie, napr. okysličovacie stupne, prahy a i., v prípade nevyhnutnosti doplniť technologickými zariadeniami (aerátory a pod.);
6. Ako podmienku pre povoloovací proces zabezpečiť postup podľa § 16 ods. 6 písm. b zákona 364/2004 o vodách, v prípade preukázania potreby vykonať posúdenie navrhovanej činnosti podľa čl. 4.7. Rámcovej smernice o vodách v súlade s príslušnou metodikou;
7. Nevyhnutný zásah do biotopu 9410 Horské smrekové lesy, nevyhnutný výrub drevín rastúcich mimo lesa, spôsob a rozsah náhradnej výsadby a činnosti v území s druhým stupňom ochrany riešiť v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona 543/2002 o ochrane prírody a krajiny na základe presného vymedzenia stavby a projektu vegetačných úprav;
8. Spresnenie trasy prírodného potrubia zo studne uskutočniť v rámci projektovej prípravy v spolupráci s pracovníkmi ŠOP SR Správa TANAP za účelom identifikácie hranice UEV Belá v teréne a výberu optimálneho trasovania vo vzťahu k aktuálnemu stavu zastúpených biotopov;
9. Do projektovej dokumentácie zahrnúť požiadavku na realizáciu výkopu ryhy pre potrubie ľahkou technikou a zabezpečenie ochrany nadzemných aj podzemných častí ponechaných drevín;
10. Do projektovej dokumentácie zahrnúť požiadavky pre umiestnenie zariadenia staveniska v blízkosti cestnej komunikácie a mimo územia a bezprostrednej blízkosti UEV Belá, presné určenie a vymedzenie: depónií skrývky ornice a výkopového materiálu; stavebných prístupov, najmä na lokalitu realizácie navrhovanej studne a manipulačného pásu pre pokládku prírodného potrubia;

11. Ako súčasť projektovej dokumentácie spracovať projekt vegetačných úprav, ktoré sa odporúča riešiť nasledovne:
 - a. pozdĺž oplotenia predovšetkým zo severnej a východnej strany navrhnuť súvislý pás drevinovej vegetácie (vzrastlé a krovité dreviny) za účelom prepojenia na sprievodnú vegetáciu Belej a vytvorenia prirodzenej bariéry medzi urbanizovaným priestorom areálu a UEV Belá;
 - b. líniovú a skupinovú drevinovú zeleň navrhnuť v línii cesty do Liptovskej Kokavy a okolo parkovacích plôch za účelom protihlukovej, protiemisnej a optickej izolácie;
 - c. športový rybník určený pre rekreačný rybolov riešiť ako poloprirodný sekundárny biotop stojatých vôd s prirodzeným priebehom brehovej čiary a litorálnou zónou, pre vegetačné úpravy nádrže voliť zloženie z domácich druhov trávno-bylinných formácií stojatých vôd, lokálne doplnené drevinami;
 - d. pre všetky výsadby drevín použiť výlučne domáce, stanovištne zodpovedajúce dreviny (druhy zastúpené v rámci UEV Belá), vylúčiť použitie nepôvodných taxónov a kultivarov, a to aj vo vnútri areálu;
 - e. pri spracovaní návrhu sa odporúča odborná spolupráca alebo konzultácie so ŠOP SR Správa TANAP;
12. Do projektovej dokumentácie zahrnúť požiadavku na priebežné sledovanie prípadného výskytu inváznych druhov rastlín počas výstavby, v prípade pozitívneho nálezu zabezpečiť dostupné opatrenia na elimináciu jedincov alebo ohniska a ďalšieho šírenia v zmysle príslušnej metodiky ŠOP SR, resp. v spolupráci so ŠOP SR Správou TANAP;
13. V rámci projektovej prípravy areálu navrhnuť opatrenia, ktoré zabránia prieniku vydry riečnej a iných predátorov k rybníkom nasledovne:
 - a. komplexné oplotenie po celom obvode: výška min. 150 cm, zapustenie do terénu proti podhrabaniu min. do hĺbky 50 cm, malá veľkosť ôk (cca 10 cm), odolný materiál,
 - b. vhodná úprava plota alebo osobitná zábrana v mieste odtoku z rybníkov,
 - c. vhodne riešiť proti prieniku aj dopravný vstup do areálu, a to technicky (tesné spojenie bez medzery medzi podkladom a bránou) aj organizačne (uzatváranie brány po použití),
 - d. prípadná kombinácia fyzickej ochrany s organizačným a prevádzkovým opatrením (strážna služba, strážny pes a pod.),
 - e. ako možnosť ochrany úplne vylúčiť nevhodné a neúčinné opatrenia, napr. ponuku alternatívnej koristi, násadu menej cenných rýb a pod.
14. Ako súčasť projektovej dokumentácie navrhnuť spôsob ochrany chovných rybníkov a odchovnej nádrže pred rybožravými vtákmi vhodným typom sietí, ktorý je efektívny a zároveň nerizikový pre vtáky; za tým účelom sa odporúča preveriť dostupné skúsenosti a referencie aktuálne v čase spracovania projektu, návrh zabezpečiť v odbornej spolupráci prípadne konzultovať so ŠOP SR Správou TANAP; športový rybník ako poloprirodný biotop ponechať bez sietí;
15. Za účelom obmedzenia svetelného znečistenia a vylúčenia vplyvu na nočné druhy živočíchov sa odporúča v projektovej dokumentácii obmedziť vonkajšie osvetlenie na bezprostredné okolie objektov a dopravných trás, kde si to prevádzka nutne vyžaduje, a použiť prízemné osvetľovacie telesá s lokálnym dosahom a smerovaním svetla nadol;
16. Pri návrhu objektov rybného hospodárstva a rekreácie vylúčiť použitie väčších presklených plôch, prípadne použiť antireflexnú úpravu a iné technológie na vylúčenie nárazov lietajúcich živočíchov;
17. Pri projektovom riešení spevnených plôch komunikácií a parkoviska použiť prednostne dostupné polovsakovacie povrchy a technológie v súlade s príslušnými normami.

IV. Odporúčania pre obdobie realizácie stavby

1. Výrub drevín rastúcich mimo lesa a zásah do lesného biotopu 9410 zabezpečiť výlučne v mimovegetačnom a mimohniezdnom období (1. október až 28. február);
5. Pred začatím prác zabezpečiť vymedzenie a zreteľné označenie staveniska, manipulačných pásov a prístupov, najmä na styku s hranicou UEV Belá;
6. V priebehu výstavby dôsledne dodržiavať organizačné a bezpečnostné opatrenia zahrnuté do projektovej dokumentácie vrátane opatrení pre prípad havarijných stavov;
7. Zabezpečiť dobrý technický stav stavebných mechanizmov a vozidiel, aby sa predišlo havarijným stavom,
8. V prípade zistenia výskytu obojživelníkov na stavenisku, napr. pri zaplavení výkopov zabezpečiť opatrenia na záchranu jedincov, resp. ochranu prípadnej reprodukcie a migrácie.

4. Požadovaný rozsah poprojektovej analýzy

Na základe ustanovení § 39 ods. 1 zákona je ten, kto bude navrhovanú činnosť vykonávať, povinný zabezpečiť jej sledovanie a vyhodnocovanie najmä:

- systematicky sledovať a vyhodnocovať jej vplyvy,
- kontrolovať plnenie podmienok určených pri povolení činnosti a vyhodnocovať ich účinnosť,
- zabezpečiť odborné porovnanie predpokladaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení so skutočným stavom.

V rámci projektovej analýzy sa odporúča:

I. Odporúčania pre obdobie prevádzky

1. V súlade s odporúčaniami dokumentu Doplnenie metodiky chovu PD v podmienkach rybej farmy Liptovská Kokava (Kohút, 2017) a príslušných právnych predpisov zabezpečiť spracovanie a následné dodržiavanie príslušných postupov pre chov rýb (prevádzkový, manipulačný, sanitárny a pod.), ktoré budú zahŕňať konkrétne požiadavky a opatrenia, najmä:
 - a. zabezpečiť násadu rýb z overených, prednostne lokálnych zdrojov; len od chovateľov pod úradným dozorom RVPS v mieste pôvodu rýb, so sprievodným dokladom na premiestnenie rýb na ďalší chov a produkciu;
 - b. používať výlučne plnohodnotné krmivá v extrudovanej forme od schválených výrobcov;
 - c. pri určovaní kŕmnej dávky dodržiavať odporúčania výrobcu krmiva a rastovej krivky, priebežne upravovať podľa aktuálnej situácie (teplota vody, kontrola prírastkov); v prípade náhleho poklesu teploty znížiť kŕmnu dávku na záchovnú dávku;
 - d. zabezpečiť priebežne vizuálnu kontrolu zdravotného stavu obsádky;
 - e. zabezpečiť priebežnú kontrolu tvorby sedimentov v jednotlivých nádržiach a pravidelné, resp. operatívne odstránenie sedimentu a čistenie nádrží, následne s použitím v rámci starostlivosti o zeleň v areáli;
 - f. chované ryby budú pod úradným dohľadom RVPS (2x ročne vyšetrenie na vírusové choroby),
 - g. v prípade nákazy premiestniť ryby do karanténneho rybníka; zabezpečiť veterinárne vyšetrenie a dodržiavať určené podmienky pre postup prípadnej liečby;
 - h. pri nákupe nových rýb zabezpečiť ich oddelené umiestnenie v karanténnom rybníku;
 - i. na farme zabezpečiť kafilérny mraziaci box na uskladnenie uhynutých rýb a živočíšneho odpadu zo spracovania rýb do času ich odvozu oprávnenou osobou;
 - j. vodu z karanténneho rybníka likvidovať ako nebezpečný odpad oprávnenou osobou
 - k. produkciu, t.j. množstvo násady upraviť v závislosti od aktuálnych kvalitatívnych ukazovateľov vody (teplota, obsah kyslíka, chemizmus);

2. zabezpečiť pravidelnú kontrolu všetkých objektov a zariadení rybníkov (prívody vody, výpusty, sedimentačná nádrž) za účelom prípadného odstránenia porúch a predídienia havarijnému stavu;
3. Okrem dôsledného predpísaného nakladania s kadávermi a živočíšnym odpadom zo spracovania rýb zabezpečiť aj vhodný spôsob uskladnenia komunálnych a triedených odpadov v rámci prevádzky, ktorý nebude rizikový z hľadiska synantropizácie šeliem vrátane medveďa hnedého (nádoby umiestnené v uzavretom priestore, vylúčenie drobných odpadových nádob priamo v areáli a pod.);
4. Zabezpečiť pravidelnú kontrolu a údržbu zariadení infraštruktúry (kanalizácia, ČOV, ORL);
5. V súlade s príslušnými právnymi normami a rozhodnutím povoľujúceho orgánu zabezpečiť trvalé monitorovanie kvality vody ako výstupu z prevádzky rybníkov - pravidelné rozborý vôd vypúšťaných z ČOV, ORL a z rybníkov do recipientu;
6. V prípade odstávky prevádzky rybníkov (vypustenie, čistenie, poruchy a pod.), kedy nebude do recipientu vypúšťaná voda z rybníkov, zabezpečiť obmedzenie prevádzky ČOV, t.j. vypúšťania vôd z ČOV do suchého ramena bez prietokov.

II. Odporúčania pre monitoring stavby a prevádzky

1. Zabezpečiť trvalý monitoring kvality vypúšťaných vôd ako súčasť prevádzkových opatrení v zmysle požiadaviek povoľujúceho orgánu;
2. Zabezpečiť trvalé sledovanie podmienok chovu rýb, zdravotného stavu rýb, stavu sedimentov v rybníkoch, teploty vody a ďalších ukazovateľov určených prevádzkovými opatreniami;
3. Zabezpečiť sledovanie výskytu invázných druhov rastlín v areáli a v priestore dotknutom výstavbou v etapách:
 - a. pred začatím prípravných prác a výstavby na overenie východiskového stavu
 - b. počas výstavby na overenie prípadného prenosu
 - c. počas 3 rokov po ukončení výstavby na overenie situácie a účinnosti prípadných opatrení
4. spracovať návrh na monitoring hladiny podzemnej vody s použitím vrtov, ktoré boli vybudované v rámci inžinierskogeologického posudku (Hageos, 2017) na lokalite, prípadne s doplnením ďalšieho monitorovacieho bodu v okolí studne na overenie zmien režimu podzemných vôd predpokladaných inžinierskogeologickým posudkom do vzdialenosti cca 100 m v nasledovných etapách:
 - a. pred realizáciou studne na zachytenie východiskového stavu
 - b. po realizácii studne
 - c. počas čerpacej skúšky
 - d. počas prevádzky rybníkov po dobu 5 rokov
5. Zabezpečiť sledovanie účinnosti oplotenia areálu pred vniknutím vydry riečnej a iných živočíchov, v prípade zistenia prieniku zabezpečiť kontrolu oplotenia a zistiť miesto nedostatočného zabezpečenia alebo zlyhania ochrany, na základe zistení zabezpečiť odstránenie nedostatku prípadne posilniť ochranu doplnením inej dostupnej metódy (strážna služba, strážny pes a i.);
6. Zabezpečiť monitoring účinnosti ochranných sietí nad chovnými rybníkmi (správanie vtákov) a ich bezpečnosti pre vtáky (sledovať prípady zachytenia alebo zamotania vtákov, prípadne úhynu), v prípade zistenia nedostatkov zabezpečiť iný typ sietí alebo opatrenia na základe najnovších dostupných technológií.

Rozsah a lehotu sledovania a vyhodnocovania určí povoľujúci orgán, ak ide o povoľovanie činnosti podľa osobitých predpisov, s prihliadnutím na toto **záverečné stanovisko k činnosti vydané podľa § 37 zákona**.

Ak sa zistí, že skutočné vplyvy navrhovanej činnosti posudzovania podľa zákona sú horšie, než sa uvádza v správe o hodnotení navrhovanej činnosti, je ten, kto navrhovanú činnosť

vykonáva, povinný zabezpečiť opatrenia na zosúladenie skutočného vplyvu s vplyvom uvedeným v správe o hodnotení navrhovanej činnosti, v súlade s pripomienkami určenými v rozhodnutí o povolení navrhovanej činnosti podľa osobitých predpisov.

5. Rozhodnutie o akceptovaní alebo neakceptovaní predložených písomných stanovísk k správe o hodnotení doručených podľa § 35 vrátane odôvodnených písomných pripomienok, ktoré boli doručené verejnosťou

Záverečné stanovisko bolo vypracované podľa § 37 ods. 1 až 3 zákona na základe výsledkov procesu posudzovania, správy o hodnotení, so zohľadnením opodstatnených požiadaviek zo stanovísk zainteresovaných orgánov, organizácií, dotknutých obcí, verejnosti, výsledku verejného prerokovania, doplňujúcich informácií z miestnej obhliadky, doplňujúcich informácií poskytnutých navrhovateľom a spracovateľom správy o hodnotení, odborným posudkom a ďalších zdrojov.

Na základe dôkladnej analýzy doručených stanovísk a podrobného vyjadrenia ku každej konkrétnej výhrade a pripomienke, ktoré obsahuje predchádzajúca časť záverečného stanoviska (kap. III.4.), je možné identifikovať opodstatnené a relevantné pripomienky a skutočnosti vyplývajúce z procesu posudzovania a zhrnúť spôsob, akým sa posudok vysporiadal so stanoviskami.

Všetky doručené písomné stanoviská orgánov verejnej správy k správe o hodnotení navrhovanej činnosti boli akceptované a k jednotlivým pripomienkam poskytol navrhovateľ svoje vyjadrenie spracovateľovi posudku v rámci konzultácii pri vypracovaní odborného posudku k navrhovanej činnosti.

Zo strany verejnosti bolo k správe o hodnotení navrhovanej činnosti „Farma pre chov rýb“ doručené písomné stanovisko Miestnej organizácie Slovenského rybárskeho zväzu Liptovský Hrádok zo dňa 19.10.2018, stanovisko Slovenského rybárskeho zväzu Žilina zo dňa 22.10.2018, Občianskeho združenia TATRY zo dňa 28.09.2018, stanovisko Mgr. Andrey Rúfusovej, PhD. Heľpa zo dňa 23.10.2018, stanovisko Geografického ústavu SAV, Bratislava zo dňa 07.11.2018, stanovisko Združenia domových samospráv, Bratislava zo dňa 26.09.2018. Z doručených stanovísk vyplynulo niekoľko vecných okruhov, ktoré boli vyhodnotené ako relevantné pre vyhodnotenie environmentálnej prijateľnosti navrhovanej činnosti, resp. pre výber optimálneho variantu. Preto im záverečné stanovisko venuje osobitnú pozornosť, poskytuje podrobnejšie vysvetlenie a zaoberal sa nimi v časti vyhodnotenia vplyvov a návrhu opatrení, pričom niektoré boli premietnuté do podmienok tohto záverečného stanoviska tak, ako je uvedené v častiach III. 4., VI.3 a VI.4 tohto záverečného stanoviska.

Pri posudzovaní boli zvažované možné negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie, zdravie obyvateľstva, vrátane možných rizík súvisiacich s realizáciou navrhovanej činnosti. OU-LM-OSZP dôsledne analyzoval každú pripomienku a stanoviská od zainteresovaných subjektov a expertov. Opodstatnené pripomienky sú premietnuté do tohto záverečného stanoviska.

VII. ODÔVODNENIE ZÁVEREČNÉHO STANOVISKA

1. Odôvodnenie rozhodnutia vo veci

Záverečné stanovisko je vypracované podľa § 37 ods. 1 až 6 zákona na základe zámeru, správy o hodnotení, doplňujúcich informácií, pripomienok a odporúčaní, stanovísk dotknutých orgánov, verejnosti, záznamu z verejného prerokovania navrhovanej činnosti a odborného posudku, vypracovaného podľa § 36 zákona, doplňujúcich informácií poskytnutých navrhovateľom a ďalších zdrojov informácií. Pri hodnotení podkladov a vypracovaní záverečného stanoviska sa postupovalo podľa ustanovení zákona.

OU-LM-OSZP analyzoval každú pripomienku a stanoviská od zainteresovaných subjektov. V priebehu posudzovania boli posúdené všetky predpokladané vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie. Spracovateľ záverečného stanoviska zvažil všetky možné riziká navrhovanej činnosti z hľadiska vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov a došli k záveru, že pri dodržaní ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, technologických postupov a podmienok uvedených v odbornom posudku a záverečnom stanovisku nebude mať posudzovaná činnosť negatívny vplyv na jednotlivé zložky životného prostredia a zdravie obyvateľov v dotknutom území.

V priebehu procesu posudzovania sa nezistili žiadne skutočnosti, ktoré by po realizácii opatrení navrhovaných v správe o hodnotení a podmienok uvedených v záverečnom stanovisku závažným spôsobom ohrozovali niektorú zo zložiek životného prostredia alebo zdravie obyvateľov dotknutého územia.

Na OU-LM-OSZP bolo v priebehu posudzovania vplyvov doručených pätnásť písomných stanovísk k správe o hodnotení od zástupcov zainteresovaných orgánov štátnej správy a samosprávnych orgánov, od dotknutej verejnosti, záznam z verejného prerokovania, odborný posudok podľa § 36 zákona.

V rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona boli zhodnotené tie vplyvy na životné prostredie, ktoré bolo možné v tomto štádiu poznania predpokladať.

2. Odôvodnenie akceptovania alebo neakceptovania predložených písomných stanovísk k správe o hodnotení doručených podľa § 35 zákona vrátane odôvodnených písomných pripomienok, ktoré boli doručené dotknutou verejnosťou

Z celkového počtu 15 stanovísk doručených k správe je päť súhlasných bez pripomienok a námietok k navrhovanej činnosti. Ide o stanoviská dotknutých orgánov a rezortných orgánov.

Stanoviská dvoch dotknutých subjektov (OU Liptovský Mikuláš, úsek štátnej správy odpadového hospodárstva a Regionálna veterinárna a potravinová správa Liptovský Mikuláš) sú súhlasné a uvádzajú relevantné a opodstatnené podmienky týkajúce sa podrobností prevádzky chovu rýb a zabezpečenia odpadov. Podmienky boli akceptované a zahrnuté do opatrení posudku.

Stanovisko dotknutého subjektu OU Liptovský Mikuláš, orgán štátnej vodnej správy uvádza pripomienky k formálnym a vecným nedostatkom správy, ktoré boli akceptované v doplnení správy, a trvá na pôvodnom stanovisku k zámeru, že odber vody zo studne je nevhodný, a to bez uvedenia zdôvodnenia. V pôvodnom stanovisku, na ktoré sa úrad odvoláva, nebol vyjadrený jednoznačný nesúhlas s navrhovanou činnosťou a jeho formulácia pripúšťa aj riešenie s odberom vody zo studne, ale za dodržania konkrétnych odôvodnených podmienok, posudok vyhodnotil pripomienky stanoviska ako splnené zahrnutím týchto požiadaviek do opatrení posudku.

Stanovisko odbornej organizácie ŠOP SR Správa TANAP považuje za optimálny nulový variant, ale pripúšťa menší negatívny dopad v prípade realizačného variantu A. Uvádza požiadavky na doplnenie súboru opatrení a monitoringu (ochrana pred predátormi), ktoré sú odôvodnené a boli zahrnuté do opatrení posudku. Stanovisko uvádza aj komplexný súbor pripomienok, ktoré upozorňujú na formálne a najmä vecné nedostatky v hodnoteniach správy a v spôsobe plnenia požiadaviek určeného rozsahu hodnotenia. Tieto boli sčasti zodpovedané v doplnení správy, sčasti vyhodnotené posudkom. U opodstatnených výhrad, ktoré sa týkajú protipovodňovej ochrany, spôsobu vypúšťania a kvality odpadových vôd boli formulované odporúčania pre projektovú prípravu a povoľovací proces. Pripomienky stanoviska tým možno považovať za dostatočne vysvetlené a zohľadnené.

K správe boli doručené stanoviská 6 účastníkov konania z radov verejnosti, z toho je 5 organizácií a občianskych združení a 1 fyzická osoba. Ide o nasledovné subjekty:

Združenie domových samospráv Bratislava nemá námietky voči realizácii navrhovanej činnosti, ale požaduje zahrnúť do záverečného stanoviska konkrétne podmienky. Väčšina požiadaviek je akceptovaná a zahrnutá do návrhu opatrení posudku, niektoré boli vyhodnotené v prípade posudzovanej činnosti ako nadbytočné.

Mgr. Andrea Rúfusová, Heľpa odporúča nulový variant činnosti, ale pre prípad výberu jedného z realizačných variantov požaduje rešpektovať požiadavky, ktoré boli vyhodnotené ako nadbytočné, lebo sa uplatňujú v povoľovacom procese v zmysle platných predpisov, alebo boli ako opodstatnené zahrnuté do návrhu opatrení posudku.

OZ Tatry a Geografický ústav SAV uplatnili v stanovisku požiadavku na nulový variant, ale na základe výhrad, ktoré majú prevažne konštatačný charakter a poukazujú na chýbajúce hodnotenia správy. Všetky boli zodpovedané, resp. opodstatnené pripomienky týkajúce najmä protipovodňových opatrení a prevádzkovej bezpečnosti posudok zahrnul do príslušnej časti opatrení. Stanoviská neuvádzajú výhrady, ktoré by dostatočne odôvodňovali nesúhlas s realizáciou navrhovanej činnosti.

Za Slovenský rybársky zväz sa vyjadrili dve organizačné zložky (MO SRZ Liptovský Hrádok a SRZ Rada Žilina). Obe stanoviská odporúčajú nulový variant a opierajú sa o námietky, ktoré smerujú k neúplnosti predloženej správy a jej vecných a odborných nedostatkov. Obsahujú viaceré v zásade relevantné pripomienky (nepôvodnosť cieľového druhu rýb, nevyhovujúci odber vody zo studne, nevyhovujúce spôsoby ochrany pred predátormi, absencia riešenia ochrany farmy pred povodňami). MO SRZ uvádza aj niektoré irelevantné a neakceptovateľné výhrady. Pripomienky boli zodpovedané doplnením správy, opravou chybných údajov, vysvetlením a doplnením možností riešenia a posudkom, ktorý opodstatnené požiadavky preniesol do návrhu opatrení.

Opodstatnené pripomienky vyplývajúce z priebehu posudzovania sú zahrnuté do podmienok pre navrhovanú činnosť v časti VI. 3. tohto záverečného stanoviska.

Príslušný orgán v zmysle § 33 ods. 2 Správneho poriadku oboznámil účastníkov konania o zhrnutí všetkých podkladov na vydanie rozhodnutia v predmetnej veci, a zároveň im dal možnosť vyjadriť sa k nim a k spôsobu ich zistenia. V stanovenej lehote sa vyjadrili: Ing. Andrea Rúfusová, PhD., Heľpa; Geografický ústav SAV, Bratislava; Občianske združenie Liptovskí aktivisti, Lipt. Mikuláš a Miestna organizácia rybárskeho zväzu MO SRZ Liptovský Hrádok. Stanoviská sa týkajú z väčšej časti pripomienok, ktoré sú v záverečnom stanovisku vysvetlené, niektoré z nich akceptované a zahrnuté do opatrení v bodoch VI.3. a VI.4. tohto záverečného stanoviska. Predmetné združenia upresňujú pôvodné stanoviská a opakovane vyjadrujú svoj nesúhlas s realizáciou navrhovanej činnosti.

VIII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia záverečného stanoviska

Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie
Vrbická 1993, 031 01 Liptovský Mikuláš
Ing. Erika Pajunková

2. Potvrdenie správnosti údajov

Okresný úrad Liptovský Mikuláš
Odbor starostlivosti o životné prostredie
Ing. Milota Kustrová, PhD. – poverená vedením odboru

3. Dátum vydania záverečného stanoviska

Liptovský Mikuláš 23.7.2019

IX. INFORMÁCIA PRE POVOĽUJÚCI ORGÁN O DOTKNUTEJ VEREJNOSTI

Dotknutá verejnosť je podľa § 3 písm. s) zákona verejnosť, ktorá je dotknutá alebo pravdepodobne dotknutá konaním týkajúcim sa životného prostredia, alebo má záujem na takomto konaní; platí, že mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia a splňajúca požiadavky ustanovené v zákone má záujem na takom konaní.

Mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia je podľa § 3 písm. t) zákona občianske združenie, neinvestičný fond, nezisková organizácia poskytujúca verejnoprospešné služby okrem tej, ktorú založil štát, alebo nadácia založená na účel tvorby alebo ochrany životného prostredia alebo zachovania prírodných hodnôt.

Dotknutá verejnosť má podľa § 24 ods. 2 postavenie účastníka v konaniach uvedených v tretej časti zákona a následne postavenie účastníka v povoľovacom konaní k navrhovanej činnosti alebo jej zmene, ak uplatní postup podľa § 24 odseku 3, t.j. prejaví záujem na navrhovanej činnosti alebo jej zmene a na konaní o jej povolení podaním odôvodneného písomného stanoviska k zámeru podľa § 23 ods. 4, odôvodnených pripomienok k rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti alebo jej zmeny podľa § 30 ods. 6, odôvodneného písomného stanoviska k správe o hodnotení činnosti podľa § 35 ods. 2, odôvodneného písomného stanoviska k oznámeniu o zmene podľa § 29 ods. 9, alebo odseku 4, ak jej účasť v konaní už nevyplýva z osobitného predpisu. Právo dotknutej verejnosti na priaznivé životné prostredie, ktorá prejavila záujem na navrhovanej činnosti alebo jej zmene postupom podľa odseku 3 alebo odseku 4, môže byť povolením navrhovanej činnosti alebo jej zmeny alebo následnou realizáciou navrhovanej činnosti alebo jej zmeny priamo dotknuté.

V procese posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti „Farma pre chov rýb“ bola identifikovaná nasledovná dotknutá verejnosť: Združenie domových samospráv, so sídlom Rovniankova 14, P.O.BOX 218, 850 00 Bratislava, Združenie Slatinka, Sládkovičova 2, 960 01 Zvolen, Občianske združenie Liptovskí aktivisti, Roľnícka 442/7, 031 05 Liptovský Mikuláš, Mgr. Andrea Rúfusová, PhD., Hlaváčiková 4, 841 05 Bratislava, Nadácia Aevis, Kpt. Nálepku 102, 069 01 Snina, Občianske združenie Tatry, Kemi 627/5, 031 04 Liptovský Mikuláš, Miestna organizácia rybárskeho zväzu MO SRZ Liptovský Hrádok, Ul. ČSA 1543, 033 01 Liptovský Hrádok, Slovenský rybársky zväz – Rada Žilina, A. Kmeť 20, 010 55 Žilina, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava.

X. POUČENIE O ODVOLANÍ

1. Údaj, či je záverečné stanovisko konečným rozhodnutím alebo či sa proti nemu možno odvolať

Záverečné stanovisko je podľa § 37 zákona rozhodnutie, ktoré je záväzné pre ďalšie povoľovacie konanie. Právoplatnosťou záverečného stanoviska vzniká oprávnenie navrhovateľa navrhovanej činnosti, podať návrh na začatie povoľovacieho konania k navrhovanej činnosti alebo jej zmene vo variante odsúhlasenom príslušným orgánom v záverečnom stanovisku.

Proti tomuto záverečnému stanovisku je možné podať odvolanie.

Verejnosť má podľa § 24, ods. 4 zákona o posudzovaní právo podať odvolanie proti záverečnému stanovisku aj vtedy, ak nebola účastníkom konania o vydaní záverečného stanoviska.

2. V akej lehote, na ktorý orgán a kde možno podať odvolanie

Odvolanie možno podať na Okresný úrad Liptovský Mikuláš, Odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej správa ochrany prírody a krajiny a posudzovania vplyvov na životné prostredie, Vrbocká 1993, 031 01 Liptovský Mikuláš v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia, doručením písomného vyhotovenia záverečného stanoviska účastníkom konania. V prípade § 24, ods. 4 zákona č. 24/2006 Z. z. sa za deň doručenia záverečného stanoviska považuje 15-ty deň zverejnenia záverečného stanoviska príslušným orgánom podľa § 37 ods. 7 zákona č. 24/2006 Z.z.

3. Údaj, či záverečné stanovisko možno preskúmať súdom

Toto záverečné stanovisko je preskúmateľné súdom podľa zákona č.162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú.

Doručí sa:

1. RTC plus, s.r.o., Nábřeží J. Kráľa 4359, 031 01 Liptovský Mikuláš
2. INECO, s.r.o., Mladých budovateľov 2 974 11 Banská Bystrica
3. Združenie Slatinka, Sládkovičova 2, 960 01 Zvolen
4. Občianske združenie Liptovskí aktivisti, Roľnícka 442/7, 031 05 Liptovský Mikuláš
5. Mgr. Andrea Rúfusová, PhD., Partizánska 536/70, 976 68 Heľpa
6. Nadácia Aevis, Kpt. Nálepku 102, 069 01 Snina
7. Združenie domových samospráv, P.O.BOX 218, 850 00 Bratislava – Petržalka
8. Občianske združenie Tatry, Kemi 627/5, 031 04 Liptovský Mikuláš
9. Miestna organizácia rybárskeho zväzu MO SRZ Liptovský Hrádok, Ul. ČSA 1543, 033 01 Liptovský Hrádok
10. Slovenský rybársky zväz – Rada Žilina, A. Kmeťa 20, 010 55 Žilina
11. Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava

Na vedomie:

1. Obec Liptovská Kokava, Obecný úrad 390, 032 44 Liptovská Kokava
2. Žilinský samosprávny kraj, Komenského 48, 011 09 Žilina
3. Regionálny úrad verejného zdravotníctva Liptovský Mikuláš, Štúrova 36, 031 80 Liptovský Mikuláš
4. Regionálna veterinárna a potravinová správa Liptovský Mikuláš, Kollárova 2, 031 01 Liptovský Mikuláš
5. Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor starostlivosti o životné prostredie, ŠVS, ŠSOH, ŠSOO, Vrbická 1993, 031 01 Liptovský Mikuláš
6. Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor civilnej ochrany a krízového riadenia, Nám. Osloboditeľov 1, LM
7. Okresný úrad Liptovský Mikuláš, Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Nám. Osloboditeľov 1, LM
8. Okresný úrad Liptovský Mikuláš - Pozemkový a lesný odbor, Kollárova 2, 031 01 Liptovský Mikuláš
9. Okresné riaditeľstvo HaZZ Liptovský Mikuláš, Podtatranského 25, Liptovský Mikuláš
10. ŠOP SR S-TANAP, Kpt. Nálepku 2, 059 21 Svit
11. Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Námestie slobody č. 6, 810 05 Bratislava
12. Ministerstvo pôdohospodárstva SR, Dobrovičova 12, 811 09 Bratislava
13. Ing. Ľuboš Húsenica, Pribylina 228, 032 42 Pribylina